

Annemieke Benschop & Ton Nabben

Trends in gebruik van alcohol,
tabak, cannabis en andere drugs.

The background of the cover features a gradient from dark brown at the top to black at the bottom. In the upper half, there are three black silhouettes of people's heads and shoulders against a bright yellow background. The silhouettes are slightly out of focus, giving a sense of depth. The person on the right is wearing a cap.

Antenne 2024

Gooi en Vechtstreek

MET SURVEY UITGAANDERS

ANTENNE GOOI EN VECHTSTREEK 2024

TRENDS IN GEBRUIK VAN ALCOHOL, TABAK, CANNABIS EN ANDERE DRUGS

MET SURVEY UITGAANDERS

Annemieke Benschop

Geïntegreerde Complexe Zorg – Faculteit Gezondheid, Sport en Bewegen – Hogeschool van Amsterdam

Ton Nabben

Coördinatie Grootstedelijke Vraagstukken – Faculteit Maatschappij en Recht – Hogeschool van Amsterdam

Antenne Gooi en Vechtstreek 2024 is uitgevoerd door de Hogeschool van Amsterdam, in opdracht van Jellinek Preventie.

Omslagontwerp: Anne Toledo

Omslagfoto: Tim Marshall / Unsplash

Met dank aan: Eliza Gerritsen, Wiebe Spaans, Jade Tijhuis & Dirk J Korf.

Benschop, A. & Nabben, T. (2025) *Antenne Gooi en Vechtstreek 2024: Trends in gebruik van alcohol, tabak, cannabis en andere drugs*. Hogeschool van Amsterdam.

© 2025

Overname van informatie uit deze rapportage is toegestaan onder voorwaarde van correcte en volledige weergave van de uitkomsten met bovenstaande bronvermelding.

INHOUD

I	Samenvatting	4
II	De Antenne monitor	9
III	Panel risicojongeren	17
IV	Survey uitgaanders	33
V	Markt	71
VI	Bijlagen	85

SAMENVATTING

In Antenne Gooi en Vechtstreek wordt sinds 2017 jaarlijks het middelengebruik onder jongeren en jongvolwassenen in de regio in kaart gebracht. Dit gebeurt op basis van een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve methoden. In 2024 verzamelden we informatie via

- 1 interviews met een **panel** van vier professionals waarin zij vertellen over de leefwereld, vrijetijdsbesteding en middelengebruik van risicjongeren;
- 2 een anonieme **survey** (vragenlijsten) over middelengebruik onder uitgaanders in 8 cafés in Hilversum, Bussum en Laren en op straat in het uitgaansgebied de Groest in Hilversum; en
- 3 analyse van **testuitslagen** van ruim driehonderd vrijwillig aangeleverde drugsmonsters bij de Hilversumse testservice, dit jaar aangevuld met een inventarisatie van drugsprijzen op basis van WhatsApp-menu's van bezorgdiensten.

Tezamen schetsen de verschillende bronnen een gedifferentieerd beeld van (trends in) gebruikspatronen en aanbod van alcohol, tabak, cannabis en andere drugs in Gooi en Vechtstreek.

Problemen en middelengebruik risicjongeren

De professionals in het panel vertellen over groepen risicjongeren die niet per se representatief zijn voor de totale jeugd in de regio. De aard van de problematiek in de groepen waar professionals mee werken doet zich voor op verschillende gebieden: de directe woonomgeving, de sociale omgeving en psychosociale problematiek. Problemen op een of meer van deze leefgebieden kunnen aanleiding zijn voor riskant middelengebruik. Sociale, economische en culturele factoren spelen ook een rol. Bij jongeren met een migratieachtergrond rust er een groter taboe op middelengebruik.

Uitgaanders onderzocht

Bij acht verschillende cafés in Hilversum, Bussum en Laren en op straat in het uitgaansgebied de Groest hebben teams van veldwerkers cafébezoekers en andere uitgaanders benaderd om mee te doen met een onderzoek naar uitgaan, drank en drugs. In totaal vulden 284 uitgaanders ter plekke een anonieme papieren vragenlijst in. Het onderzochte uitgaanspubliek is een mix van mannen (43%) en vrouwen (55%), scholieren of studenten (36%) en werkenden (60%), met uiteenlopende opleidingsniveaus (52% hbo/universiteit, 27% mbo, 21% voortgezet onderwijs). De meesten zijn twintigers (52%), wonen in Gooi en Vechtstreek (77%) en gaan regelmatig uit naar cafés, clubs, festivals of vriendenfeesten. Qua identiteit (90% hetero) en achtergrond (89% Nederlands) is het publiek weinig divers. Eerder werden in 2017, 2018 en 2022 uitgaanders in Gooi en Vechtstreek onderzocht. Omdat de leeftijdsverdeling van de uitgaanders nogal wisselde in de loop der jaren,

is voor trends in middelengebruik gekeken naar de belangrijkste uitgaansgroep van jongvolwassenen van 18 t/m 29 jaar.

Forse alcoholinname, maar een deel wil minderen

Bijna alle onderzochte uitgaanders drinken alcohol (95% de laatste 4 weken). Dagelijks gebruik van alcohol (6%) komt niet vaak voor en bijna de helft van de huidige drinkers drinkt alleen op vrije dagen (in het weekend of tijdens vakantie). Als wel op doordeweekse dagen wordt gedronken, dan ligt het gemiddeld aantal glazen alcohol (3) ook lager dan op vrije dagen (8). Desondanks scoren de uitgaanders hoog op riskant alcoholgebruik en is het aandeel overmatige drinkers (33%) en zware drinkers (63%) veel groter dan in de algemene bevolking.¹ Een kwart van de huidige drinkers (26%) zou willen stoppen of minderen met alcohol. Toch is er (nog) geen verandering waar te nemen in het drankgebruik onder jongvolwassen uitgaanders.

Bij de risicjongeren is het (hoge) alcoholgebruik bij Nederlandse jongeren een afspiegeling van de regionale drinkcultuur. Jongeren met een Marokkaanse achtergrond talen vaak niet naar alcohol en lijken elkaar eerder de maat te nemen als er gedronken wordt.

Sigaretten en vapes worden afgewisseld

De klassieke sigaret heeft geduchte concurrentie van vapes (e-sigaretten) en in mindere mate snus (nicotinezakjes). Professionals zien bij de risicjongeren dat alles door elkaar gebruikt wordt. Ook de survey onder uitgaanders wijst erop dat vapes vaak ter afwisseling van sigaretten worden gebruikt (en een vape de sigaret dus niet volledig vervangt). Ruim de helft van de uitgaanders rookt sigaretten (56% de laatste 4 weken) en een kwart rookt vapes (25%), maar het totale percentage rokers (tabak en/of vapes) is 59%. En terwijl het aandeel sigarettenrokers onder jongvolwassen uitgaanders min of meer gelijk bleef, verdrievoudigde het aandeel vapers tussen 2018 en 2024. Snus-gebruik komt onder uitgaanders weinig voor (3% de laatste 4 weken). Opvallend genoeg vinden we de meeste rokers en vapers onder de jongste uitgaansgroep en neemt dat af met leeftijd. Markant resultaat is ook dat de meeste huidige sigarettenrokers (58%) zouden willen stoppen of minderen. Ook met vaperen wil een deel stoppen of minderen (17%).

Zorgen over blowen bij risicjongeren

Professionals maken zich bij de risicjongeren meer zorgen over cannabisgebruik dan over alcoholgebruik omdat blowen daar populairder is dan drinken. De panelleden zijn vooral beducht voor (fors) cannabisgebruik in de adolescentiefase. Bij de uitgaanders vinden we de meeste blowers ook onder de jongste lichting (16-19 jaar). In totaal is bijna een kwart van de uitgaanders huidige blower (23% de laatste 4 weken). Een klein groepje (2%) blowt elke dag. Onder de jongvolwassen uitgaanders nam (dagelijks) blowen

¹ Cijfers leeftijdsgenoten (18 t/m 34 jaar) in de algemene bevolking in Gooi en Vechtstreek:

Overmatig drinken = meer dan 14 (vrouwen) of 21 (mannen) glazen alcohol per week = 6% (persoonlijke communicatie GGD Gooi en Vechtstreek).

Zwaar drinken = één keer per week of vaker minimaal 4 (vrouwen) of 6 (mannen) glazen alcohol op één dag = 14% ([Tabellenboek Gezondheidsmonitor 2024](#), GGD Gooi en Vechtstreek).

toe tussen 2018 en 2022 en keert in 2024 weer terug naar het oude niveau. Naast de zeven officiële coffeeshops in Gooi en Vechtstreek, bestaat een niet-gedoopte cannabismarkt van hobbytelers, thuisbezorgers en straatverkopers.

Meer mdma-poeder

Mdma is een gewild middel onder uitgaanders. Cannabis staat weliswaar op de eerste plaats, maar wordt op de voet gevolgd door xtc-pillen en mdma-poeder (*Figuur I.1*). Sterker nog, gebruik van mdma in de vorm van pillen of poeder (in totaal 35% de laatste 12 maanden) is feitelijk net zo populair als blowen (hoewel mdma minder frequent wordt gebruikt). Er is flinke overlap tussen gebruikers van xtc-pillen en mdma-poeders, maar er zijn ook gebruikers die één van beide prefereren. Terwijl het gebruik van xtc-pillen de laatste zeven jaar stabiel bleef, nam het gebruik van mdma-poeder onder uitgaanders geleidelijk toe. Ook bij de testservice neemt het aanbod van mdma-poeder toe.

Gebruik van ecstasy en andere drugs bij risicojongeren is volgens professionals beperkt tot (wat oudere) jongeren met een Nederlandse achtergrond die in het uitgaansleven of op thuisfeesten experimenteren. Veel migrantenjongeren zijn praktisch onbekend met uitgaansdrugs.

Op de drugsmarkt is de kwaliteit van xtc-pillen en mdma-poeder hoog, hoewel de sterkte van xtc-pillen (gem. 145 mg mdma) stagneert. Een xtc-pil kost €4 à €5 en voor een gram mdma-poeder wordt gemiddeld €22 betaald.

Vaker coke tijdens het uitgaan

De populariteit van cocaïne doet bij uitgaanders weinig onder aan die van ecstasy, terwijl de derde klassieke upper amfetamine op een afstandje volgt (*Figuur I.1*). Hoewel gebruikscijfers van drugs bij uitgaanders hoger liggen dan onder leeftijdsgenoten in de algemene bevolking, lijkt het meeste druggebruik te typeren als gelegenheidsgebruik (een paar dagen per jaar). Cocaïne kent iets meer frequente gebruikers: 8% van de uitgaanders snuift vaker dan acht dagen per jaar. Cocaïnegebruik door jongvolwassen uitgaanders nam toe in 2022 en stabiliseert in 2024. Cocaïnegebruik tijdens een caféavond (niet per se in het café) ligt in 2024 (11%) duidelijk hoger dan in 2018 (3%). Bij de testservice neemt het aanbod van cocaïne echter af. Bezorgdiensten adverteren met 'gewone' cocaïne (€50 per pakje) en 'premium' cocaïne (€60 per pakje). De gemiddelde prijs neemt toe, maar de prijsstijging blijft onder het inflatieniveau.

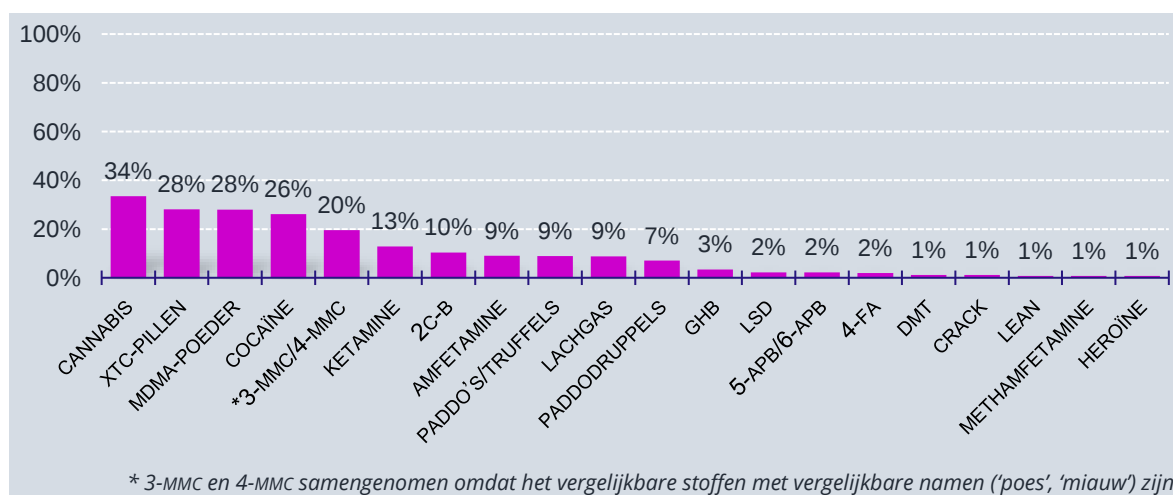
3-MMC is geen 3-MMC

Het gebruik van 'poes' of 'miauw' (3-MMC/4-MMC) explodeerde tussen 2018 en 2022. Anno 2024 blijft het gebruik van de designerdrug hoog (*Figuur I.1*) en is het aantal bij de testservice aangeleverde monsters dat werd gekocht als 3-MMC of 4-MMC verzesvoudigd. Analyseresultaten wijzen echter uit dat het meestal niet om 3-MMC of 4-MMC gaat, maar om andere designerdrugs (87%). In 2023 kwam vervuiling met 3-CMC het vaakst voor; een variant die in september 2023 werd verboden. In 2024 betreffen de meeste vervuilingen het (nog) niet verboden 2-MMC. Als antwoord op deze substitutie op de markt van designerdrugs, waarbij telkens een verboden middel wordt vervangen door een nog niet verboden variant, is een wetsvoorstel aangenomen om

per 1 juli 2025 hele stofgroepen in één keer te verbieden. Het is afwachten wat de gevolgen van deze generieke wetgeving zullen zijn op de aanbodkant.

Stabilisering en daling andere drugs

Trends in recent ketamine-, paddo- en 2c-B-gebruik volgen hetzelfde patroon als dat van cocaïne en 3-MMC/4-MMC: een toename in 2022 en een stabilisering in 2024. Bij amfetamine en ghb werd de toename in 2022 gevolgd door een daling in 2024. De sinds 2017 verboden designerdrug 4-FA is vrijwel verdwenen. Lachgasgebruik daalde al vooruitlopend op het verbod in 2023, hoewel het niet helemaal verdwenen is, getuige ook de nieuwe wegwerpcilinders in het straatbeeld. Nieuw in het drugspalet zijn de paddodruppels. Gebruikscijfers van paddodruppels en de 'gewone' paddo's of truffels ontlopen elkaar niet veel (Figuur I.1).

Figuur I.1: Overzicht druggebruik laatste 12 maanden

Meer gokkers

Afgaande op cijfers uit de survey onder uitgaanders, lijkt de legalisering van het online gokken (sinds 2021) ertoe te hebben geleid dat vaker online wordt gegokt. Onder jongvolwassen uitgaanders ligt het percentage dat de laatste 12 maanden geld uitgaf aan online gokspelletjes in 2024 (22%) duidelijk hoger dan in 2018 (7%).

Veranderd uitgaanspubliek?

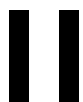
Bij de vorige survey onder uitgaanders in 2022 ontstond de indruk dat het uitgaanspubliek in Gooi en Vechtstreek na corona veranderd was en stevigere gebruikspatronen liet zien dan in 2018. Twee jaar later lijkt het uitgaanspubliek qua profiel weer op dat van voor corona en het gebruik onder jongvolwassen uitgaanders is op sommige punten weer gedaald (dagelijks roken en blowen, recent gebruik van amfetamine en ghb). Maar andere gebruikscijfers zijn niet teruggekeerd naar het oude niveau. Dat geldt voor 3-MMC (dat in 2018 nog nauwelijks op de markt was) en online gokken (dat in 2018 nog niet legaal was), maar ook voor cocaïne, mdma-poeder, ketamine, paddo's en 2c-B.

Laagdrempelige drugsmarkt

De drugsmarkt in Gooi en Vechtstreek bestaat voornamelijk uit bezorgdiensten die gebruikmaken van drugsmenu's die via sociale media worden verspreid. Er wordt geadverteerd met verschillende soorten drugs, maar lachgas en vapes zien we niet terug op de menu's; de verkoop daarvan loopt via andere kanalen. Aanbieders geven vaak kwantumkorting (de prijs per stuk of gram daalt bij grotere afname). De

laagdrempeligheid van de huidige drugsmarkt is terug te zien in de survey onder uitgaanders, waar gebruikers hun drugs vaker zelf aanschaffen en dus minder afhankelijk zijn van anderen om dat voor hen te doen.

I	SAMENVATTING
II	DE ANTENNE MONITOR
III	PANEL RISICOJONGEREN
IV	SURVEY UITGAANDERS
V	MARKT
VI	BIJLAGEN

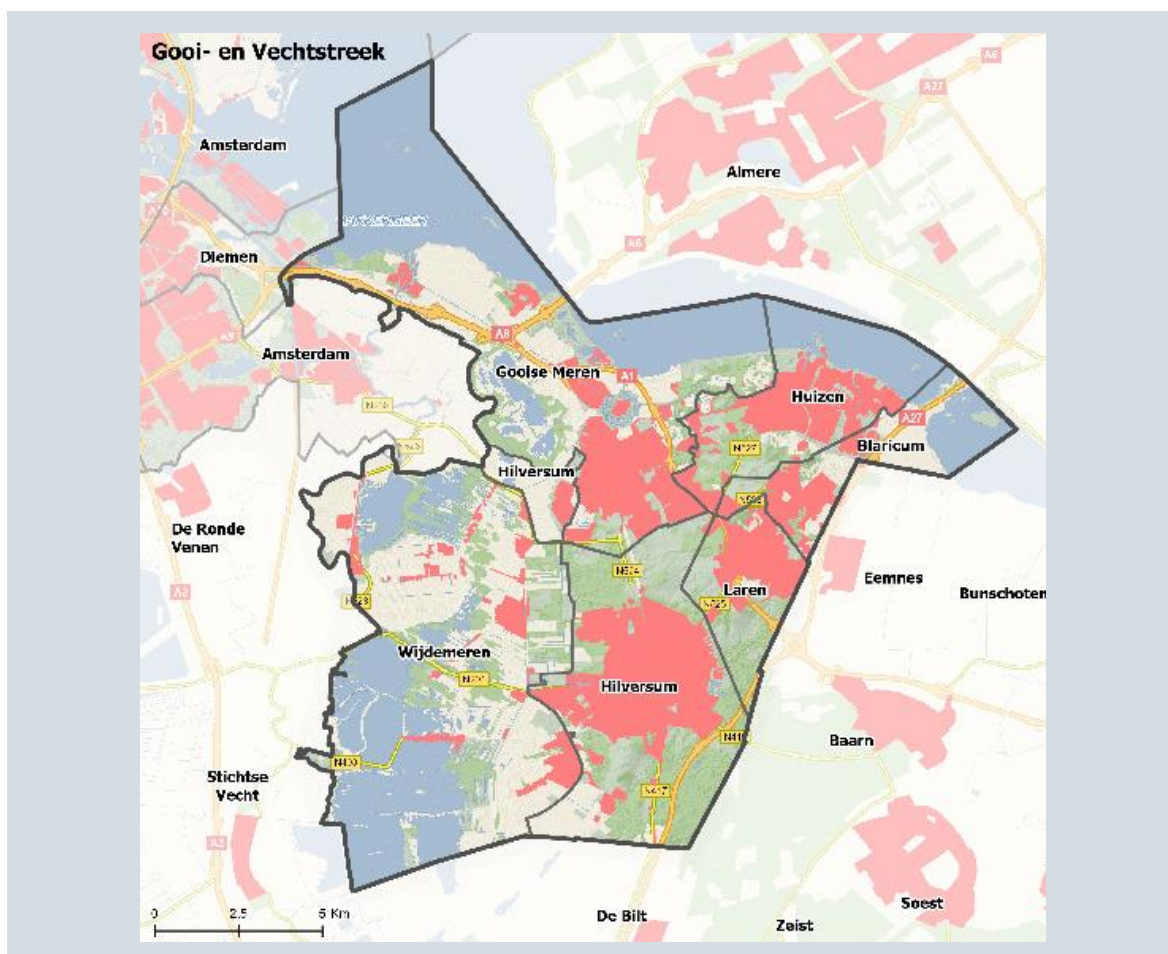
DE ANTENNE MONITOR

Antenne Gooi en Vechtstreek	10
1.1 Een gecombineerde monitor	10
2 Cijfers voorgaande Antennes	11
2.1 Jeugdzorg	11
2.2 Antenne NL Corona Special	12
2.3 Mbo	12
2.4 Voetbalclubs	12
3 Cijfers Gooi en Vechtstreek	13
3.1 Jeugd (scholieren)	13
3.2 Jongvolwassenen	14
3.3 Volwassenen en ouderen	14
3.4 Verslaving	15
4 De volgende hoofdstukken	16

Antenne Gooi en Vechtstreek

Antenne Gooi en Vechtstreek is het ‘zusje’ van Antenne Amsterdam, de monitor die al ruim dertig jaar trends op de hoofdstedelijke drugsmarkt volgt.² Antenne brengt jaarlijks op basis van kwalitatieve en kwantitatieve gegevens het middelengebruik van jongeren en jongvolwassenen in kaart. Sinds 2017 wordt de methodiek van Antenne ook toegepast in de regio Gooi en Vechtstreek.

Gooi en Vechtstreek is een samenwerkingsverband van de gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren en Wijdmeren. De gemeente Eemnes is gedeeltelijk toetreden. Tot eind maart 2022 behoorde ook Weesp tot de regio. Gooi en Vechtstreek kent circa 245.000 inwoners, waaronder ongeveer 25.000 in de leeftijdscategorie 15 tot 25 jaar.³

Figuur II.1: Gemeenten in Gooi en Vechtstreek⁴

1.1 Een gecombineerde monitor

Om zicht te krijgen op het gebruik van tabak, alcohol en andere drugs onder jongeren en jongvolwassenen in de regio worden in Antenne drie deelonderzoeken uitgevoerd.

² Zie: www.hva.nl/antenne-amsterdam.

³ *Regionale kerncijfers Nederland*, CBS StatLine.

⁴ *Provincie Noord-Holland, Regionale bestuurskracht Gooi en Vechtstreek*.

Door middel van interviews met een **panel** van professionals wordt een algemeen beeld geschetst van de leefwereld, vrijetijdsbesteding en middelengebruik van **risicjongeren** in Gooi en Vechtstreek.

De panelstudie levert rijke verhalen over jongeren in de regio, maar kan geen precieze cijfers leveren over het middelengebruik. Daartoe omvat Antenne Gooi en Vechtstreek ook een jaarlijkse **survey** op locatie onder specifieke groepen jongvolwassenen: in het uitgaansleven, op mbo-scholen, in de jeugdzorg, en bij voetbalclubs. In 2020 is wegens de coronapandemie gekozen voor een online survey waaraan iedereen van 16 jaar en ouder kon meedoen. In 2024 is voor de vierde maal een survey uitgevoerd onder uitgaanders.

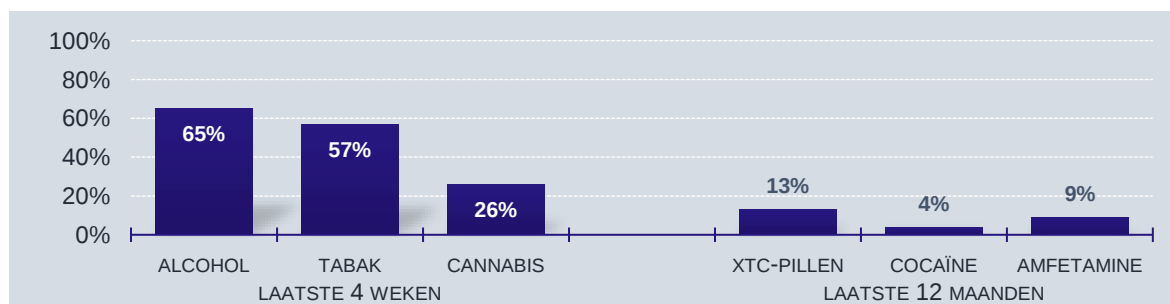
Andere kwantitatieve gegevens in Antenne Gooi en Vechtstreek komen uit analyses van de testresultaten van drugs die door gebruikers worden aangeboden bij de Hilversumse **drugstestservice**. Daarnaast zijn dit jaar WhatsApp-drugsmenu's van bezorgdiensten verzameld voor een inventarisatie van drugsprizen.

2 Cijfers voorgaande Antennes

We geven hier een korte samenvatting van cijfers uit voorgaande Antenne surveys onder mbo'ers, jongeren in de jeugdzorg, aanwezigen bij voetbalclubs en de speciale online coronasurvey. Historische cijfers uit surveys onder uitgaanders zijn in hoofdstuk IV *Survey uitgaanders* (pag. 33) te vinden. Kernresultaten rond *huidig* (laatste 4 weken) gebruik van alcohol, tabak en cannabis, en *recent* (laatste 12 maanden) gebruik van ecstasy, cocaïne en amfetamine worden in de grafieken weergegeven.⁵ Eventuele opvallende andere middelen worden in de tekst kort aangestipt.

2.1 Jeugdzorg

In 2019 is een survey uitgevoerd onder cliënten van 16 jaar en ouder bij jeugdzorgorganisatie Youké. De meerderheid van de onderzochte jeugdzorgcliënten was huidige drinker (65%) en huidige roker (57%); een kwart was huidige blower (26%). Recent gebruik van de klassieke stimulantia was relatief beperkt. Lachgas was daarentegen populair: bijna de helft had de laatste 12 maanden lachgas gebruikt (48%).

Figuur II.2: Huidig (laatste 4 weken) gebruik van alcohol, tabak en cannabis, en recent (laatste 12 maanden) xtc-pillen, cocaïne en amfetamine onder jeugdzorgjongeren in Gooi en Vechtstreek⁶

⁵ Volledige rapportages met aanvullende cijfers zijn te vinden op www.hva.nl/antenne-gooi.

⁶ Steekproefgrootte 23. Gemiddelde leeftijd 17 jaar. Benschop A & Nabben T (2020) *Antenne Gooi en Vechtstreek 2019*, HvA/Jellinek.

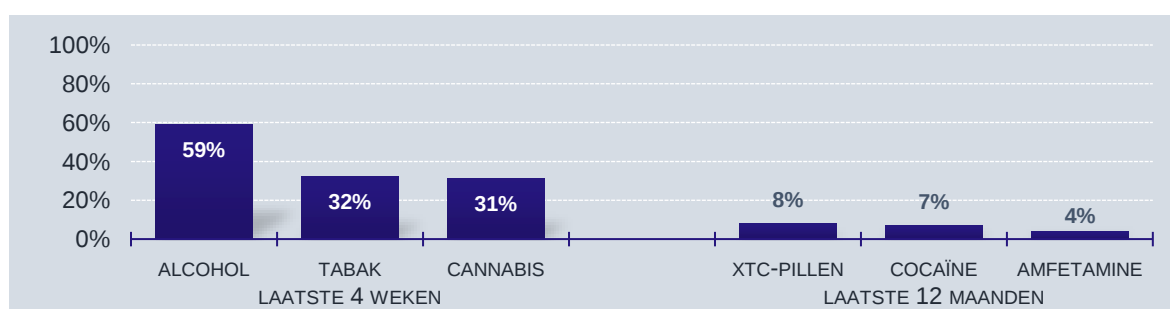
2.2 Antenne NL Corona Special

In 2020 is de gebruikelijke survey op locatie in Gooi en Vechtstreek wegens de coronapandemie eenmalig vervangen door een landelijke online Antenne NL Corona Special survey, waarin gedurende acht maanden doorlopend informatie werd verzameld over veranderingen in middelengebruik in coronatijd. Voor de rapportage werden gegevens gebruikt van inwoners van Gooi en Vechtstreek die genotmiddelen consumeren.⁷

Resultaten wezen uit dat de lockdowns nogal impact hadden op mensen die drinken, roken of blowen, maar dat daarin veel variatie was. Een deel van hen minderde fors of stopte helemaal; anderen gebruikten juist (veel) meer alcohol, tabak of cannabis. Door de sluiting van het uitgaansleven werden ecstasy en andere uitgaansdrugs maar weinig gebruikt.

2.3 Mbo

Jongeren op het mbo in Hilversum (allen 16+) zijn tot nu toe één keer onderzocht, in 2021 (voor 2025 staat een nieuwe mbo-survey gepland). Zes op de tien onderzochte mbo'ers van 2021 waren huidige drinkers (59%), drie op de tien huidige rokers (32%) en eveneens drie op de tien huidige blowers (31%). Recent druggebruik was 8% voor xtc-pillen, 7% voor cocaïne en 4% voor amfetamine. Lachgas was met 16% recent gebruik bij mbo'ers populairder dan deze stimulantia.

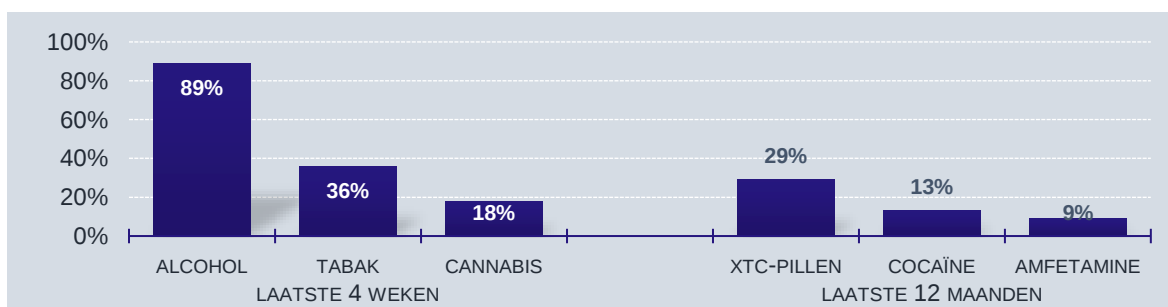
Figuur II.3: Huidig (laatste 4 weken) gebruik van alcohol, tabak en cannabis, en recent (laatste 12 maanden) gebruik van xtc-pillen, cocaïne en amfetamine onder mbo'ers in Gooi en Vechtstreek⁸

2.4 Voetbalclubs

In 2023 zijn voetballers en publiek bij tien amateurclubs in de regio onderzocht. Van de onderzochte aanwezigen was 89% huidige drinker, 36% huidige roker en 18% huidige blower. De laatste 12 maanden gebruikte 29% xtc en 13% cocaïne. Dit werd op de voet gevolgd door 3-MMC/4-MMC (12%), dat populairder was dan amfetamine (9%).

⁷ Steekproefgrootte 226. Gemiddelde leeftijd 40 jaar. Benschop A & Nabben T (2021) *Antenne Gooi en Vechtstreek 2020*, Hogeschool van Amsterdam.

⁸ Steekproefgrootte 148. Gemiddelde leeftijd 18 jaar. Nabben T & Benschop A (2022) *Antenne Gooi en Vechtstreek 2021*, Hogeschool van Amsterdam.

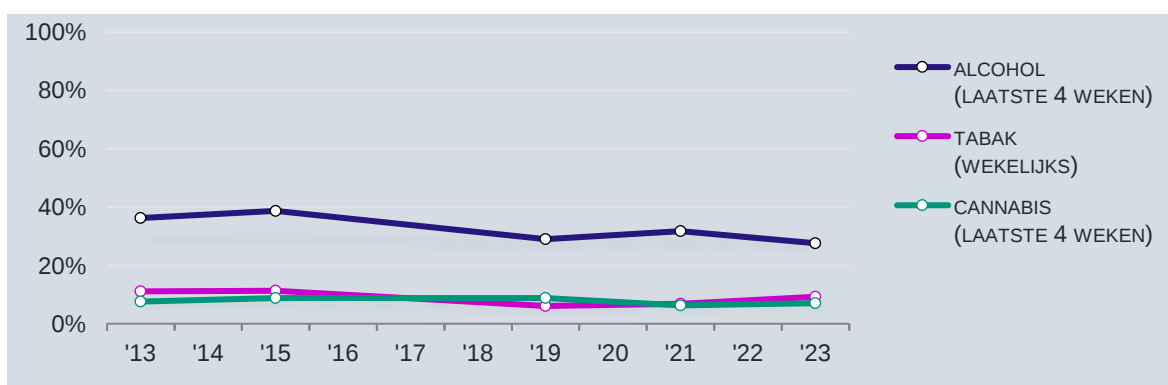
Figuur II.4: Huidig (laatste 4 weken) gebruik van alcohol, tabak en cannabis, en recent (laatste 12 maanden) xtc-pillen, cocaïne en amfetamine onder aanwezigen bij voetbalclubs in Gooi en Vechtstreek⁹

3 Cijfers Gooi en Vechtstreek

Om een breder beeld te krijgen van de gebruikerspopulatie in Gooi en Vechtstreek, volgt hieronder een kort overzicht met cijfers over middelengebruik in de algemene bevolking.

3.1 Jeugd (scholieren)

De Gezondheidsmonitor Jeugd levert cijfers over jongeren uit de tweede en vierde klas van het reguliere voortgezet onderwijs in Gooi en Vechtstreek. In 2013, 2015, 2019 en 2023 werden reguliere metingen uitgevoerd; in 2021 vond een extra coronameting plaats. Bij de meest recente meting had 31% ooit alcohol gedronken, 18% ooit tabak gerookt en 13% ooit hasj of wiet gebruikt. De laatste 4 weken dronk 28% alcohol en gebruikte 7% cannabis. Opvallend resultaat is dat het aandeel wekelijkse rokers (9%) in 2023 kleiner was dan het aandeel wekelijkse vapers, dat steeg van 1% in 2019 naar 11% in 2023. In totaal rookte en/of vapede 14% in 2023 ten minste 1 keer per week.

Figuur II.5: Gebruik van alcohol, tabak en cannabis scholieren (2^e en 4^e klas voortgezet onderwijs) Gooi en Vechtstreek¹⁰

⁹ Steekproefgrootte 286. Gemiddelde leeftijd 23 jaar. Nabben, T & Benschop A (2024) *Antenne Gooi en Vechtstreek 2023*, Hogeschool van Amsterdam.

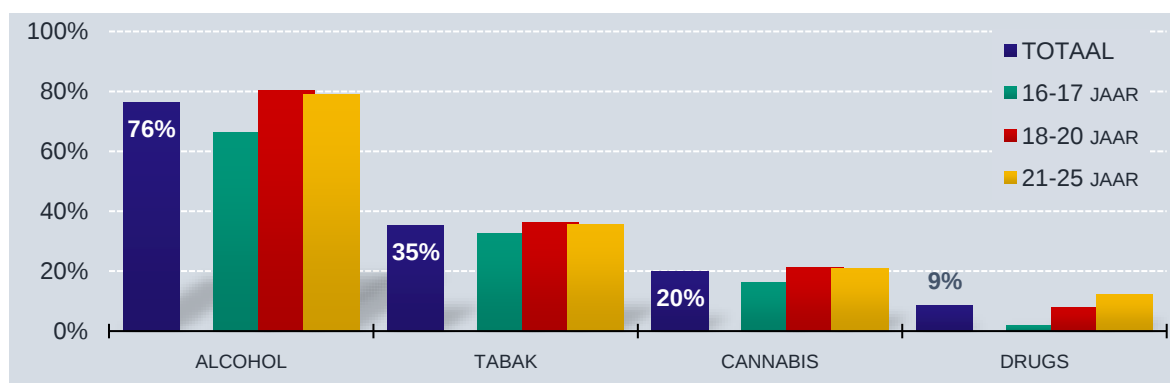
¹⁰ *Tabellenboek Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021*, GGD Gooi en Vechtstreek (cijfers 2013) | *Tabellenboek Gezondheidsmonitor Jeugd 2023*, GGD Gooi en Vechtstreek (cijfers 2015-2023).

Er zijn grote verschillen naar leeftijd binnen deze onderzoeksgroep. Vierdeklassers (ca. 15-16 jaar) vaperen meer dan twee keer zo vaak, drinken meer dan drie keer zo vaak, roken vijf keer zo vaak en blowen zes keer zo vaak als tweedeklassers (ca. 13-14 jaar).¹¹

3.2 Jongvolwassenen

In 2022 is in de nasleep van de coronaperiode een landelijke online Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen opgetuigd, waarvoor 16-25-jarigen zijn benaderd via sociale media en intermediairs. Ook GGD Gooi en Vechtstreek haakte hierbij aan. Bij de tweede editie van 2024 had 76% van de jongvolwassenen in de regio de laatste 4 weken alcohol gedronken, wat neerkomt op een daling ten opzichte van 2022 (83%). Daartegenover staat een stijging van het aandeel tabaksrokers van 29% in 2022 naar 35% in 2024. Vapen (9%) wordt vaak afgewisseld met sigaretten; in totaal rookt 37% vapes en/of tabak. Het gebruik van cannabis (20% in de laatste 4 weken) en andere drugs (9%) bleef ongeveer gelijk.¹² Binnen de categorie andere drugs vormden xtc (4%), cocaïne (3%) en 3-MMC/4-MMC (2%) de top drie.

De minderjarigen (16-17 jaar) binnen deze leeftijdsrange scoren lager op alcohol en drugs dan de oudere groepen, maar het aandeel rokers en blowers verschilt niet. Sterker nog, vaperen komt onder minderjarigen vaker voor (13% versus 7-8%).

Figuur II.6: Middelengebruik jongvolwassenen (laatste 4 weken) Gooi en Vechtstreek 2024¹³

3.3 Volwassenen en ouderen

Sinds 2012 participeert GGD Gooi en Vechtstreek in een landelijk vierjaarlijks gezondheidsonderzoek onder volwassenen (19 t/m 64 jaar) en ouderen (65+ jaar). In 2022 is een extra corona-editie uitgevoerd.

Volgens de meest recente meting van 2024 drinkt 82% van de volwassenen en 78% van de ouderen in Gooi en Vechtstreek weleens alcohol. Naast drinken in het algemeen, wordt ook gekeken naar overmatig alcoholgebruik.¹⁴ Dit gold voor 16% van de volwassenen en 22% van de ouderen. Deze percentages liggen

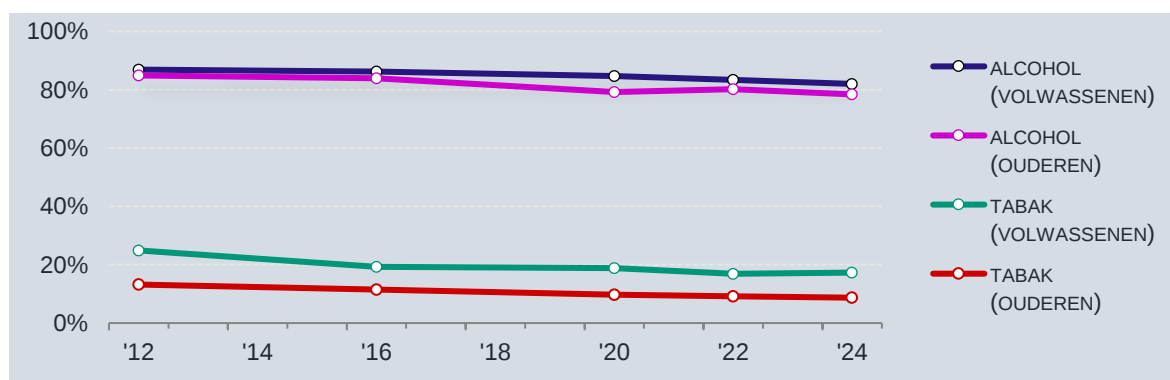
¹¹ Wekelijks vaperen 15% versus 6%, afgelopen maand alcohol 40% versus 12%, wekelijks roken 15% versus 3%, afgelopen maand cannabis 12% versus 2% (*Tabellenboek Gezondheidsmonitor Jeugd 2023*, GGD Gooi en Vechtstreek).

¹² Andere drugs zijn lachgas, xtc, cocaïne, amfetamine, GHB, ketamine, paddo's/truffels, 2C-B of 3-MMC/4-MMC.

¹³ *Tabellenboek Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2024*, GGD Gooi en Vechtstreek.

¹⁴ GGD Gooi en Vechtstreek definieert overmatig drinken als meer dan 7 (vrouwen) of 14 (mannen) glazen alcohol per week.

lager dan in 2022, maar wel hoger dan het landelijk gemiddelde. Tabak roken doet 17% van de volwassenen en 9% van de ouderen. Daarbij valt op dat het aandeel rokers daalt naarmate de leeftijd toeneemt. Het aandeel vapers is in 2024 (5%) groter dan in 2020 (3%), maar het totale percentage rokers (tabak en/of vapes) bleef gelijk.

Figuur II.7: Gebruik van alcohol en tabak algemene bevolking Gooi en Vechtstreek¹⁵

In 2024 gebruikte 9% van de volwassen inwoners van Gooi en Vechtstreek cannabis in de laatste 12 maanden en gebruikte 7% andere drugs (xtc, lachgas, cocaïne, amfetamine, methamfetamine, ketamine, heroïne, truffels/paddo's, ghb, lsd of 3-MMC/4-MMC).

3.4 Verslaving

Cijfers over mensen onder behandeling in de verslavingszorg ontbraken de laatste jaren als gevolg van gewijzigde privacywetgeving.¹⁶ De nationale gegevensverzameling is inmiddels weer opgestart, maar er worden uitsluitend landelijke cijfers gepubliceerd. Als alternatief worden hier de instroomcijfers van Jellinek Gooi en Vechtstreek gepresenteerd, met daarbij de kanttekening dat Jellinek niet de enige aanbieder van verslavingszorg in de regio is.¹⁷

De totale instroom van 2024 betrof 677 cliënten. Bij de jaarlijkse aanmeldingen voor behandeling bij Jellinek Gooi en Vechtstreek staat alcohol (298) bovenaan, op afstand gevolgd door cannabis (101) en cocaïne (52).¹⁸

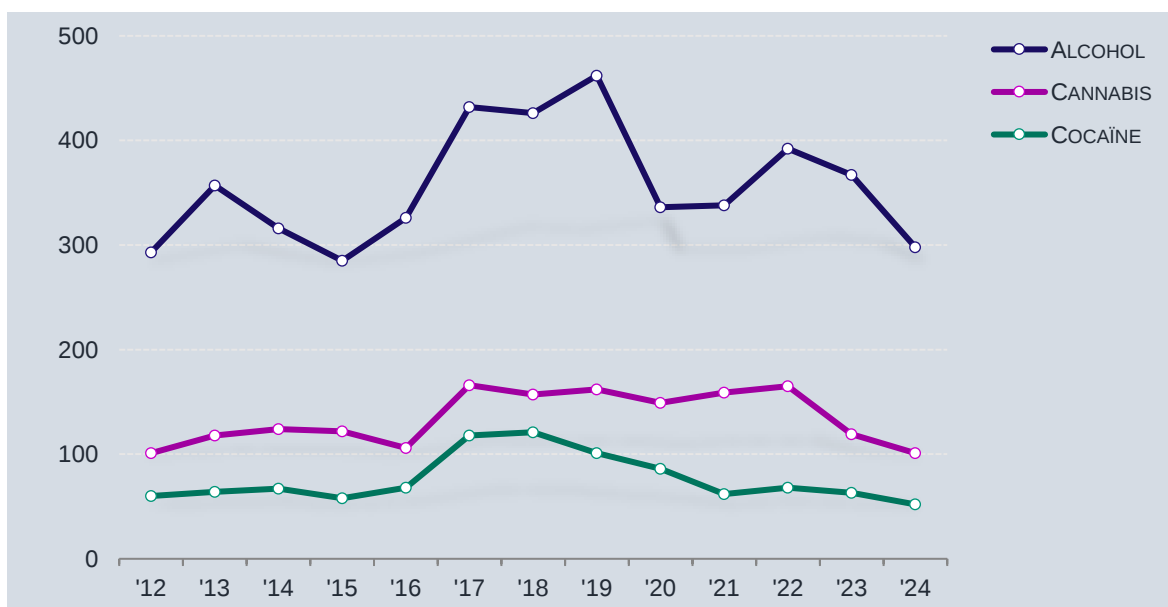
Aanmeldingen voor alcohol namen flink toe tussen 2015 en 2019 en kenden een dip in de coronajaren 2020-2021. Aanvankelijk nam het aantal daarna weer toe, maar de laatste twee jaar daalt het weer. Aanmeldingen voor cannabis waren vijf jaar stabiel (ook tijdens corona), maar dalen ook sinds 2022. Aanmeldingen voor cocaïne laten de laatste jaren een licht dalende lijn zien.

¹⁵ [Tabellenboek Gezondheidsmonitor 2024](#), GGD Gooi en Vechtstreek.

¹⁶ Verslavingszorggegevens worden verzameld in het Landelijk Alcohol en Drugs Informatie Systeem (LADIS).

¹⁷ Andere aanbieders in Hilversum en Bussum zijn o.a. Phase 01, Spoor6, SolustionS en Vida ([ZorgkaartNederland](#)).

¹⁸ Deze top drie komt overeen met het landelijke beeld (Wisselink DJ, Van der Slink JB & Kerssies JP (2024) [Kerncijfers Verslavingszorg 2018 – 2023](#), LADIS, Stichting IVZ).

Figuur II.8: Instroom cliënten Jellinek Gooi en Vechtstreek¹⁹

Na deze top drie volgden in 2024 (met veel lagere cijfers) aanmeldingen wegens benzodiazepinen (28), gokken (22), opiaten (21) en amfetamine (19).²⁰

4 De volgende hoofdstukken

In de volgende hoofdstukken gaan we in op patronen en trends in middelengebruik onder jongeren en jongvolwassenen in Gooi en Vechtstreek in 2024. De resultaten van de interviews met het panel worden in **hoofdstuk III** besproken. De bevindingen van de survey onder uitgaanders worden in **hoofdstuk IV** gepresenteerd. Tot slot wordt in **hoofdstuk V** een beschrijving gegeven van de regionale drugsmarkt op basis van drugsmenu's, analyse van gegevens van de testservice, en informatie uit de survey. Meer gedetailleerde informatie over onderzoeksmethoden en tabellen zijn te vinden in **VI Bijlagen**.

¹⁹ Interne cijfers Jellinek.

²⁰ Nicotine, ketamine en overige medicijnen kenden elk minder dan vijf aanmeldingen. Er waren geen aanmeldingen voor andere middelen, dus ook niet voor xtc/mdma.

PANEL RISICOJONGEREN

1	Werkveld, groepen en problematiek	18
1.1	Professionals	18
1.2	Groepen en kenmerken	19
1.2.1	Leefgebieden en risicofactoren	21
2	Middelengebruik	23
2.1	Alcohol	24
2.2	Nicotine: tabak, snus en vapes	25
2.3	Cannabis	28
2.4	Overige middelen	29
2.4.1	Lachgas	29
2.4.2	Stimulantia	30
3	Samenvatting	31

In deze achtste meting van Antenne Gooi en Vechtstreek zijn wederom professionals bevraagd over de leefwereld, vrijetijdsbesteding en het middelengebruik van groepen (risico)jongeren. In plaats van ook jongeren te bevragen over middelengebruik (zoals in de afgelopen drie metingen het geval was), zijn we deze keer dieper ingegaan op de drugsmarkt en wel op het aanbod in drugsmenu's van bezorgdiensten die actief zijn in de regio (zie *V Markt*, pag. 71).

1 Werkveld, groepen en problematiek

In de periode oktober-november 2024 zijn vier professionals geïnterviewd (allen face-to-face) die vertrouwd zijn met het werken met jongeren in het veiligheids-, sociale- of onderwijsdomein. We beginnen met het werkveld van professionals en de verschillende groepen waar ze mee werken.

1.1 Professionals

Alle vier vorig jaar geïnterviewde professionals hebben het panel verlaten, waarvan er drie zijn vervangen. Daarnaast is een nieuwe professional toegevoegd aan het panel.

- De plek van preventiewerker Omar die vorige keer vertelde over jongeren in de nazorg na een alcoholintoxicatie, wordt nu ingenomen door Daan.
- Ambulant sociaal werker Yasin is vervangen door collega Michel.
- Speciaal onderwijs docent Ayla is van baan veranderd. Haar plaats wordt ingenomen door Tessa.
- Jongerencoach en ambulant hulpverlener Nouri (en langst deelnemend panellid) was niet meer bereikbaar.
- In jeugdboa Loïs is een nieuw panellid gevonden.

Paneldeelnemers

Daan is **preventiewerker** in Amsterdam maar ook in Huizen, waar hij vooral vertelt over jongeren in het voortgezet onderwijs. Hij organiseert open spreekuren waar leerlingen zich spontaan kunnen aanmelden en verwijst ook door. In het begin van het schooljaar loopt hij alle klassen af en vraagt naast middelengebruik ook aandacht voor gamen en gokken. Daarnaast traint hij docenten in het signaleren van drugsgebruik en voert hij gesprekken met ouders.

Loïs is **jeugdboa**. In het weekend is de Groest in Hilversum haar werkterrein als veel minderjarige jeugd in de directe omgeving komt hangen.

Michel is **ambulant jeugdwerker** in Huizen en Hilversum. Hij vindt het een uitdaging om jongeren "in hun kracht te zetten". Hij vertelt over verschillende groepen, variërend van fatbikers tot artistiekelingen.

Tessa is **speciaal onderwijs docent** en is samen met een andere leerkracht geïnterviewd. Ze vertellen op bevlogen wijze over hun "speciale jongeren (mbo-niveau 1 en 2) met een bijzonder verhaal", zoals ze zelf aangeven. De uitdaging is om bij elke leerling, maar ook onderling, te zoeken naar de juiste balans en

maatwerk. “Qua niveau verschilt het best. Maar alles zit in een psychosociaal en fysiek spectrum”, zegt Tessa. Er zijn jongeren met autisme en adhd, maar ook havisten en vwo’ers die niet goed passen in een reguliere schoolomgeving.

1.2 Groepen en kenmerken

De jongerengroepen die nu in beeld zijn vertegenwoordigen (net als voorgaande jaren) uiteenlopende werelden en leefstijlen, maar ze zijn geen evenredige afspiegeling van de doorsneejeugd in Gooi en Vechtstreek. Hier gaat het om groepen met een zekere problematiek in de thuissituatie, op straat, op school of op persoonlijk vlak en waar soms ook sprake is van risicogedrag bij middelengebruik (vooral alcohol, cannabis en nicotinehoudende producten). Elke professional vertelt over jongeren vanuit zijn/haar specifieke werkveld als jeugdwerker, jeugdboa, preventiewerker en onderwijsdocent. Allemaal staan ze dicht bij de belevingswereld van jongeren en kunnen daar met compassie over vertellen.

Daan (preventiewerker) heeft vooral contact met de jongste groep en voert gesprekken over hun (problematische) middelen- of gamegebruik.

Loïs (jeugdboa) is vooral druk met jongeren (vaak met multiële stoornissen) die niet uitblinken op school en op straat met groepjes mixen waar ze zich veilig wanen. Maar op zoek naar vertier kunnen ze ook uit de bocht vliegen.

Michel (jeugdwerker) brengt veel uren door op straat en voert gesprekken met uiteenlopende jongerengroepen: hangjeugd, fatbikers, artistiekelingen of sleutelkinderen wier ouders vaak van huis zijn. Hoewel er soms sprake is van straatoverlast, staan de meesten open voor contact.

Tessa (schoolmentor) begeleidt leerlingen die op een of andere wijze moeite hebben met het bestaande reguliere onderwijs. De problematiek varieert van leerlingen met aandachtstoornissen tot tienermoeders, lange thuiszitters of leerlingen met zwaar adhd of autisme.

Een overzicht van de professionals en groepen jongeren die deze meting beslaat, staat weergegeven in onderstaande *Figuur III.1*.

NAAM	WERKVELD	KENMERKEN	THEMATIEK
Daan	Preventiewerker voortgezet onderwijs	13-14 jaar	Alcohol en drugsproblematiek, gamen en gokken
Loïs	Jeugdboa straat- en hanggroepen	11-27 jaar	Leefwereld, straat en thuisproblematiek
Michel	Ambulant jongerenwerker straat- en hanggroepen	Ca. 100 jongeren 14-25 jaar 80% man, multi-etnisch	Straatjeugd: fatbikers, artistiekelingen en sleutelkinderen
Tessa	Speciaal onderwijsdocent ROC	Ca. 100 studenten 15-23 jaar multi-etnisch	Ondersteuning: pestgedrag, adhd, trauma's, leermoeilijkheden etc.

Figuur III.1: Overzicht panelleden en groepen jongeren

Jongerengroepen

De verhalen van panelleden over jongerenwerelden in Gooi en Vechtstreek gaan over (kwetsbare) groepen op school en op straat. Over boefjes en sleutelkinderen, maar ook over alto's, artistiekelingen, fatbikers, skaters, rappers en influencers (op internet). De contacten liggen in het werkveld. Bij Tessa is dat op school

waar ze dag in, dag uit jongeren om zich heen heeft; allemaal met een eigen verhaal. Ook Daan is bekend met het onderwijs, waar hij als preventiewerker gesprekken voert met minderjarigen over middelen, gamen en gokken. Loïs treft de jeugd vooral op hangplekken en in het horecagebied en Michel kent uiteenlopende subcultuurtjes. Alle professionals zoeken een modus waarbij jongeren zich vertrouwd en veilig voelen. Dat vergt voor elke groep een andere aanpak, met als doel het gesprek op gang te brengen: wat jongeren bezielt, wat hun dromen zijn, waar ze gefrustreerd over zijn. En om te kunnen begrijpen waarom jongeren doen zoals ze doen. Het valt Loïs bijvoorbeeld op dat de huidige jongerengroepen veel minder honkvast zijn dan vóór corona en moeilijker te traceren zijn. “Het lijkt wel alsof er geen vaste groepen meer zijn.”

Visie en aanpak professionals

De professionals vertelden in vorige metingen over hun werkveld en specifieke aanpak van groepen waar ze mee werken. Professionals met contacten op straat vinden dat jongeren die zich op ‘gevaarlijk pad’ begeven zo vroeg mogelijk moeten worden gecorrigeerd, om erger te voorkomen. Een ontwikkeling die na corona meer navolging krijgt, is de inzet van jongerenwerk op school. Naast het neutraliseren van sluimerende vetes tussen groepjes, biedt het ook kansen om potentiële drop-outs binnenboord te houden. De ervaring leert namelijk dat de groeiende afwezigheid van een leerling een eerste rode vlag is. Sommige coaches, zoals Nouri eerder (Antenne Gooi en Vechtstreek 2021-2023), zetten vooral in op sport als interventiemiddel, om te schaven aan hun mentale weerbaarheid en verantwoordelijkheid.

Daan (preventiewerker) vindt dat er meer werk gemaakt moet worden van vroegsignalering, door alerter te zijn op vroeg gebruik bij de jongste groep. In de praktijk zijn jongeren, als ze in beeld komen, al voorbij de experimenteerfase. Dáár ligt een belangrijke taak voor preventiewerkers. Nu ligt er te veel nadruk op aanpak in het veiligheidsdomein. Hij vindt dat er bij ouders nog veel kansen liggen als het gaat om gedragsverandering bij jongeren. Maar net als sommige jongerengroepen zijn ouders ook niet altijd de makkelijkste groep.

Loïs (jeugdboa) werkt inmiddels vijf jaar als jeugdboa. Haar eerste klus met opgeschoten straatjongeren in Gooi en Vechtstreek was haar vuurdoop. Ze deed eerder al ervaring op in andere grote steden, maar met jongeren was nog onbekend terrein. “Hoe moet je eigenlijk een gesprek beginnen?” Ze weet dat jongeren snel kunnen scannen en je willen uittesten. Ze werkt met twee collega’s én politie omdat die ook over informatie beschikt van camerabeelden. “Maar belangrijk is ook dat je praatjes blijft maken en hun [jongeren] vertrouwen wint.” Ze weet ook dat een derde van de groep moeilijk bereikbaar is. Rond het horecagebied in Hilversum worden alcohol en drugs niet getolereerd. Het algemene beeld is dat de sfeer seizoensgebonden is met rustige en hectische periodes.

Michel (ambulant werker) blijft vooral het gesprek aangaan met jongeren om ze op andere gedachten te brengen als ze zich defensief opstellen. “Wanneer je constant hoort dat je niet deugt, dan ga je je daar ook moedwillig naar gedragen”, zegt hij. Deze houding ziet hij bij de fatbikers in Huizen die als ‘kutmarokkanen’ door het leven gaan. Hun mentaliteit is wij-tegen-zij. Gangsterrap is hun wapen waarmee ze zich als protest

identificeren. Michel probeert die boosheid om te buigen. “Als je je verder wilt ontwikkelen moet je toch een andere toon aanslaan”, vindt hij. Hij begrijpt wel waar de woede vandaan komt. Ze gaan naar een witte school, voelen zich daar onbegrepen en ter compensatie hemelen ze criminaliteit op. “Grootspraak is het vaak. Waarom zou je dat willen doen? Je zit alleen maar elkaar in de weg.” Hij vertelt ze dat slechts één op de vijftig het gaat maken in de criminaliteit. De rest komt vroeg of laat in de problemen. Hij hoopt dat deze waarschuwing bij ze doordringt.

Tessa (docent) zegt dat haar school voor veel leerlingen de laatste strohalm is. Maar ook in het besef dat ze niet allemaal zullen slagen. Deze leerlingen krijgen begeleiding bij het zoeken naar werk. “De school is een marteling voor sommigen, maar succesmomentjes kunnen er ook voor zorgen dat leerlingen meer zelfvertrouwen krijgen.” Er zijn ook jongeren die voor het snelle geld gaan. Voor hen is de school niet aantrekkelijk omdat ze geloven dat het ‘grote geld’ ergens anders ligt. Bij veel leerlingen is er een ring van hulp en buddycoaches die in contact staan met de school. Belangrijk in de contacten met reclassering, voogden (van gezinnen) en therapeuten is dat de school en hulpverlening in gesprekken met jongeren op dezelfde lijn zitten.

1.2.1 Leefgebieden en risicofactoren

De professionals hebben zicht op verschillende probleemvelden waar jongeren mee worden geconfronteerd. Voor meer duiding bij het middelengebruik worden panelleden daarom bevraagd over risicofactoren in de *directe woonomgeving* (o.a. thuis, woonbuurt) en in de *sociale omgeving* van jongeren (o.a. vriendenkring, straatgroep, uitgaansgelegenheden). Er zijn ook jongeren met *psychosociale problematiek*.

Directe woonomgeving

Een deel van de jongeren leidt onder spanningen in de thuisomgeving (o.a. scheiding ouders, ruzies, armoede, huiselijk geweld, gebrekkige opvoeding) die verergerden tijdens de coronaperiode. Een deel van hen is thuisloos omdat de wachtlijst voor begeleid wonen lang is. Het ontwikkelen van vluchtgedrag is een reactie die professionals herkennen. Boosheid kan leiden tot meer riskant gedrag. Jongeren kunnen ook in de negatieve invloedsfeer komen van criminaliteit. Tessa heeft als docent het meeste contact met ouders en merkt als het thuismilieau niet optimaal is. Ouders kampen nog wel eens met opgroeiende pubers. Maar het komt ook voor dat een van de ouders verslaafd is, in detentie zit of gewelddadig is. Vaak is er sprake van een ‘gestapelde problematiek’ en speelt er meer in het gezin dan bij de jongere alleen. “Wij horen veel van jongeren. Als een ouder uitlegt waarom zijn zoon er niet was, weten wij vaak dat er meer aan de hand is.” Ook Daan (preventiewerker) heeft een beeld van de groep waar hij individuele gesprekken mee voert over de risico's van middelengebruik.

“Er gebeurt veel in gezinnen. Vaak is weinig aandacht voor de zorgen van kinderen. Ouders zijn hulpverleningsmoe. Soms zie je KOPP/KOV-problematiek.”²¹ Ouders zijn zich niet altijd bewust van de schadelijkheid van alcohol en roken

²¹ KOPP/KOV staat voor Kinderen van Ouders met Psychische Problemen (KOPP) en Kinderen van Ouders met Verslavingsproblemen (KOV).

en pushen kinderen al op vroege leeftijd om mee te doen. Dit zie je ook bij gezinnen in hogere klassen. Ook een oudere zus of broer kan een negatieve invloed hebben.” (Daan, preventiewerker)

Sociale omgeving

De sociale omgeving (of milieu) is het geheel van sociale, culturele, economische en religieuze factoren die invloed hebben op het gedrag en welbevinden van jongeren. Familieachtergrond, vriendengroep of sociale klasse zijn belangrijke determinanten. Professionals werken met jongeren die opgroeien in een arm milieu, maar ook (hoewel minder) met jongeren uit rijkere milieus. Het contact met jongeren is door de voortschrijdende digitalisering minder intensief; de straten zijn leger geworden.²² Een deel maakt zijn opwachting richting criminaliteit. Het verlangen naar status kan een giftige uitwerking hebben. Er zijn groepen waarin je pas meetelt als je kan pronken met een fatbike. Michel ziet ze al bij 12-jarigen, terwijl hun ouders niet vragen hoe ze daaraan gekomen zijn. Bij de ‘artistiekelingen’ speelt dit niet. “Die rijden op afgetrapte brikkies.” Vooral de groep *first offenders* heeft de aandacht, omdat zij potentieel aansluiting kunnen gaan zoeken bij jongeren met een vergelijkbare problematiek. In de sociale omgang zijn er jongeren die makkelijker zijn te beïnvloeden. Loïs’ zorg betreft vooral kinderen met leerproblemen die slachtoffer worden. “Er wordt moedwillig ingespeeld op hun naïviteit en spontaniteit. Ze staan hun simkaart af of worden loopjongen van een foute opdrachtgever.” Maar het tij kan zich ook ten goede keren wanneer ‘ex-boefjes’ hun knopen tellen en overstappen op legale activiteiten waarmee je geld kunt verdienen, zoals ex-panellid Nouri in 2023 betoogde. Je kunt ook succesvol zijn als je niet gestudeerd hebt. Bijkomend voordeel is dat ondernemen hen in het bloed zit. Dit houdt Michel zijn jongeren ook voor ogen. Hij kan genieten van de momenten wanneer hij een jongere een paar jaar later tegenkomt die zegt dat zijn verhalen hem aan het denken hebben gezet. “Eentje is nu zijn eigen baas in een offsetbedrijf.”

“Ze hebben wel iets op hun kerfstok ja, en op verschillende vlakken: vermogensdelicten, diefstalletjes, agressieproblematiek. En ook dealen. Dat horen we van de politie, maar ook van jongeren zelf. Ik kan je precies vertellen hoe je een drugslijn op moet zetten. Wij zitten gelijk in de relatie zodat jongeren ons ook vertellen wat ze hebben uitgespookt. Waarom ze reclassering hebben en met een enkelband lopen. We vragen het altijd, maar ze hoeven het niet te zeggen. We leggen wel uit dat we ook kunnen helpen als er actoren in de omgeving zijn die ze triggeren. Een enkelband geeft status bij sommigen. Maar wij lachen erom. Daarmee doof je meteen de stoerheid.” (Tessa, docent)

Een ander punt van zorg die een paar professionals aanstippen is de verharding tussen groepen. Alsof jongeren minder rekening met elkaar houden. Jongeren met apart gedrag of een andere geaardheid dan de heteronorm, liggen vaker onder vuur bij hun leeftijdsgenoten. Een voorbeeld van polarisatie is het vernielen van een regenboogvlag bij een jeugdcentrum. Tessa (docent) merkt dat de mentaliteit brutaler is geworden,

²² Onderzoek wijst er ook op dat jongeren, in vergelijking met een tiental jaar geleden, minder tijd met vrienden op straat en in de publieke ruimte spenderen, en meer tijd achter een beeldscherm en online op sociale media (Van der Laan, AM, Pleysier S & Weerman F (2020) Hedendaagse jeugdcriminaliteit: nieuwe vragen en enkele antwoorden na een historische daling. *Tijdschrift voor Criminologie*, 62(2-3), 115-129).

met minder respect voor docenten. Het gedrag van ouders verbaast haar soms meer, hoe weinig grip ze hebben op hun kinderen en denken dat de school wel oppast op straat.

Psychosociale problematiek

Professionals worden met enige regelmaat geconfronteerd met verhalen en voorbeelden van jongeren met psychosociale problematiek. In het speciaal onderwijs zitten vaak kinderen die al hulpverlening krijgen. Michel merkt nog steeds een na-ijleffect van corona. Er zijn klappen gevallen op studiegebied en sommigen zijn in een isolement geraakt. “Het lijkt wel of een deel nu pas aangeeft hoe slecht het met ze gaat.” Een suïcidepoging van een jonge vrouw heeft hem erg aangegrepen. Het voelt paradoxaal dat veel jongeren zich bij de almacht van sociale media desondanks erg eenzaam kunnen voelen. In het straatdomein treft Loïs verhoudingsgewijs meer minder begaafde jongeren. In haar optiek hebben gymnasten bredere sociale cirkels en komen vaker bij vrienden thuis over de vloer.

2 Middelengebruik

In de voorgaande jaargangen vertelden professionals (in het sociale en veiligheidsdomein) vooral over alcohol- en cannabisgebruik en over lachgas. Maar sinds enkele jaren is ook de markt van nicotineproducten in beweging met de opmars van vapes en snus. De reikwijdte van het werkveld van professionals bepaalt in hoeverre er ook zicht is op middelen die meer in het uitgaansleven (in en buiten de regio) rondgaan. Er zijn groepen jongeren die ook elders gebruiken, zoals op events. Voor het begrip hanteren we het model *drug* (wat: soort middel, dosering, frequentie, etc.), *set* (wie: persoon, verwachting, ervaring, etc.) en *setting* (waar: locatie, met welke anderen, etc.) van Zinberg.²³ Met dit model kunnen we meer duiding geven aan motieven, patronen en setting van gebruik.

In deze paragraaf ligt de focus op het middelengebruik (drug), de betekenis die jonge gebruikers daar aan geven (set) en plekken waar ze gebruiken (setting). In *V Markt* (pag. 71) gaan we wat dieper in op het marktaanbod.

Culturele verschillen en middelengebruik

In de afgelopen jaren zijn veel professionals en jongeren bevraagd over middelengebruik in uiteenlopende risicogroepen (o.a. scholieren, studenten, straatgroepen, uitgaanders en subcultuurtjes). Op grond van deze ervaringen en observaties kunnen we bij deze groepen meer algemeen iets zeggen over kenmerken en profielen van middelengebruik, en dat die in grote lijnen overeenkomen met kwetsbare jeugd in Antenne Amsterdam en in de landelijke Antenne regiomonitor.²⁴ Professionals zien dat drugsgebruik onder jongeren is ‘genormaliseerd’ en in veel groepen erbij is gaan horen. Michel vertelt over een Gooise meidengroep (14-16

²³ Zinberg N (1984) *Drug, set, and setting: The basis for controlled intoxicant use*, Yale University Press.

²⁴ Benschop, A & Nabben, T (2024) *Antenne Amsterdam 2023*, Hogeschool van Amsterdam | Nabben T, Boekholt M & Benschop A (2025) *Antenne Nederland: Regiomonitor drugs en risicjongeren 2023-2024*, Hogeschool van Amsterdam.

jaar) die in de zomer weleens afreist naar het Vondelpark en onderweg drugs scoort via TikTok en Snapchat. Sociale media dragen tegenwoordig substantieel bij aan de verspreiding en toegankelijkheid van drugs onder jongeren.

- De keuze van middelen kan per groep verschillen. Professionals zien soms duidelijke scheidslijnen tussen primaire 'drinkers', 'blowers' of 'snussers', maar ook jongeren die sigaretten/vapes, alcohol en cannabis combineren. Er zijn ook groepen die ervaring hebben met uppers (ecstasy, cocaïne, 3-MMC of amfetamine) en narcosemiddelen (ketamine, lachgas of ghb) en ook verschillende middelen combineren. Sociale, economische en culturele verschillen (aard van de groep) spelen een rol in de keuzes die worden gemaakt. Soms hoort een middel meer specifiek bij een groep. Het nicotine bevattende poeder snus is vooral populair bij jonge statushouders en moslims. Uppers als ecstasy en amfetamine worden vooral gebruikt door liefhebbers van elektronische muziek.
- Jongeren met een migratieachtergrond hebben doorgaans minder ervaring met alcohol dan Nederlandse jongeren. Maar stappers in het multi-etnische (urban) feestmilieu zijn wel ontvankelijker voor speciale cocktails en drankjes.
- Nederlandse jongeren bezoeken vaker elektronische festivals en evenementen waar 'uitgaansdrugs' een rol spelen en zijn ook eerder geneigd om te experimenteren met nieuwe middelen. Bij jongeren met een migratieachtergrond neemt de kans op drugsgebruik toe wanneer zij zich aansluiten bij een uitgaansgroep.
- De keuze voor middelen kan deels worden herleid naar de sociaal-culturele achtergrond. Bij Surinaams-Nederlandse jongeren zien professionals meer cannabis-gerelateerde problemen; bij de Marokkaanse-Nederlanders is dat lachgas-problematiek en bij Nederlandse jongeren gaat het vaker om alcohol en uitgaansdrugs.
- Vooral jonge moslims ervaren een taboe op middelengebruik in de vaak gelovige oudercultuur. Tegelijkertijd is het taboe op drugs ook een beschermingsfactor en barrière tegen middelengebruik. Jongeren die toch willen experimenteren (roken, drinken, snussen, blowen en vaperen) moeten dit vaak heimelijk doen omdat het gebruik haaks staat op de 'heldere normen en waarden' in de geloofscultuur.
- Veel jongeren zijn bekend met middelen, maar professionals zien ook gezondheidsproblemen van lichte tot meer ernstige aard (overdosering; afhankelijkheid).

2.1 Alcohol

Het alcoholgebruik onder minderjarigen en jongvolwassenen met een Nederlandse achtergrond in Gooi en Vechtstreek is hoog volgens de professionals.²⁵ In voorgaande metingen benadrukten panelleden vaak dat

²⁵ Bij de jeugdigen in het algemeen ligt binge drinken niet boven het landelijk gemiddelde (*Tabellenboek Gezondheidsmonitor Jeugd 2023*, GGD Gooi en Vechtstreek) en ook zwaar drinken door jongvolwassenen in het algemeen is vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde (*Tabellenboek Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2024*, GGD Gooi en Vechtstreek). Specifieke cijfers over alcoholgebruik door jongeren met een Nederlandse achtergrond ontbreken echter.

het (hoge) alcoholgebruik (ook bij volwassenen) een afspiegeling is van het regionale drinkmilieu en dat drinkpatronen en -gedrag stevig verankerd zijn in de cultuur.²⁶ De uitwassen van alcoholgebruik bij het jongere deel van de inwoners speelt zich deels af in het publieke domein (o.a. horecagebieden) waar beveiligers, boa's en portiers soms in moeten grijpen bij opstootjes of bij gezondheidsincidenten als gevolg van overmatig alcoholgebruik. Het openlijke gebruik van alcohol (buiten de horeca) vindt vaak plaats op bekende en zichtbare hotspots (oude haven, station, kwekerijen).

Veel jongeren met een migratieachtergrond talen niet naar alcohol, terwijl Nederlandse jongeren alcohol vaker als statussymbool zien, waarbij het drinken van speciale merken moet getuigen van kennis en een goeie smaak. Michel ziet hoe verschillend jongeren tegenover alcohol staan. Terwijl de Marokkaanse groep superkritisch is en elkaar onderling de maat neemt (soms zijn ze banger voor vrienden dan voor hun ouders), moet hij de Nederlandse groep beteugelen. De laatste keer bij een activiteit waar ook alcohol werd gedronken, is hem slecht bevallen. "Ik trek het mij toch aan als een jongen na tien biertjes op de scooter vertrekt." Bij Loïs (jeugdboa) hetzelfde beeld: Marokkaans-Nederlandse jongeren die in tegenstelling tot de Nederlandse jeugd weinig tot niet drinken. Ze komt in actie als het alcoholgebruik tot baldadigheid leidt en verstaat de kunst om op zulke momenten in gesprek te gaan. Soms moet er worden ingegrepen met een Halt-straf als gevolg. Ook de ouders worden betrokken als het om minderjarigen gaat. Ze werkt graag mee aan preventieve activiteiten (o.a. pubquiz) speciaal bedoeld voor ouders, omdat het ook de gelegenheid biedt om alcohol-issues te bespreken. Maar Loïs weet ook dat ouders flink kunnen drinken en hier moeilijk voor zijn te porren. Hier ziet ze een taak weggelegd voor de school. Ook huisartsen kunnen er scherper naar vragen, vindt Daan (preventiewerker). Toch zeggen professionals dat ze in hun werk meer problematiek zien bij cannabis.

In de vorige editie (Antenne 2023) zagen we een patroon bij jongeren die waren opgenomen in het ziekenhuis vanwege een alcoholintoxicatie. Veel jongeren waren beginnende drinkers, zaten nog in een experimentele fase en hoefden niet eens heel veel alcohol te hebben gedronken. De meeste incidenten waren op huisfeestjes, vaak zonder aanwezigheid van volwassenen. Vaak werd er niet uit standaardglazen gedronken, soms uit de fles. Ook de 'chaos' van vrienden en kennissen die komen en gaan kon de sfeer vertroebelen. Jonge omstanders reageerden lang niet altijd met empathie. Soms was er ook sprake van een intergenerationele (ouder die veel drinkt) of andere onderliggende problematiek. Sommige jongeren zaten al in therapie of waren in afwachting van zorgbehandeling.

2.2 Nicotine: tabak, snus en vapes

De klassieke sigaret staat door het groeiende aanbod van nieuwe fancy nicotine-houdende producten onder druk, nu jongeren ook het vaperen (e-sigaretten) en (in mindere mate) snus (nicotinezakjes) hebben ontdekt.

²⁶ Gooi en Vechtstreek kent een hoger percentage overmatige drinkers onder volwassenen dan het landelijk gemiddelde (*Tabellenboek Gezondheidsmonitor 2024*, GGD Gooi en Vechtstreek). Zie ook *Preventie- en Handhavingsplan alcohol en drugs 2021 t/m 2024*, Regio Gooi en Vechtstreek.

Wie het gedrag van jongeren bestudeert ziet hoe de nieuwe nicotinecultuur om zich heen grijpt. Naast het roken van sigaretten wordt er ook gesnust, maar vooral gedampt (vapes). In Antenne Amsterdam zagen we hoe de rookwetgeving in de loop der tijd sigaretten en joints in het uitgaansleven wist terug te dringen.²⁷ Maar de nieuwe nicotinedragers winnen vooral bij de jongste lichting terrein.²⁸ Deze landelijke trend zien professionals ook bij de jeugd in Gooi en Vechtstreek. Na ingrijpen van de overheid zijn vapes met smaakjes anders dan tabak verboden en werd er bij de nicotinezakjes een nicotinelimiet ingesteld.²⁹ Duidelijk voor professionals, maar bij jongeren zelf ligt dat iets anders. Veel producten zijn nog verkrijgbaar in landen die (nog) geen maatregelen hebben genomen. Op het web is het een eldorado van bedrijfjes die opgewekt hun nieuwe vape-modellen aanbieden. Professionals zien dat er vooralsnog genoeg ontsnappingswegen zijn voor jongeren om aan hun nicotinekicks te komen. Maar ze zien ook een verschuiving bij gebruikers. De eeuwige shag- of sigarettenroker zit vooral bij de groep volwassenen. Bij jongeren en jongvolwassenen zijn het patroon van nicotinegebruik en de wijze van toediening complexer geworden. Zo ziet Michel dat de oudere groep sleutelkinderen overgestapt is naar vaperen omdat roken tegenwoordig een 'suf en stoffig' imago heeft. Ook Lois (jeugdboa) ziet dat alles door elkaar gebruikt wordt. "Het vaperen is sinds twee jaar echt doorgebroken. Een 12-jarige vaper is geen uitzondering meer. Sigaretten gaan ook rond, maar worden echte luxe."

Snus

Een paar jaar geleden viel het ex-panellid Nouri (jongerencoach) als eerste op dat sommige jongeren de hele dag door zakjes snus in hun mond stopten. Onopvallend, vanwege hun ouders. Wat niet weet, wat niet deert. Voor sommigen (ook meiden) is snus een uitkomst: niet de geur van tabak in je kleding, maar wel de high. Volgens professionals hebben ook sportieve influencers en artiesten de vraag en het gebruik versneld, getuige de filmpjes die viraal gaan. De grens om te gebruiken is laag. Het kan onmogelijk slecht zijn, horen professionals jongeren zeggen, zeker als ook topsporters ermee koketteren op hun kanalen. Toch is snus beduidend minder populair dan vapes en sigaretten. Bij snus kan vooral het wangslijmvlies, gebit en tandvlees worden aangetast. De doseringen kunnen per zakjes flink verschillen, met soms misselijkheid en duizeligheid als gevolg. Soms ook agitatie wanneer de nicotinezakjes op zijn. Slimmeriken proberen de grenzen op te rekken omdat snus ook niet mag worden gebruikt op school en tijdens het sporten. Ook Tessa is zich daarvan bewust. "Ze mogen het niet zichtbaar gebruiken. Maar bij een vermoeden mag je niet iemands lip optillen of iemand in een potje laten piesen."

²⁷ Benschop, A & Nabben, T (2024) *Antenne Amsterdam 2023*, Hogeschool van Amsterdam.

²⁸ Nabben T, Boekholt M & Benschop A (2025) *Antenne Nederland: Regiomonitor drugs en risicojongeren 2023-2024*, Hogeschool van Amsterdam.

²⁹ Vanaf 1 januari 2025 is snus helemaal verboden (*Tabak en rookwaren verkopen: Verboden producten*, NVWA).

Vapes

De professionals zagen de afgelopen jaren hoe vapes stormenderhand veel jongeren wisten te verleiden tot gebruik. Aan het palet vapes met fruitsmaken kan geen sigaret tippen. Het gaat niet meer om een speciaal merk of *flavour*, maar om exotische smaken die volgens 'dampers' veel minder stinken dan sigaretten. Jongeren hebben het idee dat ze iets te kiezen hebben, zeggen professionals. En op een leeftijd waarin jongeren zich onsterfelijk wanen, hoor je de meesten niet over gezondheidsschade. Vapen is nieuw en vooral cool en handig omdat deze manier van dampen gemaksvriendelijker is én een schoner imago heeft. Influencers doen er nog een schepje bovenop en benadrukken vooral de voordelen van vaperen boven roken. Voor jonge entrepreneurs op straat zijn vapes een verdienmodel geworden. Enkele lachgaskoeriers zijn simpelweg geswitcht van cilinders naar vapes, die steeds geavanceerder worden, met nog meer puffs en *special effects*. Professionals zien dat de markt vaak via Snapchat loopt. Er zijn al vapes op de markt (met duizenden puffs) die als een 'joint' in de groep wordt doorgegeven. Tegen deze innovatiekracht staan professionals tamelijk machteloos in discussies over gezondheid op de lange termijn. Het bevestigt het beeld van Michel (ambulant jeugdwerker) over de populariteit van vaperen. "Laatst zat ik bij een groep waar zes verschillende smaken rondgingen en die met elkaar worden gedeeld." Hij vertelt over een forse vaper die tijdens het sporten pardoes benauwd werd en in allerijl naar het ziekenhuis moest. Daar ontdekten ze vocht achter de longen; waarschijnlijk door het vele vaperen. Tijden veranderen. In plaats van een sigaretje roken ziet hij nu een hele groep (ca. 25 jongeren) die staat te vaperen. Zijn intuïtie zegt hem dat het een kwestie van tijd is dat meer jongeren longproblemen gaan krijgen. Ook de overheid die in zijn ogen 'erg slap' reageert krijgt een sneer. Er worden nog steeds dubieuze vapes onder de toonbank verkocht en vapes met THC zijn ook verkrijgbaar. Een jongen die hij laatst sprak, ruikt business. Met dertig vapes inkoop à drie euro die hij voor een tientje per stuk verkoopt, maakt hij goed winst. Daan kijkt eveneens bedenkelijk als het onderwerp op vaperen komt. Hij kent een 14-jarige die 1.500 euro per maand omzet draait. Er komen steeds meer vragen van collega's en scholen, maar ook van jongeren zelf. "De smaakjes, het design met knipperlampjes en dan constant puffen he! Wat uit China komt kunnen we niet allemaal controleren. Ze beginnen eerst met smaakjes en stappen daarna over naar sigaretten." Vooral de obsessie met vaperen valt op. Wat begint als experimenteren, ontwikkelt zich al dampend tot een snelle gewenning en hunkert het nog jonge brein naar steeds meer pufjes. Jongeren die overal waar ze zijn, pufjes nemen. Tot op de scooter aan toe. "Ze zijn er constant mee bezig." Hij zegt beducht te zijn voor de met THC of synthetische cannabinoïden gevulde vapes die argeloze gebruikers omver kunnen blazen. Verhalen over jongeren die out zijn gegaan, dat vindt hij een veeg teken. En vaperen kan ook kostbaar worden. Niet in de beginfase, maar sluipenderwijs bij het opstuwen van de nicotinekick. Tessa (docent) weet dat vaperen, snus en sigaretten een dure bedoening wordt. Naast gamen, kleding, abonnementen en andere dingen die jongeren graag willen hebben. Ze vindt het niet verbazend dat de schuldenproblematiek bij jongeren groot is. "Veel kopen ook nog eens op krediet voor meer status." Maar werken bij een fastfoodketen loont niet genoeg. Reden waarom sommigen bij 'pizza plus' (drugslijn) bijhosselen.

2.3 Cannabis

Gooi en Vechtstreek telt officieel zeven coffeeshops, met daarnaast nog een niet-gedoogde cannabismarkt van hobbytelers, thuisbezorgers en straatverkopers. Het cannabisgebruik bij veel jongeren is 'genormaliseerd' volgens professionals. Uitgaanders en buurtjongeren zijn vaak bekend met de cannabiscultuur of kennen andere blowers. Jonge blowers zoeken elkaar op in hun vrije tijd als ze willen chillen met een jonko, zoals een joint vaak wordt genoemd. En net als bij alcohol zijn er ook jongeren wier ouders blowen, of daar ervaring mee hebben. Verschillende professionals tonen zich (net als in voorgaande metingen) bezorgd dat fors cannabisgebruik in de adolescentiefase verkeerd uit kan pakken.

In eerdere metingen maakten panelleden zich druk over jongeren die in lethargische toestand de wereld aan zich voorbij zien trekken, dingen verzaken, niet scherp zijn, geen focus hebben en liever weg dromen in plaats van actie te ondernemen. Alsof ze zichzelf op de pauzestand hebben gezet. Professionals zien vaak een waterscheiding tussen groepjes blowers die willen chillen en sportieve groepjes die de kriebels krijgen van zulk sloom gedrag. Maar voor blowers is het ook een manier om te kunnen ontspannen met gelijkgestemden. Bijvoorbeeld gamen als je high bent, luisteren of componeren van muziek, op pad met vrienden en joints. Professionals zien ook dat blowen een afleiding is voor dingen die thuis of op school niet lekker lopen. Voor wie zich onbegrepen of eenzaam voelt, biedt een joint soms tijdelijke troost.

Daan (preventiewerker) ziet jongeren vaak 'voor de kick' beginnen. Maar hij herkent ook de sluimerende problematiek wanneer blowen als een demper van stress wordt gezien. Sommigen proberen hun adhd-gevoel van 'altijd aan staan' te temperen met blowen. De problematiek verdiept zich wanneer iemand zich gaat isoleren en 'onbereikbaar' wordt voor anderen in de directe omgeving.

Loïs (jeugdboa) merkt dat blowen bij een bredere groep speelt, zelfs bij 12-jarigen. "Schrikbarend jong en ouders die daar geen grip op hebben." Laatst nog heeft ze twee broers gepakt met blowen. Het blowen en vaperen op straat is vooral na corona toegenomen. In het centrum van Hilversum geldt een blowverbod. In de zomermaanden worden er tientallen Halt-straffen uitgedeeld.

Tessa (docent) ziet eveneens dat meer mbo-studenten in haar groep sinds de coronaperiode zijn gaan blowen. Ook onder schooltijd, wanneer ze leerlingen na de pauze 'knetterstoned' de klas in ziet lopen. Ze herkent de wietgeur direct. Hoewel ze het 'uiterlijk' niet altijd kan zien bij een leerling is vooral het gedrag anders in de klas. "Ze zijn minder aanwezig, gaan meer hun eigen gang en zijn minder goed bereikbaar. Met de koptelefoon op al helemaal." In haar gesprekken met blowers probeert ze duidelijk te maken (vooral bij adhd'ers) dat ze zich niet beter kunnen concentreren. "Ze pikken niks op wat ze lezen." Leerlingen reageren verschillend als ze onder invloed zijn van cannabis. Van onhandelbaar tot helemaal afwezig. Sommige leerlingen blijven bij hoog en laag ontkennen dat ze stoned zijn als docenten een vermoeden hebben. In dergelijke gevallen krijgt de leerling een waarschuwing. Bij een tweede keer volgt een gesprek met de mentor en (indien minderjarig) met ouders, en bij een derde keer een gesprek met de opleidingsmanager. Er zijn inmiddels al een enkele gesprekken gevoerd met ouders en leerlingen, want het toegenomen

cannabisgebruik heeft de aandacht van school. “Soms zie je een hele walm binnenkomen”, zegt Tessa. “We willen ook geen besmetting met nieuwelingen.” De school is ook alert op dealpraktijkjes in en rond het schoolcomplex. Toch realiseren docenten zich ook dat het winst is als blowers sowieso nog naar school komen.

“Van sommige leerlingen weten we dat ze thuis blowen, maar dat niet op school willen doen. Het belemmert je voortgang op school. Ze pakken een boek, slaan het open, leggen een pen op de bladzijde en twee uur later ligt die pen nog op dezelfde plek. Dat heeft invloed. Misschien is het een uitweg voor je problemen, maar op school werkt het gewoon niet.” (Tessa, docent)

De professionals maken zich meer zorgen over cannabisgebruik dan over alcoholgebruik. Niet zozeer vanwege de negatievere gezondheidseffecten, als wel dat cannabis populairder is bij de groepen waar ze contact mee hebben. Voor een deel gaat het ook om minderjarige blowers. Partijen werken samen en ondersteunen elkaar bij preventieactiviteiten. Tessa geeft hoog op over de één-op-één gesprekken op school, waar leerlingen periodiek kunnen praten met een preventiewerker over het effect en (negatieve) gedrag als gevolg van middelengebruik. Sommige gesprekken duren een kwartier, andere soms een uur. Van belang is dat de preventiewerker wel een klik moet hebben met deze specifieke groep, vindt Tessa. Verder zijn er ook vertrouwenspersonen voor studenten.

2.4 Overige middelen

Naast alcohol, nicotine en cannabis is er nog een heel palet aan andere drugs beschikbaar. Een deel van de jongeren en jongvolwassenen experimenteert daarmee op grote muziekevenementen en in kleinere uitgaansgelegenheden, maar ook op afters en privéfeestjes. We bespreken in deze paragraaf eerst lachgas. Daarna volgen de uppers (ecstasy, cocaïne, amfetamine en 3-MMC) en narcosemiddelen (ketamine en ghb). Deze stofgroepen zijn vooral in zwang bij jonge Nederlandse stappers.

2.4.1 Lachgas

Na het verbod van lachgas in 2023 raakte het middel uit de mode.³⁰ In de jaren daarvoor verspreidde lachgas (kleine cilinders en 2-liter tanks) zich in de privésfeer en hotels, op straat en in auto's op afgezonderde plekken. Lachgaskoeriers opereren voorzichtiger na het verbod en mogelijk zijn er ook minder aanbieders actief. Een indicatie daarvoor is dat professionals uit het veld weinig signalen doorkrijgen. Dit beeld komt overeen met het Amsterdamse en landelijke beeld, waar lachgas eveneens op zijn retour is.³¹ Naast aanbodreductie heeft het middel bij jongeren ook een negatiever imago gekregen als gevolg van (zichtbare) gezondheidsschade en verhalen over verslaving en verlamming bij anderen. Sommige jongeren kampen nog

³⁰ Sinds 1 januari 2023 is lachgas opgenomen in de Opiumwet. Medisch gebruik, technische doeleinden (o.a. verbrandingsmotoren) en toepassing als voedingsmiddeladditief (o.a. drijfgas in slagroomsputten) blijven wel toegestaan ([Verbod op lachgas als genotsmiddel](#), Rijksoverheid.nl).

³¹ Benschop, A & Nabben, T (2024) *Antenne Amsterdam 2023*, Hogeschool van Amsterdam | Nabben T, Boekholt M & Benschop A (2025) *Antenne Nederland: Regiomonitor drugs en risicjongeren 2023-2024*, Hogeschool van Amsterdam.

steeds met de naweeën van hun excessieve en chronische lachgasgebruik van een paar jaar terug. Tessa (docent) is blij dat de populariteit van lachgas onder haar leerlingen is weggeëbd, maar niet dat dit deels plaats heeft gemaakt voor vapes, de nieuwe kick in haar groep.

Toch is lachgas niet helemaal van het toneel verdwenen nu andere illegale wegwerptanks in het straatbeeld verschijnen. “We zien nog steeds dumpingen van deze nieuwe flessen”, meldt Loïs (jeugdboa). De tanks worden op internet aangeprezen voor een ‘gezellige fuif’.³² Volgens de productinformatie kunnen er met behulp van een handig vultuitje direct uit de wegwerpfles (2 liter) 60 tot 140 ballonnen worden gevuld. De fles uit de advertentie is “zeer compact, licht en bovendien veilig vanwege het zuivere lachgas”, dus “ideaal om mee te nemen naar een feestje!”. Vandaag besteld is vandaag verstuurd. Loïs (jeugdboa) weet dat er nog steeds (vooral 's nachts) wordt gebruikt op parkeerplaatsen achteraf, waar een mix van jong en ouder met auto's, ballonnen uit 'fastgas' flessen zit te puffen. Naast de gezondheidsrisico's, is ze bezorgd over de verkeersdeelname daarna, maar ook het gebruik van lachgas tijdens het rijden.

2.4.2 Stimulantia

Vooraf Nederlandse jongeren gebruiken stimulerende middelen, waaronder ook 3-MMC, een designerdrug die de laatste jaren een vaste plek veroverd heeft en qua gebruik inmiddels wedijvert met amfetamine en cocaïne. Volgens Michel (ambulant jeugdwerker) is groep van het JOP (Jeugd Ontmoetingsplek) goed op de hoogte van ontwikkelingen op de drugsmarkt en eveneens bekend met 3-MMC. In de aanloop naar een hardcorefeest laten ze eerst hun ecstasypillen testen. Cocaïne is bij deze groep impopulair vanwege de prijs. 3-MMC (althans wat onder die naam wordt verkocht) is een goedkoper alternatief en geeft qua roes (mild euforisch) ook meer voldoening. Oldtimer ecstasy is een favoriet bij het groepje 'artistiekelingen'. Ook onder mbo-studenten is het een middel dat in het weekend nog weleens wordt gebruikt, zegt Tessa (docent).

In de vorige Antenne Gooi en Vechtstreek (2023) spraken we tijdens veldwerk in het uitgaansgebied onder andere met hooggeschoolde (witte) twintigers over het gebruik van stimulantia op evenementen (dance, pop- en rockmuziek), op raves, in clubs en op thuisfeesten. In de regionale horeca komt een oudere groep die vooral cocaïne neemt en een jonger deel dat 3-MMC gebruikt. Het horecagebied in Hilversum wordt geobserveerd door camera's die bewegingen van bezoekers nauwlettend kunnen observeren, zo ook het gebruik dan wel dealen van drugs op straat. De politie is vaak snel ter plaatse als het moet. Loïs vertelt dat er afgelopen weekend, naar aanleiding van camerabeelden, nog een groepje snuivers bij hun auto in het centrum werd gesnapt. “Degene die de beelden bekijkt is hier heel bedreven in en weet wat er speelt in het centrum.”

Gebruikers van cocaïne en 3-MMC krijgen meer energie en combineren het vaak met alcohol. Het algemene beeld is dat een relatief grote groep twintigers bekend is met drugs en daar over het algemeen niet zo

³² [Lachgas-voordeel.nl](https://lachgas-voordeel.nl), 23 juni 2025.

moeilijk over doet. Het viel Michel op, toen hij werd uitgenodigd op een huisfeest, hoe chemisch gevarieerd het arsenaal aan middelen was dat open en bloot op tafel lag.

3 Samenvatting

In deze achtste meting vertelt een panel van vier professionals vanuit verschillende perspectieven (sociale- en veiligheidsdomein) over de leefwereld en middelengebruik van school, straat- en uitgaansgroepen in Gooi en Vechtstreek. De panelleden staan dicht bij de wereld van deze groepen. De jongerengroepen hier vertegenwoordigd zijn niet representatief voor alle jeugd in de regio Gooi en Vechtstreek.

Leefgebieden en risicofactoren

De aard van de problematiek in de groepen waar professionals mee werken doet zich voor op verschillende gebieden: de *directe woonomgeving* (meervoudige thuisproblematiek), de *sociale omgeving* (straat- en vriendengroepen) en *psychosociale problematiek* (het welbevinden op individueel niveau). Problemen op een of meer van deze leefgebieden kan aanleiding zijn voor riskant middelengebruik. Sociale, economische en culturele factoren spelen ook een rol. Bij jongeren met een migratieachtergrond rust er een groter taboe op middelengebruik. Professionals zien ook dat er kwetsbare jongeren zijn die een positieve wending aan hun leven hebben gegeven.

Alcohol

Naast horeca en privéfeesten zien professionals ook gebruik van alcohol in de publieke ruimte (buiten de horeca) op populaire hot spots. Deze vallen vanwege het openlijke karakter al snel op. Het (hoge) alcoholgebruik is een afspiegeling van de regionale drinkcultuur en vooral bekend bij Nederlandse jongeren. Jongeren met een Marokkaanse achtergrond talen vaak niet naar alcohol en lijken elkaar eerder de maat te nemen als er gedronken wordt.

Nicotineproducten

De klassieke sigaret ondervindt meer concurrentie sinds de jonge aanwas ook het vaperen en (in mindere mate) snus (nicotinezakjes) heeft ontdekt. Een eldorado van bedrijfjes werpt zich op de markt met nieuwe vape-modellen en nog meer puffs. Ondanks een verbod zien professionals nog genoeg ontsnappingswegen voor jongeren om aan hun nicotinekicks te komen. Het patroon van nicotinegebruik en wijze van toediening is door de opkomst van vapes en snus complexer geworden. Er zijn toenemende zorgen over de korte en lange termijneffecten van vaperen.

Hasj en wiet

Er zijn zeven officiële coffeeshops in Gooi en Vechtstreek, met daarnaast een niet-gedoogde cannabismarkt van hobbytelers, thuisbezorgers en straatverkopers. Professionals maken zich meer zorgen over cannabisgebruik dan over alcoholgebruik. Niet zozeer vanwege de negatievere gezondheidseffecten, als wel dat cannabis populairder is bij de groepen waar ze contact mee hebben. Ze zeggen dat cannabisgebruik is 'genormaliseerd' en zijn beducht voor (fors) cannabisgebruik in de adolescentiefase. Er wordt geblowd om te

ontspannen, te genieten van muziek, bij het gamen of om in slaap te komen. De keerzijde is dat blowen ook troost biedt voor onderliggende thuisproblematiek of werkt als demper van stress en frustratie. De indruk bestaat dat meer jongeren in de coronaperiode zijn gaan blowen en dat ook daarna zijn blijven doen.

Lachgas

Lachgas is sinds het verbod meer op de achtergrond geraakt en koeriers zijn voorzichtiger geworden met hun handel of gestopt. Naast aanbodreductie heeft het middel bij jongeren ook een negatiever imago gekregen als gevolg van (zichtbare) gezondheidsschade en verhalen over verslaving en verlamming bij anderen. Toch zijn niet alle professionals er gerust op dat lachgas helemaal van de markt is verdwenen getuige de nieuwe wegwerpcilinders die sinds het verbod vaker in het straatbeeld verschijnen.

Overige drugs

Volgens professionals is het gebruik van andere drugs voornamelijk beperkt tot (wat oudere) jongeren met een Nederlandse achtergrond. Het gebruik van vooral stimulerende middelen (amfetamine, ecstasy, cocaïne en 3-MMC) blijft populair bij uitgaanders in het dance- en reguliere uitgaansleven. Ook thuisfeesten zijn gelegenheden om te experimenteren met 'uitgaansdrugs', waar ook 3-MMC een vaste plek heeft verworven en concurreert met amfetamine en cocaïne. Veel migrantenjongeren zijn praktisch onbekend met uitgaansdrugs. Eenzelfde beeld zien we ook elders in Nederland.

IV SURVEY UITGAANDERS

1	Uitgaanspubliek	34
1.1	Gender, identiteit en leeftijd	34
1.2	Achtergrond en woonplaats	35
1.3	Opleiding en werk	36
1.4	Uitgaan	37
2	Middelengebruik	37
2.1	Alcohol	37
2.1.1	Alcoholvrij	39
2.2	Tabak en vpen	40
2.2.1	Snus	41
2.3	Cannabis	41
2.4	Xtc-pillen, cocaïne en amfetamine	43
2.5	Mdma-poeder, 3-MMC/4-MMC en 4-FA	43
2.5.1	5-APB/6-APB	44
2.6	Ketamine, lachgas en ghb	45
2.6.1	Lean	45
2.7	Paddo's/truffels, paddodruppels en 2c-b	45
2.7.1	Lsd en DMT	46
2.8	Crack, heroïne, methamfetamine en overige drugs	46
2.9	Overzicht druggebruik	46
2.10	Middelengebruik tijdens een caféavond	47
2.11	Medicijnen	48
2.12	Gokken	49
3	Verschillen tussen subgroepen	49
3.1	Gender	50
3.2	Leeftijd	51
3.3	Opleidingsniveau	52
3.4	School/studie of werk	53
3.5	Woonplaats	53
4	Trends	54
4.1	Alcohol	57
4.1.1	Alcoholvrij	57
4.2	Tabak en vpen	58
4.2.1	Vapen	59
4.3	Cannabis	59
4.4	Xtc-pillen, cocaïne en amfetamine	60
4.5	Mdma-poeder, 3-MMC/4-MMC, 4-FA en 5-APB/6-APB	61
4.6	Ketamine, lachgas en ghb	62
4.7	Paddo's/truffels, 2c-b, LSD en DMT	63
4.8	Crack, heroïne en methamfetamine	63
4.9	Middelengebruik tijdens een caféavond	63
4.10	Medicijnen	66
4.11	Gokken	66
5	Samenvatting	66

In de Antenne surveys worden sinds 2017 trends in middelengebruik onder uitgaande jongeren en jongvolwassenen in Gooi en Vechtstreek gevolgd. In 2024 zijn voor de vierde maal vragenlijsten verzameld onder cafébezoekers en andere uitgaanders in de regio. In de periode mei-juli 2024 hebben teams van veldwerkers verschillende cafés in de regio bezocht. Bij veel cafés werd het veldwerkteam afgewezen. Uiteindelijk zijn bezoekers van 8 verschillende cafés in Hilversum, Bussum en Laren persoonlijk benaderd met het verzoek ter plekke een anonieme papieren vragenlijst in te vullen. Daarnaast is veldwerk verricht op straat in het uitgaansgebied de Groest in Hilversum. Meer gedetailleerde informatie over de methode is te vinden in *VI A Bijlage survey uitgaanders* (pag. 86).

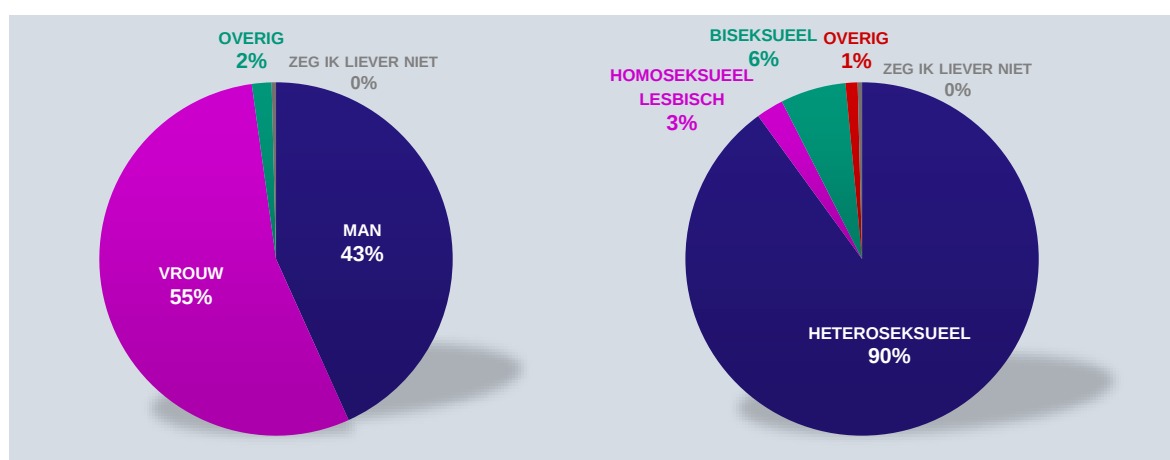
We beschrijven in dit hoofdstuk achtereenvolgens **(1)** de uitgaanders die aan het onderzoek deelnamen, **(2)** hun middelengebruik in het algemeen en tijdens het uitgaan, **(3)** verschillen tussen subgroepen, en **(4)** trends in middelengebruik sinds 2017. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een **(5)** samenvatting.

1 Uitgaanspubliek

In totaal hebben **284** uitgaanders de vragenlijst ingevuld. We starten met een beschrijving van de achtergrondkenmerken van het onderzochte uitgaanspubliek. In tekst en figuren worden afgeronde percentages en gemiddelden gepresenteerd. Voor tabellen met gedetailleerde cijfers zie *VI A Bijlage survey uitgaanders* (pag. 86).

1.1 Gender, identiteit en leeftijd

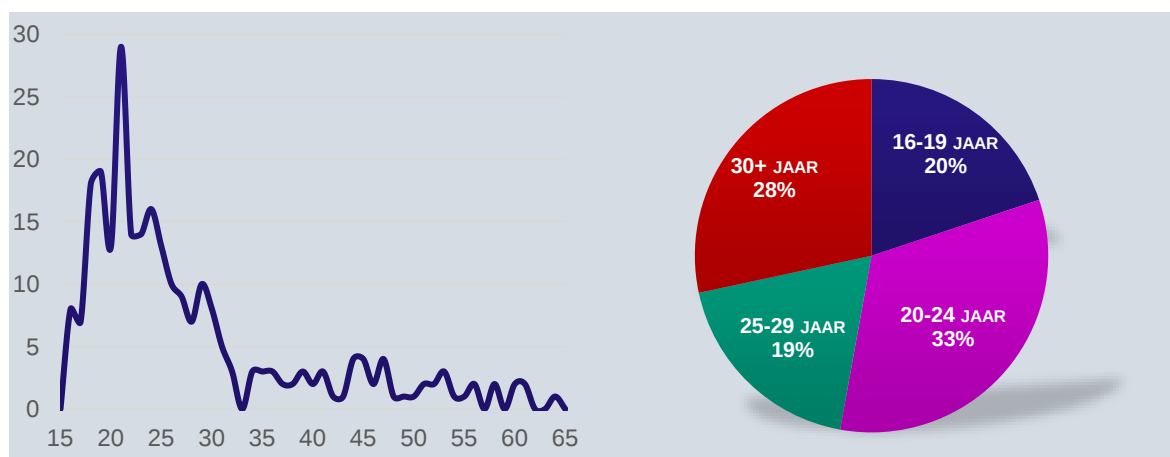
Er hebben wat meer vrouwelijke (55%) dan mannelijke (43%) uitgaanders deelgenomen aan de survey. Een enkeling rapporteerde een ander gender (2%, o.a. non-binair). Negen van de tien zijn heteroseksueel (90%); de rest is homoseksueel/lesbisch (3%), biseksueel (6%) of identificeert zich anderszins als lhbt+er (1%, o.a. panseksueel).³³

Figuur IV.1: Gender en identiteit

³³ Dit is minder dan in de algemene Nederlandse bevolking, waar naar schatting 17% een niet-heteroseksuele oriëntatie heeft (M Kennis, *Hoeveel LHBTQIA personen telt Nederland?*, CBS, 11 oktober 2024).

De leeftijd loopt uiteen van 16 tot en met 64 jaar. Aan de ene kant van de leeftijdsrange zijn er minderjarigen (6%) en aan de andere kant vijftigplussers (7%), maar het zwaartepunt ligt bij twintigers (52%).³⁴

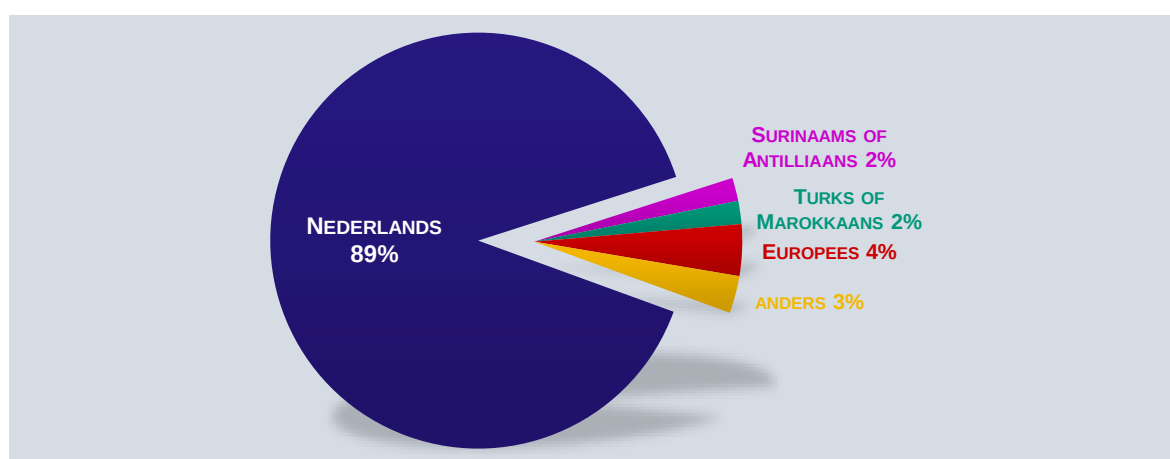

Figuur IV.2: Leefdtijd

1.2 Achtergrond en woonplaats

Het merendeel van het uitgaanspubliek in Gooi en Vechtstreek is van Nederlandse afkomst (89%); 2% is Surinaams-Nederlands of Antilliaans-Nederlands, 2% is Turks-Nederlands of Marokkaanse-Nederlands, en 4% heeft een Europese (familie)achtergrond. De overige aanwezigen (3%) rapporteerden gevarieerde niet-Europese achtergronden, variërend van Cambodjaans tot Zuid-Afrikaans.

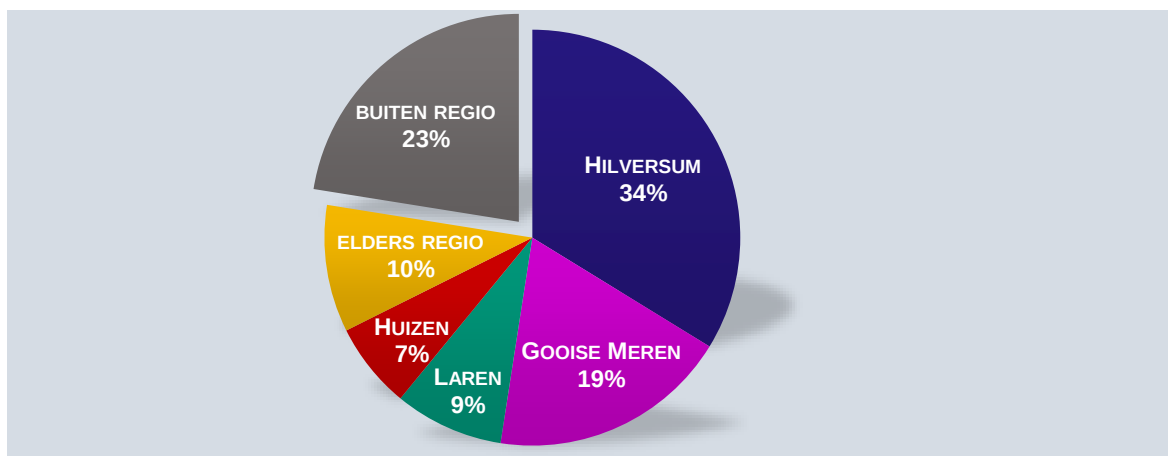
Bij deze resultaten moet wel aangetekend worden dat een Nederlandstalige vragenlijst werd gebruikt, waardoor eventuele aanwezige toeristen of internationals die geen Nederlands spreken niet mee konden doen.

Figuur IV.3: Achtergrond

³⁴ Veldwerkers waren geïnstrueerd te streven naar een maximum leeftijd van 35 jaar, hoewel zij het gesprek niet hoefden af te breken als iemand ouder bleek.

Driekwart woont in Gooi en Vechtstreek (77%). Bijna de helft van hen komt uit Hilversum; de andere helft uit Gooise Meren, Laren, Huizen of andere gemeenten in de regio. Een kwart (23%) komt van diverse andere plaatsen buiten de regio; vaak in de buurt (o.a. Almere, Baarn, Stichtse Vecht, Weesp), soms verder weg.

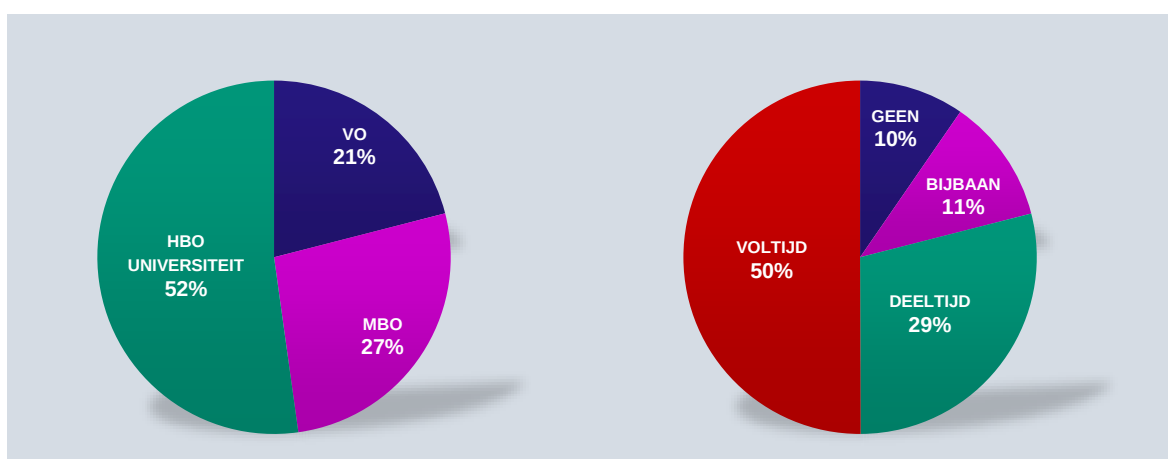

Figuur IV.4: Woonplaats

1.3 Opleiding en werk

Ongeveer een derde van de uitgaanders volgt momenteel een opleiding. Iets meer dan de helft daarvan studeert aan een hogeschool of universiteit; de rest volgt een mbo-opleiding of zit nog op de middelbare school (vaak havo/vwo). Degenen die geen opleiding volgen, hebben vaak een mbo-, hbo- of academisch diploma. Wanneer we een combinatie maken van de huidige en afgeronde opleiding, dan bereikte 21% tot nu toe het niveau van voortgezet onderwijs, heeft of volgt 27% een opleiding op mbo-niveau en 52% een opleiding op hbo/wo-niveau.³⁵

De meerderheid heeft betaald werk. Voor 11% is dat een bijbaan(tje) van minder dan 12 uur per week, 29% werkt in deeltijd (12-35 uur) en de helft (50%) heeft een voltijdsfunctie van minimaal 36 uur per week.

Figuur IV.5: Opleidingsniveau (huidig of afgerond) en werk

³⁵ Het opleidingsniveau van het onderzochte uitgaanspubliek is vergelijkbaar met dat van de algemene bevolking. Volgens het CBS heeft 41% van de 15-75-jarigen in Gooi en Vechtstreek een diploma op hoog onderwijsniveau (*Bevolking: hoogstbehaald onderwijsniveau en regio*, CBS Statline). Hier moeten de studenten die nog bezig zijn met hun opleiding nog bij worden opgeteld.

Het cafépubliek kan grotendeels worden ingedeeld in twee groepen:

- **Scholieren en studenten** (36%) volgen een opleiding. Vaak is dat een studie aan hbo of universiteit. In totaal is 20% van de uitgaanders een hbo/wo-student. De rest zijn mbo'ers en middelbare scholieren. De meeste scholieren en studenten hebben naast hun studie een (deeltijd) bijbaan.
- **Werkenden** (60%) volgen momenteel geen opleiding en hebben meestal een fulltime betaalde baan. Zoals gezegd hebben de meeste werkenden een mbo- of hbo/wo-opleiding afgerond. In totaal is 31% van de uitgaanders een hbo/wo-opgeleide werkende en 19% een mbo-opgeleide werkende.

De resterende 5% is niet werkzaam; ze volgen geen opleiding en hebben geen betaald werk. Het opleidingsniveau binnen deze groep is gevarieerd.

1.4 Uitgaan

De onderzochte uitgaanders zijn over het algemeen frequente stappers, die de laatste 4 weken gemiddeld 6 keer een uitgaansgelegenheid bezochten. Naast cafés, waren dat vaak clubs (55%) of door vrienden of vereniging georganiseerde feesten (51%). Ook werden concerten (38%), kleinschalige dancefestivals (< 5.000 bezoekers, 21%) of grootschalige dancefestivals (> 5.000 bezoekers, 21%) bezocht. Een klein deel ging naar een (illegale) rave (7%).

2 Middelengebruik

De vragenlijst bevatte vragen over drinken, roken, blowen, drugs, medicijnen en gokken. Bij alcohol, tabak en cannabis werd behalve prevalentie (d.w.z. of iemand ooit, de laatste 12 maanden en de laatste 4 weken had gebruikt) ook gevraagd naar frequentie en hoeveelheid.

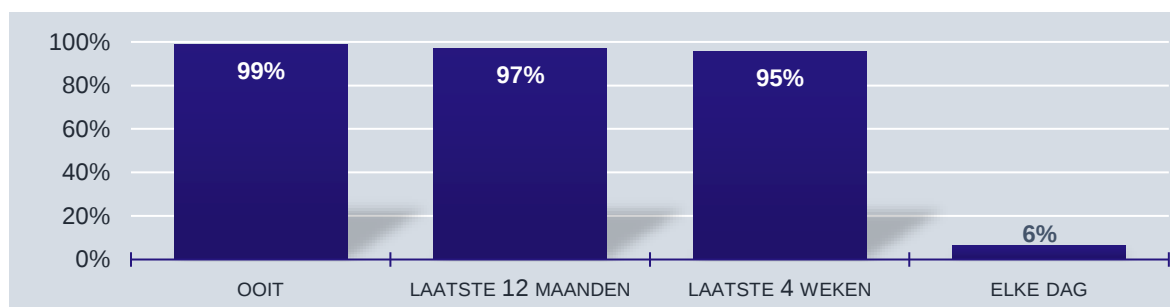
Naast het gebruik van legale (alcohol en tabak) en gedoogde (cannabis) middelen, is ook gevraagd naar meer dan vijftien illegale (andere) drugs, medicijnen en gokken. Bij xtc-pillen, cocaïne en amfetamine werd zowel prevalentie als frequentie gevraagd; bij de overige drugs alleen prevalentie.

Naast prevalentie van middelengebruik in het algemeen is ook gebruik tijdens een stapavond in een café onderzocht.

In tekst en figuren worden afgeronde percentages en gemiddelden gepresenteerd. Voor gedetailleerde cijfers zie VI A Bijlage survey uitgaanders (pag. 86).

2.1 Alcohol

Vrijwel alle uitgaanders hebben ooit alcohol gedronken (99%) en verreweg de meesten zijn ook huidige drinkers (laatste 4 weken, 95%), maar elke dag alcohol drinken komt niet vaak voor (6%).

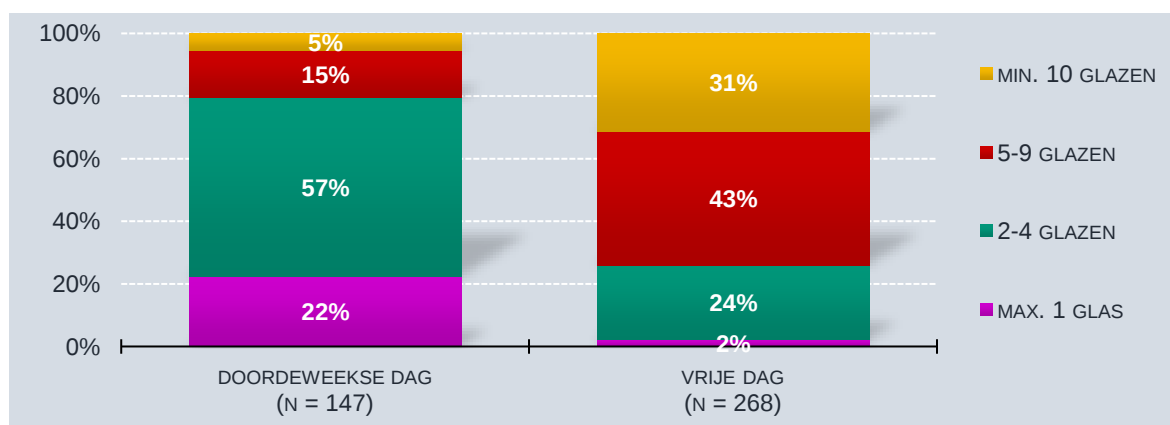

Figuur IV.6: Alcohol

Frequentie en hoeveelheid

Gemiddeld consumeerden de huidige drinkers 11 dagen van de laatste 4 weken alcohol; wat neerkomt op 2 à 3 dagen per week. Bijna de helft (45%) drinkt alleen in het weekend (vr, za, zo) of op andere vrije dagen (bijv. tijdens vakantie); iets meer dan de helft (55%) drinkt (ook) op gewone doordeweekse dagen (ma-do).

Huidige drinkers die op doordeweekse dagen alcohol drinken, nemen dan gemiddeld 3 glazen. Op vrije dagen wordt beduidend meer gedronken, namelijk gemiddeld 8 glazen op een dag. Als doordeweeks alcohol wordt gedronken, dan houdt ruim een vijfde (22%) het bij maximaal 1 glas en drinken de meesten er 2 tot 4 (57%). Als op vrije dagen wordt gedronken, dan worden meestal meer dan 4 glazen gedronken (74%), hetgeen wel wordt opgevat als binge drinken.³⁶

Figuur IV.7: Hoeveelheid (huidige drinkers op betreffende dagen)

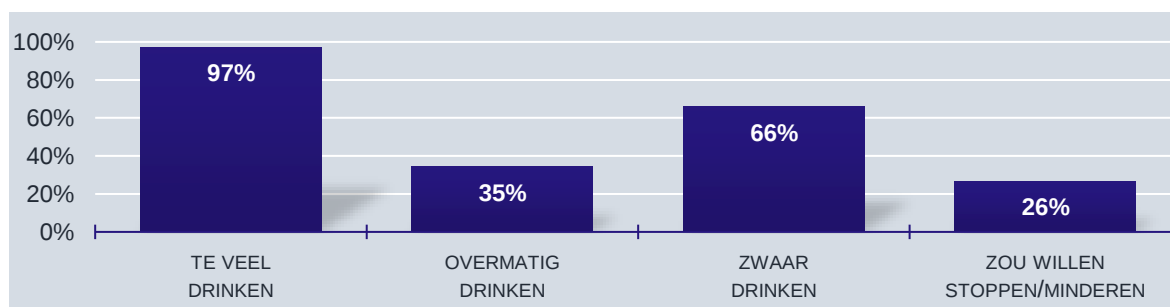
Risikant gebruik³⁷

De Gezondheidsraad adviseert om geen of maximaal één glas alcohol per dag te drinken. Volgens deze norm drinken bijna alle huidige drinkers (laatste 4 weken) onder de onderzochte uitgaanders *te veel* (97%). In landelijke bevolkingsonderzoeken wordt daarnaast gesproken van overmatig drinken en zwaar drinken. *Overmatig* drinken is meer dan 14 (vrouwen) of 21 (mannen) glazen alcohol per week. Hieraan voldoet ruim een derde van de huidige drinkers (35%) onder de uitgaanders. *Zwaar* drinken is wanneer één keer per week of vaker minimaal 4 (vrouwen) of 6 (mannen) glazen alcohol op één dag worden gedronken. Volgens deze definitie is twee derde van de huidige drinkers onder de uitgaanders een zware drinker (66%). Een kwart van

³⁶ Nationale Drug Monitor (editie 2023) *Alcohol, 11.0 Laatste feiten en trends*, Trimbos-instituut/WODC.

³⁷ Zie VI A Bijlage survey uitgaanders (pag. 86) voor meer informatie over definities en berekening van indicaties van riskant gebruik. De verschillende maten kennen nogal wat overlap, waardoor genoemde percentages niet kunnen worden opgeteld.

de huidige drinkers (26%) vindt zijn/haar drankgebruik zelf te ver gaan en zou willen stoppen of minderen met alcohol.

Figuur IV.8: Indicaties riskant gebruik (huidige drinkers, n = 270)³⁷

Vergelijking met de algemene bevolking

Bovengenoemde percentages van riskant alcoholgebruik hebben betrekking op huidige drinkers (laatste 4 weken). Deze zijn omgerekend naar de totale onderzoeksgroep om ze hieronder af te zetten tegen cijfers over leeftijdsgenoten (18 t/m 34 jaar) in de algemene bevolking in Gooi en Vechtstreek.

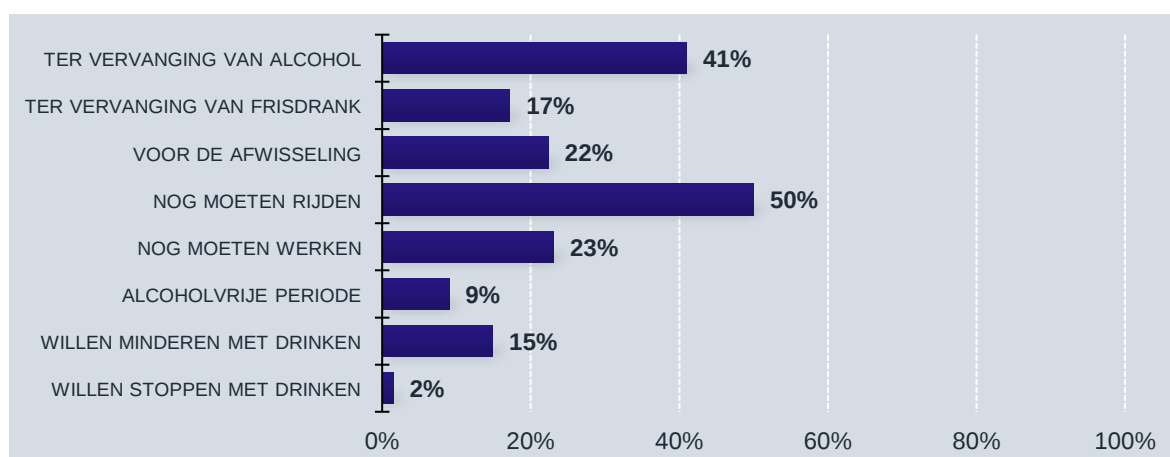
De uitgaanders scoren hoger dan leeftijdsgenoten in de algemene bevolking op alle indicaties van riskant alcoholgebruik. Het aandeel overmatige drinkers onder de uitgaanders is ruim vijf keer zo groot en het aandeel zware drinkers ruim vier keer zo groot.

	UITGAANDERS	ALGEMENE BEVOLKING 18 T/M 34 JAAR
drinkt te veel (> 1 per dag) ³⁸	92%	62%
drinkt overmatig ³⁹	33%	6%
drinkt zwaar ³⁸	63%	14%

Figuur IV.9: Alcoholgebruik uitgaanders versus algemene bevolking

2.1.1 Alcoholvrij

Bijna de helft van de uitgaanders (48%) dronk de laatste 12 maanden alcoholvrije dranken zoals bijvoorbeeld 0.0% bier, alcoholvrije wijn of virgin cocktails (geen frisdrank).

Figuur IV.10: Redenen alcoholvrije drank (recente alcoholvrije drinkers, n = 135)

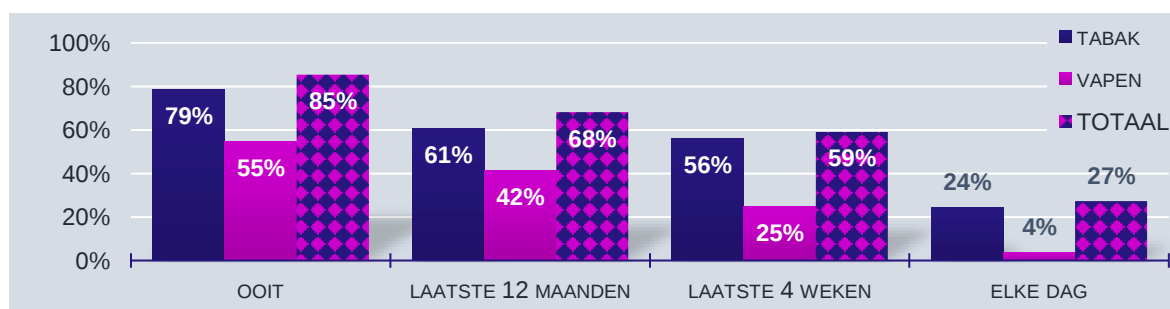
³⁸ Tabellenboek Gezondheidsmonitor 2024, GGD Gooi en Vechtstreek.

³⁹ Percentage verkregen via persoonlijke communicatie met GGD Gooi en Vechtstreek. Zij hanteren in bovengenoemde rapportage een andere definitie voor overmatig drinken, namelijk meer dan 7 (vrouwen) of 14 (mannen) glazen alcohol per week (in plaats van 14 en 21 glazen).

Van deze recente alcoholvrije drinkers, deed de helft dat omdat ze nog moesten rijden (50%) en een kwart (23%) omdat ze nog moesten werken. Vervanging van alcohol (41%) is een veelgenoemde reden, maar ook vervanging van frisdrank (17%) wordt genoemd. Ook wordt willen minderen met drinken (15%) wel genoemd, maar helemaal willen stoppen (2%) vrijwel niet. Andere redenen waren afwisseling (22%) en een ingelaste alcoholvrije periode (bijv. *Dry January*, 9%). Enkelen gaven daarnaast aan alcoholvrij te hebben gedronken omdat ze het lekker vinden of er niets anders was.

2.2 Tabak en vpen

Acht op de tien uitgaanders hebben ooit traditionele sigaretten of shag gerookt (79%) en ruim de helft heeft ooit een vape (e-sigaret) gerookt (55%). Dit betreft grotendeels dezelfde personen: in totaal heeft 85% ooit gerookt. De laatste 4 weken rookte 56% sigaretten en 25% vapes. Ook hierin zit overlap: 34% rookte alleen sigaretten, 3% alleen vapes en 22% beide. Vapes worden door de uitgaanders dus vaker ter afwisseling van sigaretten dan volledig in plaats van sigaretten gebruikt.⁴⁰ Hoewel de meeste uitgaanders huidige rokers zijn, zijn dagelijkse rokers (27% tabak en/of vapes) in de minderheid.

Figuur IV.11: Tabak en/of vpen

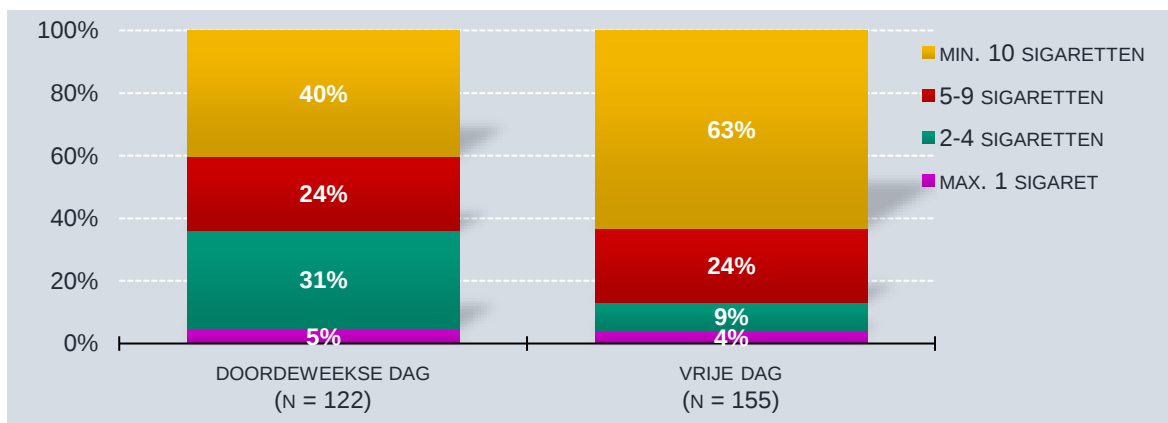
Frequentie en hoeveelheid

Gemiddeld rookten de huidige tabaksrokers 18 dagen van de laatste 4 weken sigaretten (4 á 5 dagen per week). De huidige vapers rookten gemiddeld 9 dagen van de laatste 4 weken vapes (circa 2 dagen per week).

Vragen over gebruikshoeveelheden op doordeweekse en vrije dagen zijn alleen aan sigarettenrokers gesteld.⁴¹ De meeste rokers doen dat zowel doordeweeks als in het weekend of tijdens vakantie (79%), maar één op de vijf steekt alleen op vrije dagen een sigaret op (21%). Als op een doordeweekse dag wordt gerookt, dan gaat het om gemiddeld 8 sigaretten op een dag. Op vrije dagen wordt meer gerookt, namelijk gemiddeld 13 sigaretten op een dag.

⁴⁰ Ook uit ander onderzoek blijkt dat vpen vaak naast roken gebeurt. In de Jongerenmonitor tabaks- en nicotineproducten onder 12-25-jarigen zei 69% van de maandelijkse vapers tevens elke maand sigaretten te roken (Garritsen H, Bommelé J, De Nerée C, Troelstra S, Croes E & Willemsen M (2023) *Jongerenmonitor tabaks- en nicotineproducten*, Trimbos-instituut).

⁴¹ Bij vpen is de gebruikshoeveelheid per dag vrijwel niet meetbaar omdat een vape meerdere dagen meegaat. Het vape-aanbod loopt uiteen van enkele honderden tot duizenden puffs, wat het equivalent is van tientallen tot honderden sigaretten (een vape van 500 puffs staat gelijk aan ongeveer 3 pakjes sigaretten, RIVM (2014) *E-sigaretten Factsheet*).

Figuur IV.12: Hoeveelheid (huidige rokers op betreffende dagen)

Risikant gebruik⁴²

Roken is nooit risicovrij, maar zware rokers – minstens een pakje (20 sigaretten) per dag – hebben een aanmerkelijk kortere levensverwachting. Van de huidige rokers onder de onderzochte uitgaanders is 11% een zware roker. Markant resultaat is dat de meeste huidige rokers (58%) zouden willen stoppen of minderen met roken, en dat ook 17% van de vapers zou willen stoppen/minderen met vaperen.

Vergelijking met de algemene bevolking

Er zijn geen cijfers beschikbaar over zwaar roken in de algemene bevolking in de regio, maar het aandeel tabaksrokers onder de uitgaanders is ruim twee keer zo groot dan onder 18-34-jarigen in de algemene bevolking in Gooi en Vechtstreek (23%) en ook vaperen komt onder uitgaanders vaker voor dan onder leeftijdsgenoten in de regio (10%).⁴³

2.2.1 Snus

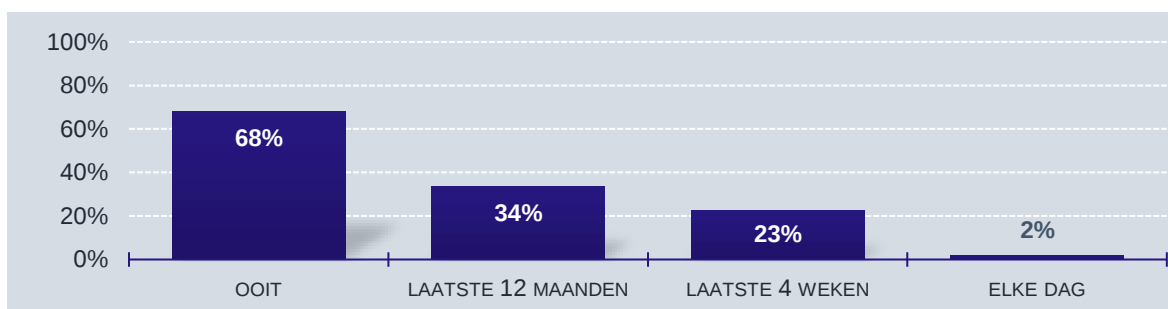
Naast tabak en vapes is er tevens nicotine in poedervorm op de markt: snus. Snus is veel minder populair dan roken of vaperen. Eén op de zeven uitgaanders (14%) gebruikte ooit snus, 8% gebruikte het de laatste 12 maanden en 3% de laatste 4 weken. Snus wordt uitsluitend gebruikt door degenen die ook tabak of vapes roken.

2.3 Cannabis

De meeste uitgaanders hebben ervaring met cannabis (hasj en/of wiet, 68%). Een derde blowde de laatste 12 maanden (34%) en bijna een kwart is huidige blower (laatste 4 weken, 23%). Een klein groepje (2%) blowt elke dag.

⁴² Zie VI A Bijlage survey uitgaanders (pag. 86) voor meer informatie over definities en berekening van indicaties van riskant gebruik.

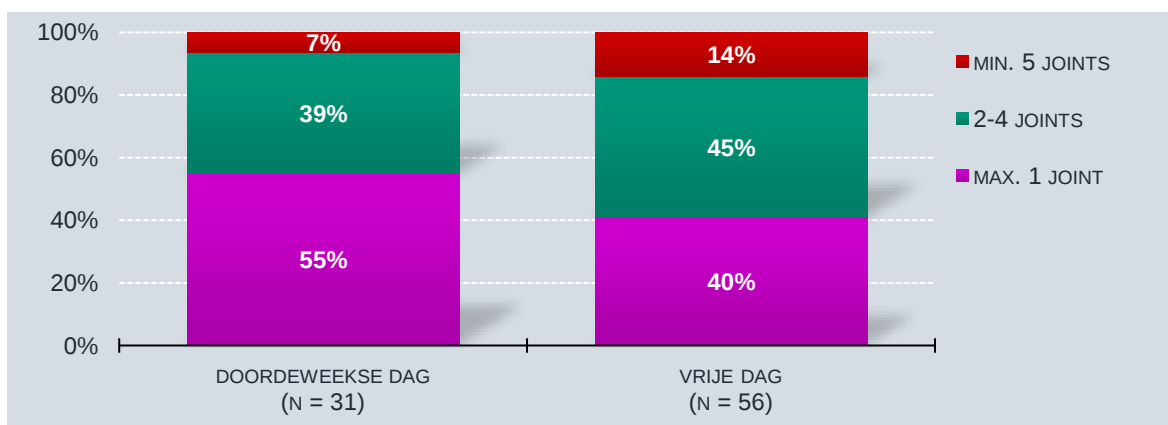
⁴³ *Tabellenboek Gezondheidsmonitor 2024*, GGD Gooi en Vechtstreek.

Figuur IV.13: Cannabis

Frequentie en hoeveelheid

De huidige blowers gebruikten gemiddeld 8 dagen cannabis in de laatste 4 weken. Dit gemiddelde wordt wat omhoog getrokken door een aantal meer frequente blowers. De doorsnee frequentie (mediaan) ligt op 4 dagen. Bijna de helft blout alleen op vrije dagen (45%) en neemt dan gemiddeld 3 joints; iets meer dan de helft doet dat (ook) doordeweeks (55%) en neemt dan gemiddeld 2 joints.

Figuur IV.14: Hoeveelheid (huidige blowers op betreffende dagen)

Risikant gebruik⁴⁴

In tegenstelling tot alcohol, bestaan er voor cannabis nog steeds geen (inter)nationale standaardmaten voor frequentie of hoeveelheid van zwaar of overmatig blowen.⁴⁵ In Antenne wordt daarom sinds 1995 riskant blowen gedefinieerd als: dagelijks blowen (ongeacht hoeveelheid) of een paar keer per week meer dan één joint blowen. Van de huidige blowers voldoet 26% aan deze definitie. Daarnaast zou 14% willen stoppen of minderen.

Vergelijking met de algemene bevolking

Zoals gezegd ontbreekt een standaardmaat voor riskant cannabisgebruik, waardoor geen vergelijking met andere cijfers mogelijk is. Het percentage huidige blowers in deze survey ligt wel boven dat onder 18- t/m 34-jarigen in de regio (10%).⁴⁶

⁴⁴ Zie VI A Bijlage survey uitgaanders (pag. 86) voor meer informatie over definities en berekening van indicaties van riskant gebruik.

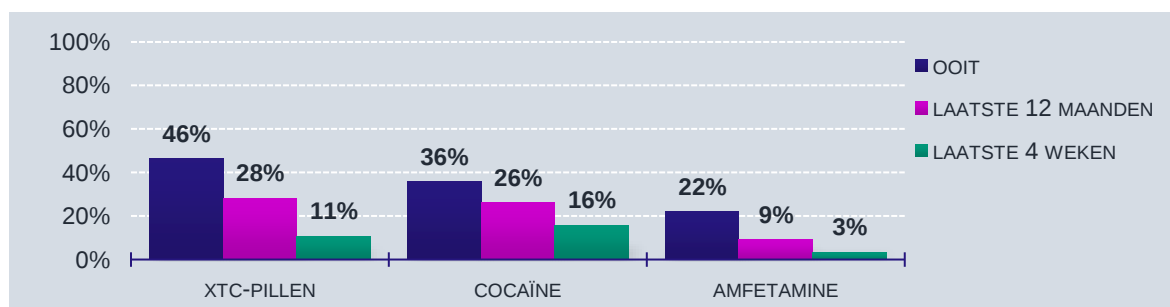
⁴⁵ Er zijn weliswaar meerdere diagnostische instrumenten en screeners voor problematisch cannabisgebruik, maar daarin worden geen grenswaarden voor frequentie of hoeveelheid gehanteerd.

⁴⁶ *Tabellenboek Gezondheidsmonitor 2024*, GGD Gooi en Vechtstreek.

2.4 Xtc-pillen, cocaïne en amfetamine

Xtc-pillen, cocaïne (dat wil zeggen de snuifbare variant, geen crack of basecoke) en amfetamine (speed) zijn klassieke stimulantia.

Bijna de helft van de onderzochte uitgaanders heeft ervaring met xtc-pillen (46%), ruim een derde (ook) met cocaïne (36%) en ruim een vijfde met amfetamine (22%). Gebruikspercentages voor de laatste 12 maanden laten dezelfde volgorde zien: ecstasy (28%), cocaïne (26%) en amfetamine (9%). Bij huidig gebruik in de laatste 4 weken scoort cocaïne (16%) echter hoger dan xtc-pillen (11%).

Figuur IV.15: Xtc-pillen, cocaïne en amfetamine

In doorsnee namen recente gebruikers de laatste 12 maanden op 2 dagen xtc-pillen, op 4 dagen cocaïne en op 2 dagen amfetamine. De gemiddelde gebruiksfrequenties (respectievelijk 9, 12 en 6 dagen per jaar) worden wat omhoog getrokken door groepjes die vaker gebruiken.

Risikant gebruik⁴⁷

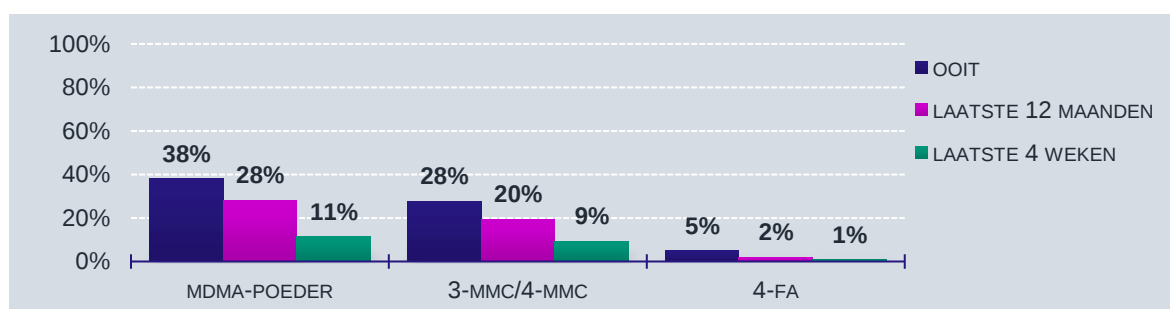
Ongeveer één op die tien recente xtc-gebruikers (9%) slikt vaker dan 8 dagen per jaar; gemiddeld gesproken vaker dan het geadviseerde maximum van eens in de zes tot acht weken. Bij amfetamine gebruikt ongeveer één op de vijf recente gebruikers (20%) vaker dan 8 dagen per jaar. Cocaïne kent van de drie middelen de meeste frequente gebruikers: één op de drie (32%) recente gebruikers snuift vaker dan 8 dagen per jaar. Omgerekend naar de totale groep is 3% van de uitgaanders een frequente xtc-gebruiker, 2% een frequente amfetaminegebruiker en 8% een frequente cocaïnegebruiker. In een open vraag geeft 3% van de xtc-gebruikers aan te willen minderen of stoppen met xtc. Voor cocaïne en amfetamine is dat 8%.

2.5 Mdma-poeder, 3-MMC/4-MMC en 4-FA

Naast mdma in tabletvorm (de hiervoor beschreven xtc-pillen) is mdma ook in poedervorm verkrijgbaar. Gebruikspercentages van mdma-poeder zijn vergelijkbaar met die van xtc-pillen: ooit 38%, laatste 12 maanden 28% en laatste 4 weken 11%. Hieruit zou je kunnen afleiden dat mdma-poeder en xtc-pillen grotendeels door dezelfde uitgaanders worden gebruikt. Er is inderdaad een grote overlap, maar er zijn ook uitgaanders die een voorkeur hebben voor mdma in pilvorm en geen poeder gebruiken, en vice versa. De laatste 12 maanden gebruikte 7% van de uitgaanders uitsluitend xtc-pillen, eveneens 7% uitsluitend mdma-

⁴⁷ Zie VI A Bijlage survey uitgaanders (pag. 86) voor meer informatie over definities en berekening van indicaties van riskant gebruik.

poeder en 21% zowel pillen als poeder. Totale percentages mdma-gebruikers (pillen en/of poeder) zijn 50% ooit, 35% de laatste 12 maanden en 17% de laatste 4 weken.

Figuur IV.16: Mdma-poeder, 3-MMC/4-MMC en 4-FA

3-MMC, 4-MMC en 4-FA zijn designerdrugs (oftewel research chemicals of nieuwe psychoactieve stoffen) die de effecten van de klassieke stimulantia uit de vorige paragraaf imiteren. Van dergelijke stoffen komen regelmatig nieuwe varianten op de markt, telkens met een iets andere chemische samenstelling om de Opiumwet te omzeilen.⁴⁸ De meeste varianten slaan niet aan bij het grote publiek, maar er zijn uitzonderingen die wel populair worden, totdat toenemende incidenten leiden tot een verbod. Dit gebeurde de afgelopen decennia met 4-MMC (verboden in 2012), dat werd opgevolgd door 4-FA (verboden in 2017), dat weer werd opgevolgd door 3-MMC (verboden in 2021). Omdat 3-MMC en 4-MMC vrijwel identieke stoffen zijn, die ook onder vergelijkbare namen ('poes' en 'miauw') worden verkocht, zijn ze in één vraag samengenomen. Ondanks het verbod lijkt 3-MMC/4-MMC nog niet verdwenen: 20% van de uitgaanders gebruikte het de laatste 12 maanden en 9% de laatste 4 weken.⁴⁹ Daarentegen werd 4-FA recent nauwelijks meer gebruikt.

Willen stoppen/minderen met 3-MMC

In de lijst met drugs waarmee uitgaanders zouden willen stoppen of minder gebruiken viel, naast de hierboven reeds genoemde stimulantia, ook 3-MMC op. Dit werd door 10% van de recente 3-MMC-gebruikers gerapporteerd. Andere middelen werden niet genoemd.

2.5.1 5-APB/6-APB

Designerdrugs 5-APB en 6-APB (benzo fury) vallen (nog) niet onder restrictie van de Opiumwet. Het zijn voorbeelden van designerdrugs die nooit echt populair zijn geworden, hoewel ze al sinds 2010 worden gesignaleerd. Van de onderzochte uitgaanders heeft 3% ooit 5-APB/6-APB gebruikt en slechts een handvol uitgaanders (2%) gebruikte recent nog 5-APB/6-APB.

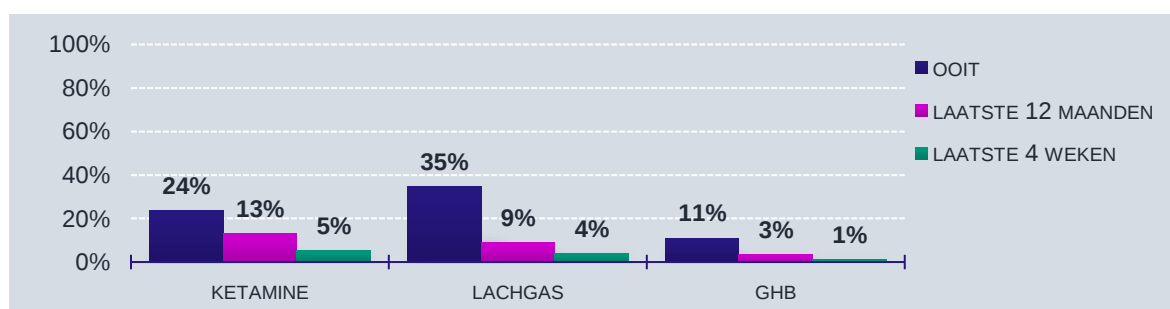
⁴⁸ Om die reden is een wetsvoorstel ingediend om in plaats van alleen individuele stoffen ook generieke stofgroepen in de Opiumwet op te nemen. Dit wetsvoorstel is aangenomen door de Tweede Kamer (januari 2024) en de Eerste Kamer (januari 2025) en zal per 1 juli 2025 in werking treden (Eerste Kamer der Staten-Generaal, [Tegengaan productie van en de handel in nieuwe psychoactieve stoffen en enkele andere wijzigingen](#), [eerstekamer.nl](#)).

⁴⁹ Gebruikers waren althans in de veronderstelling dat het 3-MMC of 4-MMC betrof. Uit resultaten van de testservice blijkt dat wat verkocht wordt als 3-MMC/4-MMC vaak iets anders is (zie *V Markt*, pag. 71).

2.6 Ketamine, lachgas en ghb

Ketamine, lachgas en ghb hebben een verdovend effect en kennen ook medische toepassingen in de anesthesie (pijnstilling en narcose). Ketamine valt niet onder de Opiumwet, maar onder de Geneesmiddelenwet, wat verkoop zonder vergunning evengoed strafbaar maakt. Verkoop van lachgas voor recreatief gebruik is sinds 2023 verboden. Ghb valt sinds 2002 onder de Opiumwet.

Ooit-gebruik van deze drie middelen ligt het hoogst voor lachgas (35%), gevolgd door ketamine (24%) en ghb (11%). Wat recent gebruik betreft scoort ketamine (13%) echter hoger dan lachgas (9%) en ghb (3%). Huidig gebruik is 5% voor ketamine, 4% voor lachgas en komt bij ghb (1%) nauwelijks voor.

Figuur IV.17: Ketamine, lachgas en ghb

2.6.1 Lean

Lean bestaat uit legale bij drogisterijen verkrijgbare codeïne-houdende hoestdrank gemixt met frisdrank en heeft net als de hiervoor besproken middelen een verdovend effect.⁵⁰ Onder uitgaanders heeft 3% ooit lean gebruikt, maar recent en huidig gebruik komt vrijwel niet voor.

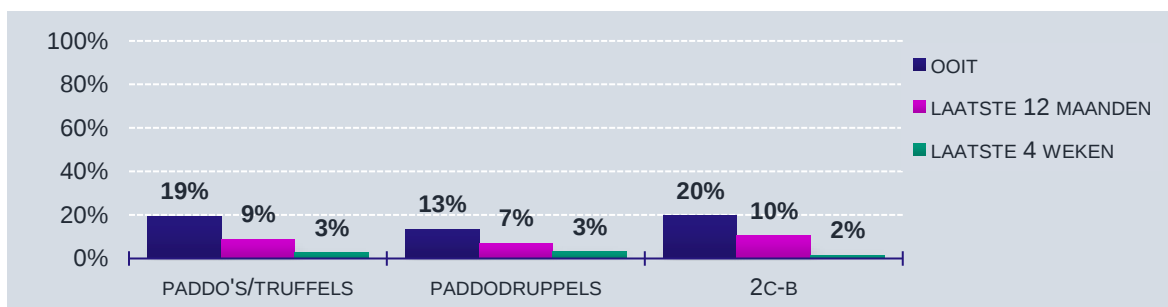
2.7 Paddo's/truffels, paddodruppels en 2c-b

De middelen in deze paragraaf worden wel tot de psychedelica, hallucinogenen of tripmiddelen gerekend. Naast de psychedelische paddenstoeltjes en truffels, worden sinds een paar jaar ook zogenaamde paddodruppels op de markt gesignaleerd, waar waarschijnlijk psilocybine (de werkzame stof in paddo's/truffels) of een daarop lijkende designerdrug (bijv. 4-HO-MET) in zit. 2c-B is een designerdrug met een trippende werking bij hogere dosering.⁵¹ 2c-B is sinds 1997 verboden en paddo's sinds 2008. Omdat truffels taxonomisch niet tot de paddenstoelen behoren, mogen die wel worden verkocht. Maar uitsluitend vers, want bewerkte producten met psilocybine, zoals gedroogde truffels en paddodruppels met psilocybine, zijn wel verboden.

⁵⁰ In de VS wordt lean gemaakt met hoestdrank die zowel codeïne (opiaat) als promethazine (antihistamine) bevat. Dergelijke hoestdrank is in Nederland alleen op recept verkrijgbaar. Codeïne valt overigens wel onder de Opiumwet, maar met een uitzonderingsclausule voor producten met beperkte concentraties.

⁵¹ 2c-B is chemisch verwant aan mescaline, de werkzame stof in de psychedelische Peyote en San Pedro cactussen. Vanaf een dosis van 10 à 12 milligram treden tripeffecten op ([Alcohol- en drugsinfo: 2c-B](#), Jellinek.nl). De gemiddelde dosering van 2c-B-pillen bij de testservice is 10 mg (zie *V Markt*, pag. 71).

De onderzochte uitgaanders hebben iets meer ervaring met de 'ouderwetse' paddo's (19%) dan met de relatief nieuwe paddodruppels (13%), maar recent gebruik (9% en 7%) en huidig gebruik (beide 3%) ontlopen elkaar niet veel. Het milde tripmiddel 2c-B heeft ondanks het lang geldende verbod een vaste plek naast paddo's, met vergelijkbare gebruikspercentages: ooit 20%, laatste 12 maanden 10% en laatste 4 weken 2%.

Figuur IV.18: Paddo's/truffels, paddodruppels en 2c-B

2.7.1 Lsd en DMT

Lsd en DMT zijn (semi-)natuurlijke tripmiddelen. Lsd wordt gesynthetiseerd uit een schimmel (moederkoren) en DMT komt in verschillende planten voor (o.a. die waarvan ayahuasca wordt gemaakt). Beide middelen werden al in 1966 opgenomen in de Opiumwet, maar worden door de uitgaanders veel minder gebruikt dan de hiervoor beschreven psychedelica. 6% van de uitgaanders gebruikte ooit Lsd en 4% gebruikte ooit DMT. Meer recent gebruik betreft hooguit een handvol individuen.

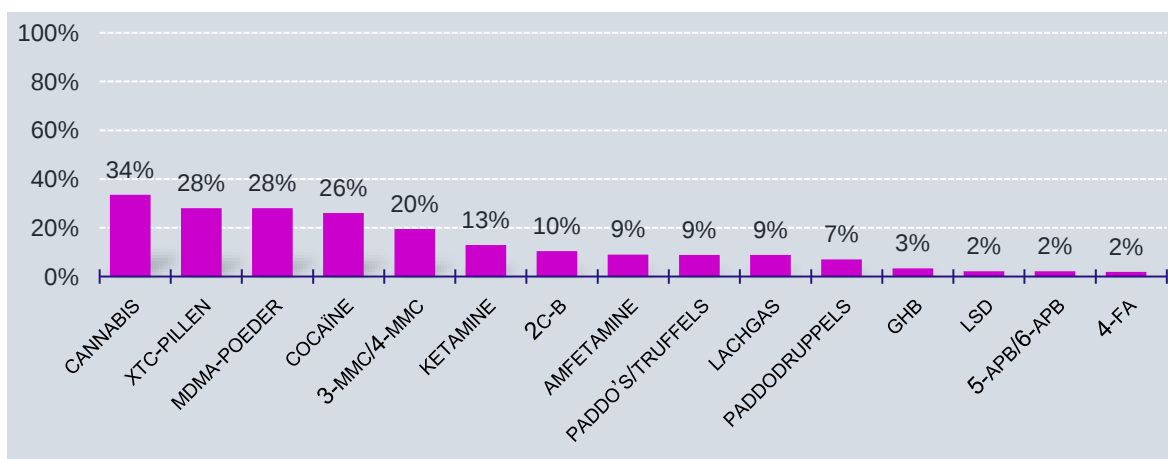
2.8 Crack, heroïne, methamfetamine en overige drugs

Crack (2% ooit-gebruik) heroïne (eveneens 2%) en methamfetamine (1%) zijn niet populair onder uitgaanders. Recent gebruik komt slechts bij enkele individuen voor.

In een open vraag naar gebruik van andere drugs in de laatste 12 maanden, werden deze overige drugs door telkens één of twee individuen gerapporteerd: 2-CMC, 4-FMP, 8-XF2, 'boze rook', 'buisje', flakka en MDA.

2.9 Overzicht druggebruik

In *Figuur IV.19* zijn cijfers over recent gebruik (laatste 12 maanden) van alle onderzochte drugs, inclusief cannabis, op een rijtje gezet. Cannabis staat op de eerste plaats, maar wordt op de voet gevolgd door xtc-pillen en mdma-poeder. Sterker nog, gebruik van mdma in de vorm van pillen of poeder (in totaal 35% laatste 12 maanden) is feitelijk net zo populair als blowen (hoewel mdma minder frequent wordt gebruikt). Cocaïne staat op plek vier en wordt gevolgd door relatieve nieuwkomer 3-MMC/4-MMC. Ketamine en 2c-B kennen meer gebruikers dan de klassieke speed. Paddo's/truffels en lachgas completeren de top 10. De nieuwe paddodruppels sluiten daar vlak achter aan. Ghb en andere middelen werden de laatste 12 maanden elk door minder dan tien uitgaanders gebruikt (3% of minder).

Figuur IV.19: Overzicht druggebruik laatste 12 maanden⁵²

In totaal gebruikte 54% van de uitgaanders de laatste 12 maanden één of meer drugs (45% als we cannabis niet meetellen); ongeveer de helft gebruikte dus géén drugs.

Vergelijking met de algemene bevolking

Recent gebruik van drugs anders dan cannabis ligt onder de onderzochte uitgaanders driemaal zo hoog als onder 18-34-jaringen in de regio (15%).⁵³

2.10 Middelengebruik tijdens een caféavond

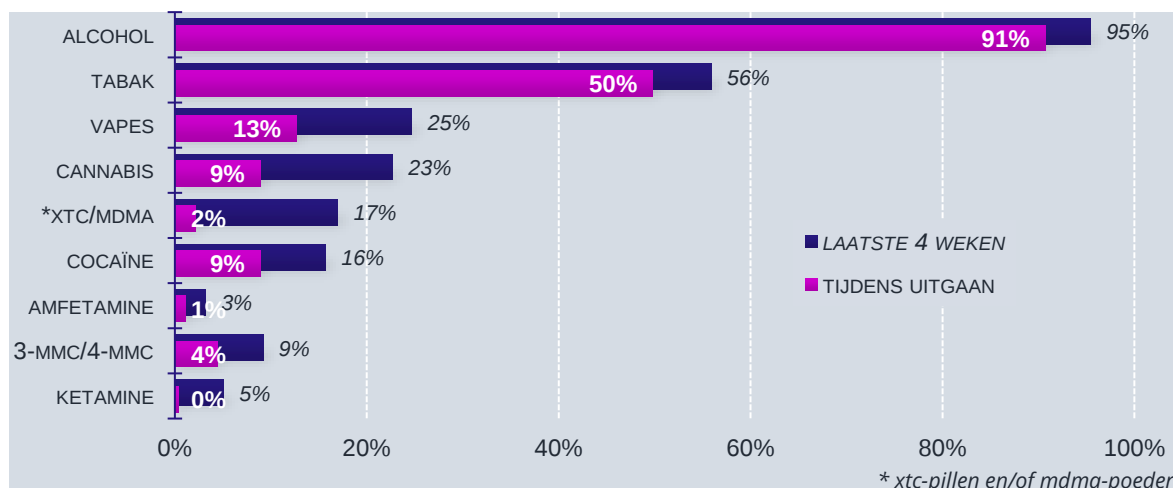
Voorgaande cijfers over middelengebruik gingen over gebruik door uitgaanders in het algemeen en niet per se over gebruik tijdens een uitgaansavond. Zoals eerder vermeld, gaan de onderzochte uitgaanders naar verschillende gelegenheden en evenementen in het uitgaanscircuit waar middelengebruik plaats kan vinden. En bovendien worden middelen ook buiten het nachtleven (bijv. thuis) gebruikt. Omdat de uitgaanders aan het begin van de uitgaansavond werden benaderd, kon middelengebruik op diezelfde stapavond nog niet worden gemeten. In plaats daarvan vroegen we de uitgaanders wat zij tijdens het stappen op de *vorige* caféavond hadden gebruikt.⁵⁴ Let op: gebruik tijdens een caféavond hoeft niet daadwerkelijk *in* een café te hebben plaatsgevonden. Bezoekers kunnen bijvoorbeeld ook even naar buiten zijn gegaan.

De meeste uitgaanders dronken tijdens de vorige stapavond alcohol (91%). De helft rookte sigaretten (50%), maar vaperen (13%) en blowen (9%) werd veel minder vaak gedaan. Qua overig druggebruik werd cocaïne het vaakst genoemd: 9% van de uitgaanders gebruikte dit tijdens de laatste caféavond. Gebruik van xtc-pillen of mdma-poeder (2%), 3-MMC/4-MMC (4%) en andere drugs (hooguit 1%) kwam veel minder vaak voor. Dit wijst erop dat cocaïne meer een cafémiddel is dan andere drugs. Cocaïne en xtc/mdma werden namelijk de laatste 4 weken door ongeveer evenveel uitgaanders gebruikt (16-17%), maar in gebruik tijdens een caféavond scoort cocaïne veel hoger.

⁵² Crack, heroïne, methamfetamine, DMT en lean (hooguit 1%) zijn weggelaten uit de figuur.

⁵³ *Tabellenboek Gezondheidsmonitor 2024*, GGD Gooi en Vechtstreek.

⁵⁴ We vroegen naar een caféavond om gebruik tijdens een 'doorsnee' stapavond te meten. Middelengebruik tijdens andere uitgaansgelegenheden (bijvoorbeeld festivalbezoek of een terrasje op zondagmiddag) kan er anders uit zien.

Figuur IV.20: Middelengebruik tijdens vorige stapavond in een café

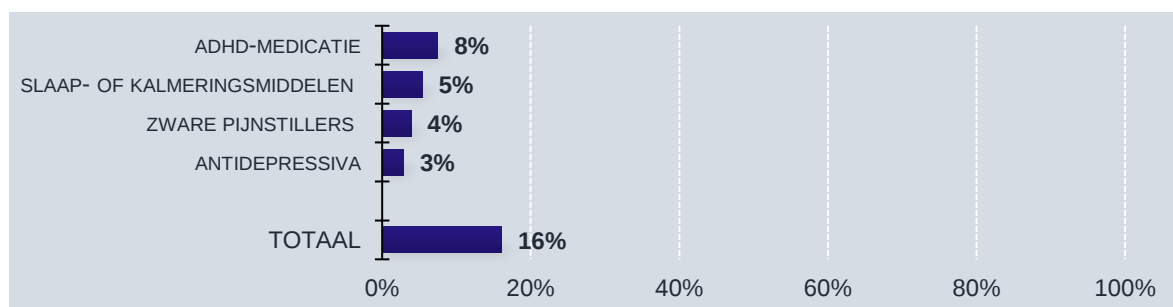
Drank en/of drugs tijdens een caféavond

Er kunnen drie groepen worden onderscheiden op basis van hun gebruik van drank en/of drugs tijdens de vorige caféavond:

- 8% bleef nuchter (dronk geen alcohol en gebruikte geen drugs)⁵⁵
- 74% dronk alleen alcohol⁵⁵
- 18% gebruikte (ook) cannabis of andere drugs⁵⁶

2.11 Medicijnen

Medicijnen kunnen net als drugs een psychoactieve werking hebben en ook zonder doktersvoorschrift 'recreatief' worden gebruikt. Dit geldt voor o.a. adhd-medicatie (bijv. ritalin, concerta), slaap- en kalmeringsmiddelen (bijv. valium, seresta, etizolam), zware pijnstillers (bijv. oxycodon, fentanyl) en antidepressiva (bijv. prozac, seroxat, xanax). In totaal gebruikte 16% van de onderzochte uitgaanders de laatste 12 maanden medicijnen zonder recept. Meestal betrof het adhd-medicatie (8%) en minder vaak slaap- of kalmeringsmiddelen (5%), zware pijnstillers (4%) of antidepressiva (3%).

Figuur IV.21: Medicijnen zonder recept (laatste 12 maanden)

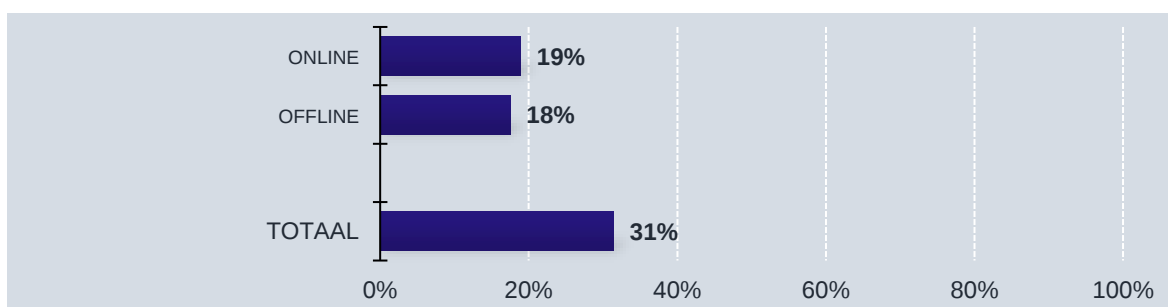
⁵⁵ Nicotine (sigaretten, vapes of snus) buiten beschouwing gelaten.

⁵⁶ 5% gebruikte alleen cannabis, 4% zowel cannabis als andere drugs, en 9% alleen andere drugs.

2.12 Gokken

Bij gokken maken we onderscheid tussen online gokken en het traditionele 'offline' gokken op fysieke locaties (bijv. gokhal, casino, bingoavond) of via fysieke verkooppunten (bijv. loten kopen in een winkel). Het onderscheid wordt echter steeds vager; zeker sinds goksites van Nederlandse aanbieders (o.a. TOTO, Holland Casino en Betcity) vanaf 1 oktober 2021 zijn gelegaliseerd. Voor een fruitautomaat, pokerspel of loterij hoef je de deur niet meer uit.

Online gokken (19%) is iets populairder dan offline gokken (18%). Meestal is er een voorkeur voor een bepaalde vorm: 14% gokt alleen online, 13% alleen offline en 5% doet beide. In totaal gokte bijna een derde van de uitgaanders de laatste 12 maanden (31%).

Figuur IV.22: Gokken (laatste 12 maanden)

De uitgaven variëren nogal; sommigen spendeerden hooguit een paar tientjes in een jaar tijd, maar er zijn ook uitschieters van duizenden of zelfs tienduizenden euro's. In doorsnee werd de laatste maanden €95 uitgegeven. 12% van de recente gokkers geeft aan te willen stoppen of minderen, waarbij opvalt dat dit niet samenhangt met de hoeveelheid geld die wordt uitgegeven.

3 Verschillen tussen subgroepen

In de komende paragrafen maken we vergelijkingen in middelengebruik tussen subgroepen op basis van gender, leeftijd, opleidingsniveau, studie of werk, en woonplaats.⁵⁷ We kijken daarbij naar overeenkomsten en verschillen in *huidig* (laatste 4 weken) gebruik van alcohol, tabak en cannabis. Omdat drugs over het algemeen minder frequent worden gebruikt, vergelijken we prevalentie van *recent* (laatste 12 maanden) gebruik van de meest-gebruikte drugs (anders dan cannabis): xtc-pillen, cocaïne, 3-MMC/4-MMC, ketamine, 2c-B, amfetamine, paddo's/truffels en lachgas. Mdma-poeder wordt niet meegenomen in de vergelijkingen wegens de grote overlap met xtc-pillen.⁵⁸ Ook eventuele verschillen in vaperen, druggebruik tijdens de vorige

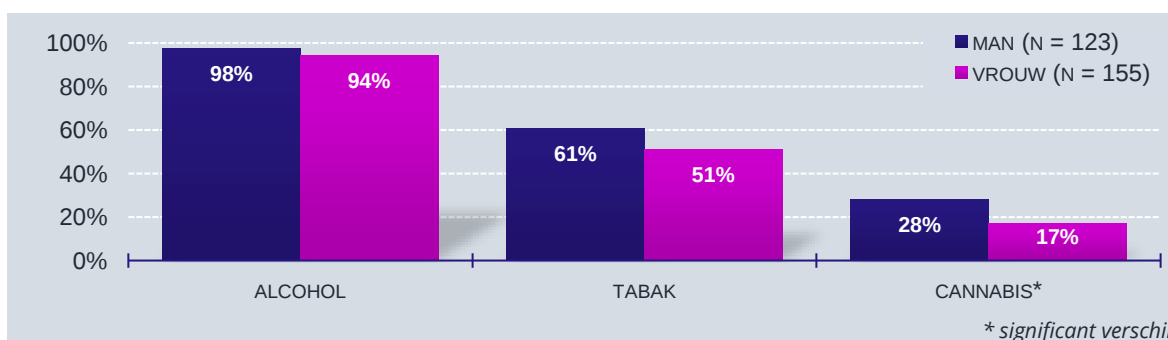
⁵⁷ Het aantal lhbt+ uitgaanders (27) en niet-Nederlandse uitgaanders (29) is te klein voor zinvolle vergelijkingen naar identiteit en afkomst. Achtergrondkenmerken kunnen samenhangen. Jonge uitgaanders zijn bijvoorbeeld vaker scholier of student, en oudere uitgaanders vaker hbo/wo-opgeleid. De samenhang is echter gedeeltelijk, waardoor leeftijdsverschillen niet automatisch ook gelden voor opleidingsniveau en studie of werk. Geslacht en woonplaats hangen niet samen met andere kenmerken.

⁵⁸ Beide middelen laten ook grotendeels dezelfde patronen zien als het gaat om verschillen tussen subgroepen.

caféavond en recent gebruik van medicijnen en recent gokken worden aangestipt. In tekst en figuren worden afgeronde percentages en gemiddelden gepresenteerd. Voor meer vergelijkingen en gedetailleerde cijfers zie VI A Bijlage survey uitgaanders (pag. 86).

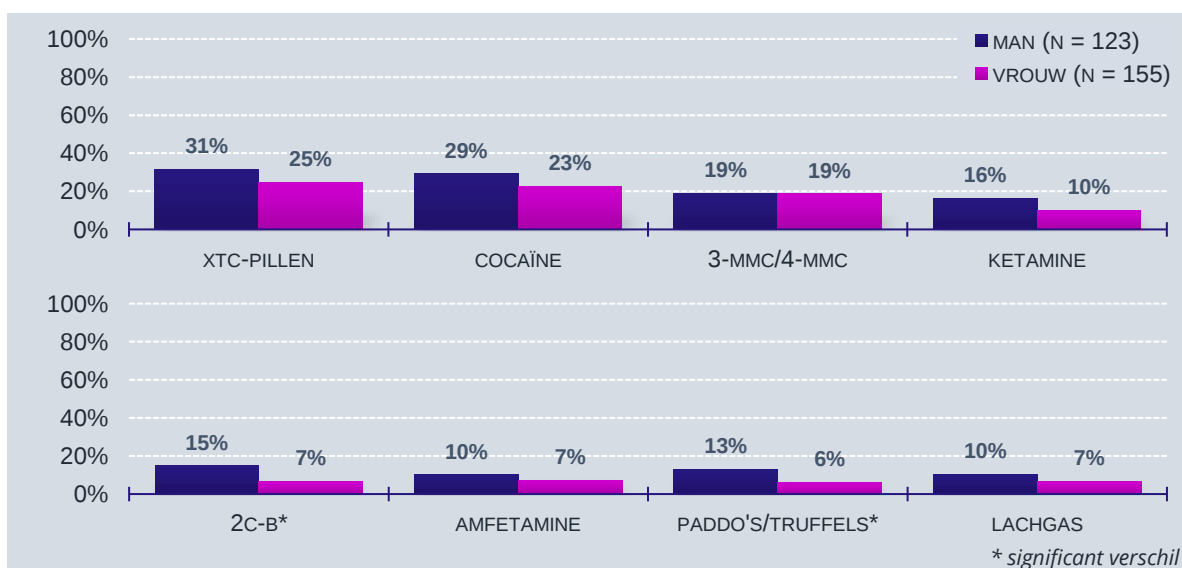
3.1 Gender

Bij de vergelijkingen naar gender laten we de kleine groep die zichzelf niet identificeert als man of vrouw (2%) buiten beschouwing. Mannelijke en vrouwelijke uitgaanders zijn even vaak huidige drinkers, maar mannen dronken de laatste 4 weken wel vaker dan vrouwen (gem. 12 vs. 9 dagen) en op vrije dagen ook meer (gem. 9 vs. 7 glazen). Mannen zijn ook vaker huidige blowers, maar qua roken (en vaperen) is er geen verschil tussen mannelijke en vrouwelijke uitgaanders.

Figuur IV.23: Huidig (laatste 4 weken) gebruik van alcohol, tabak en cannabis naar gender

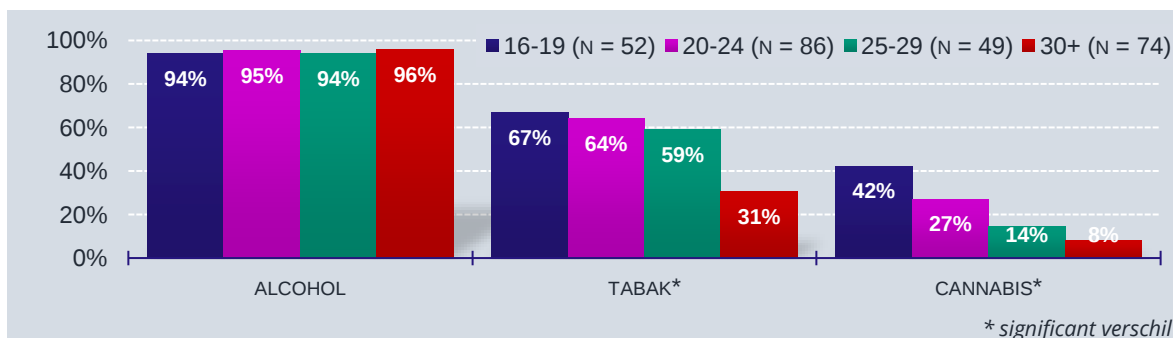
Mannelijke uitgaanders lijken over het algemeen wat vaker druggebruikers dan vrouwen, maar slechts bij twee van de acht onderzochte drugs is het verschil significant. Mannen scoren hoger op de psychedelica 2c-b en paddo's/truffels (en overigens ook op paddodruppels). Ook tijdens de vorige caféavond gebruikten mannen vaker drugs dan vrouwen (22% vs. 12%). In medicijngebruik zonder recept verschillen mannen en vrouwen niet. Mannen zijn echter ruim twee keer zo vaak recente gokkers dan vrouwen (48% vs. 19%).

Figuur IV.24: Recent (laatste 12 maanden) druggebruik naar gender

3.2 Leeftijd

In elke leeftijdsgroep van uitgaanders is de meerderheid huidige drinker. Als op doordeweekse dagen wordt gedronken, dan is er ook geen verschil in genuttigde hoeveelheden. Maar op vrije dagen drinken de dertigplussers gemiddeld minder alcohol dan de jongere leeftijdsgroepen (6 vs. 8-9 glazen). Bij tabak en cannabis is het ook de oudste groep uitgaanders die de laagste cijfers laat zien. Opvallend genoeg vinden we de meeste rokers (en vapers) en blowers onder de jongste uitgaansgroep en neemt dat af met leeftijd.

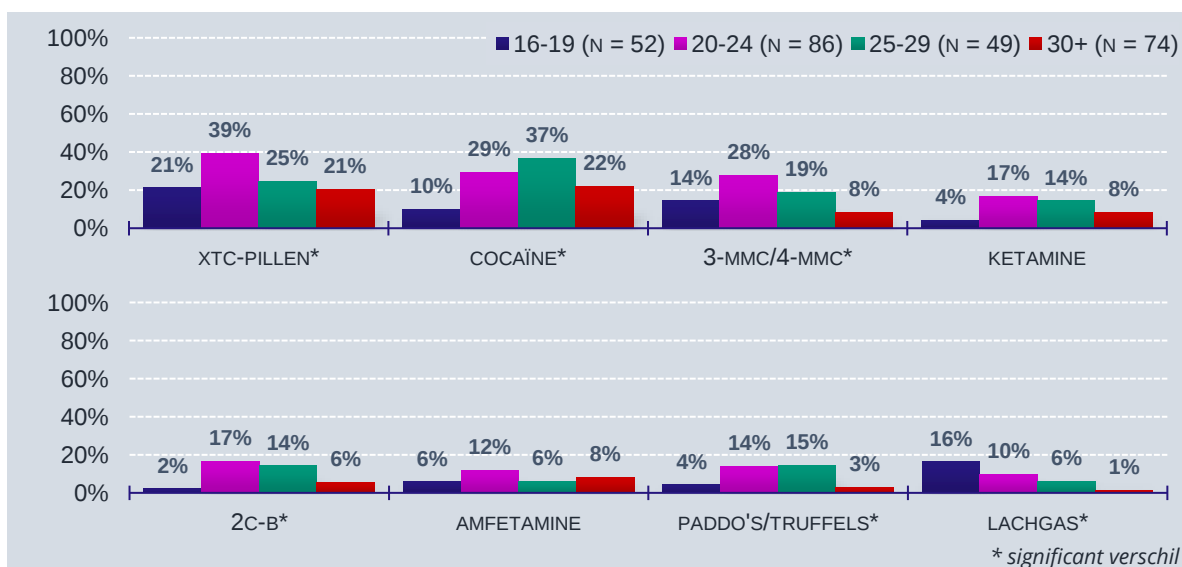

Figuur IV.25: Huidig (laatste 4 weken) gebruik van alcohol, tabak en cannabis naar leeftijd

Minderjarigen

De jongste leeftijdsgroep van 16-19 jaar omvat vijftien minderjarige uitgaanders aan wie geen alcohol, tabak of vapes en cannabis mogen worden verkocht. Al deze jongeren dronken de laatste 4 weken alcohol (ook tijdens de vorige caféavond). De meesten rookten de laatste 4 weken sigaretten (60%) en ongeveer de helft vapede (47%) en/of blowde (53%).

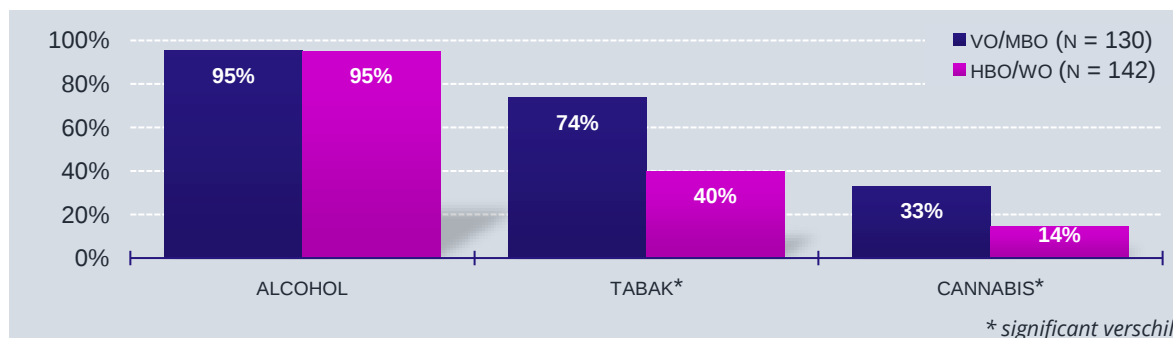
Cijfers voor recent druggebruik zijn het hoogst onder twintigers voor xtc-pillen, cocaïne, 3-MMC/4-MMC, 2C-B en paddo's/truffels (en paddodruppels). Cocaïne wordt vaker door eind-twintigers gebruikt, terwijl xtc-pillen en 3-MMC/4-MMC het meest populair zijn onder begin-twintigers. Bij medicijnen zonder recept en gokken zijn het ook de 20-24-jarigen die het hoogst scoren (25% en 42%). Recent lachgasgebruik komt daarentegen vaker voor bij de jongste groep uitgaanders. In druggebruik tijdens de laatste caféavond werden geen verschillen naar leeftijd gevonden.

Figuur IV.26: Recent (laatste 12 maanden) druggebruik naar leeftijd

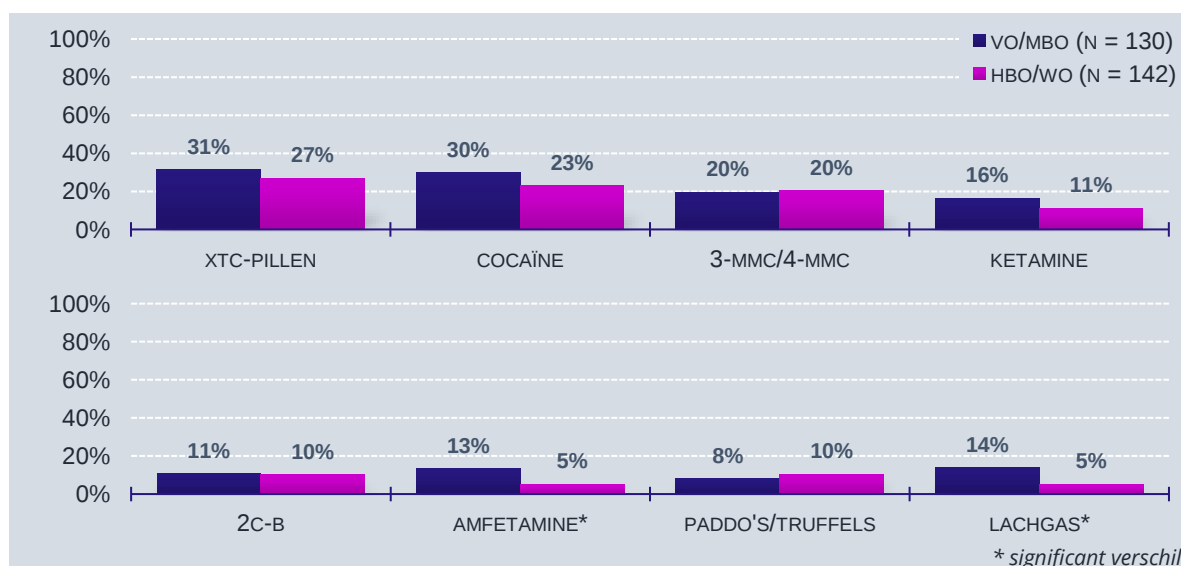
3.3 Opleidingsniveau

Uitgaanders met een vo/mbo-opleiding zijn even vaak huidige drinkers als uitgaanders met een opleiding op hbo- of universitair niveau, maar vo/mbo-opgeleiden drinken wel vaker (gem. 12 vs. 9 dagen de laatste 4 weken) en op vrije dagen ook meer (gem. 9 vs. 7 glazen). Daarnaast zijn uitgaanders met een middelbare school of mbo-opleiding beduidend vaker huidige rokers (en vapers) en blowers, en roken ze meer sigaretten op vrije dagen (gem. 14 vs. 11 sigaretten).

Figuur IV.27: Huidig (laatste 4 weken) gebruik van alcohol, tabak en cannabis naar opleidingsniveau

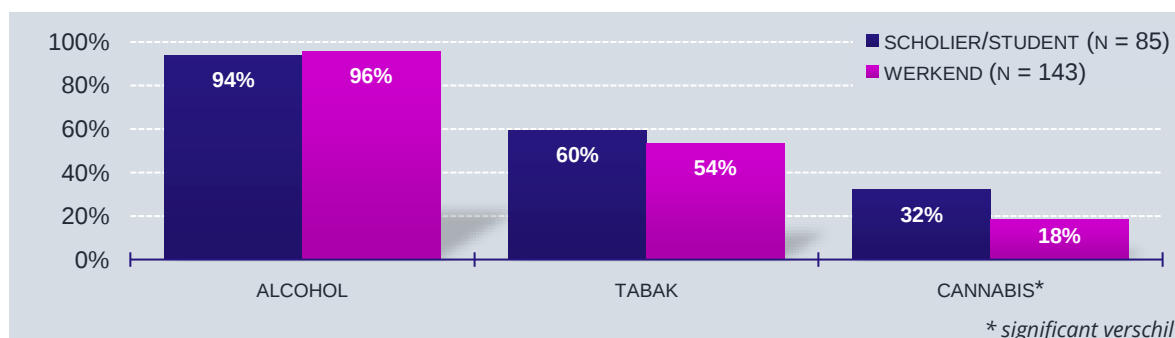
Uitgaanders met een vo/mbo-opleiding laten alleen hogere gebruikscijfers zien voor amfetamine en lachgas; niet voor de andere zes drugs. Gebruik van medicijnen zonder recept komt ook vaker voor onder vo/mbo-opgeleide uitgaanders (23% vs. 12%). Druggebruik tijdens een caféavond en recent gokken hangen niet samen met opleidingsniveau.

Figuur IV.28: Recent (laatste 12 maanden) druggebruik naar opleidingsniveau

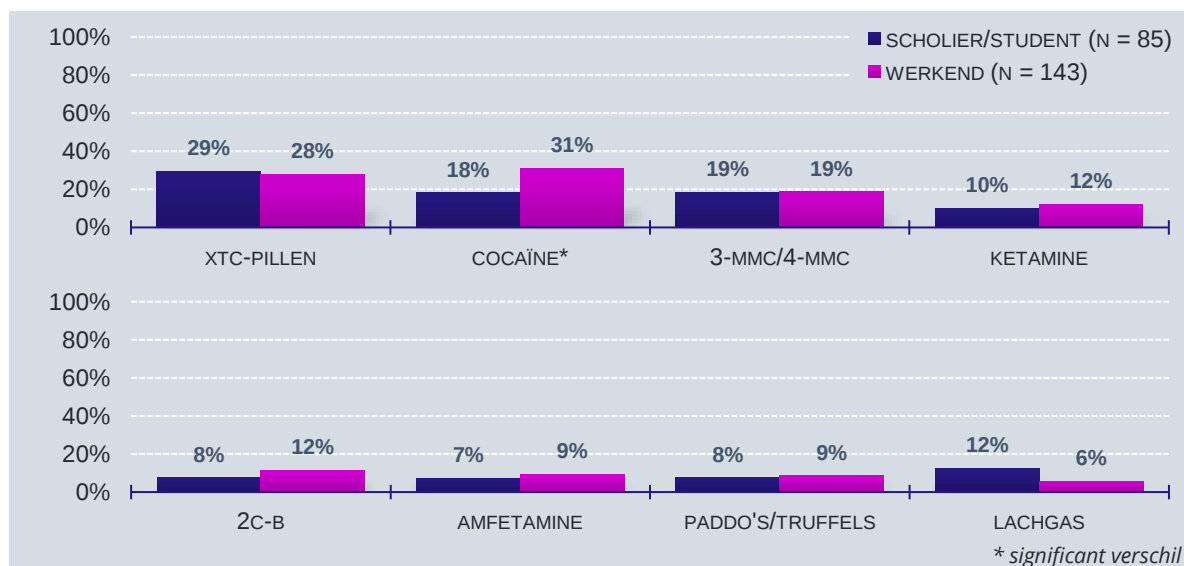
3.4 School/studie of werk

We maken hier een vergelijking tussen scholieren/studenten en werkende uitgaanders, en laten de kleine niet-werkzame groep (5%) buiten beschouwing.⁵⁹ Uitgaanders die naar school gaan of studeren gebruikten vaker cannabis in de laatste 4 weken. In drinken en roken (en vaperen) verschillen beide groepen uitgaanders niet.

Figuur IV.29: Huidig (laatste 4 weken) gebruik van alcohol, tabak en cannabis naar bezigheid

School/studie of werk vertoont weinig samenhang met druggebruik, behalve dat werkende uitgaanders vaker recent cocaïne gebruikten. Ook in niet-voorgeschreven medicijngebruik, gokken en gebruik tijdens een uitgaansavond verschillen schoolgaande of studerende uitgaanders niet van werkende uitgaanders.

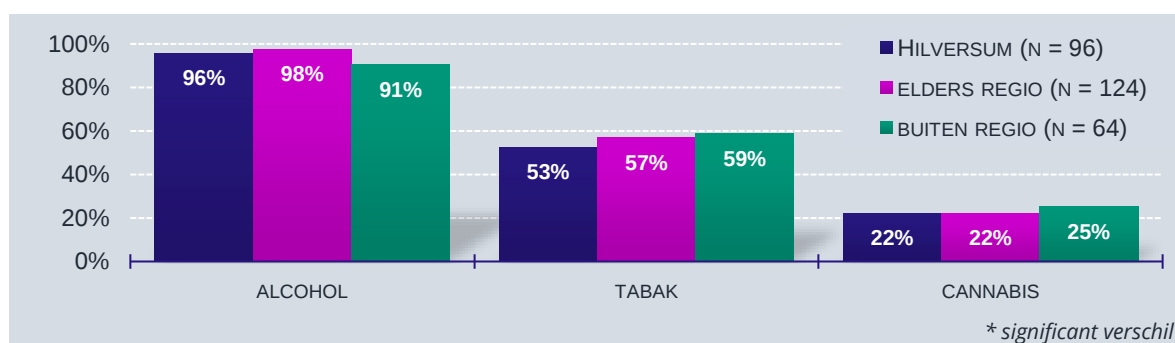
Figuur IV.30: Recent (laatste 12 maanden) druggebruik naar bezigheid

3.5 Woonplaats

Voor de vergelijking naar woonplaats gebruiken we een driedeling: Hilversum, elders in de regio (Gooise Meren, Laren, Huizen of andere gemeente), en buiten de regio.

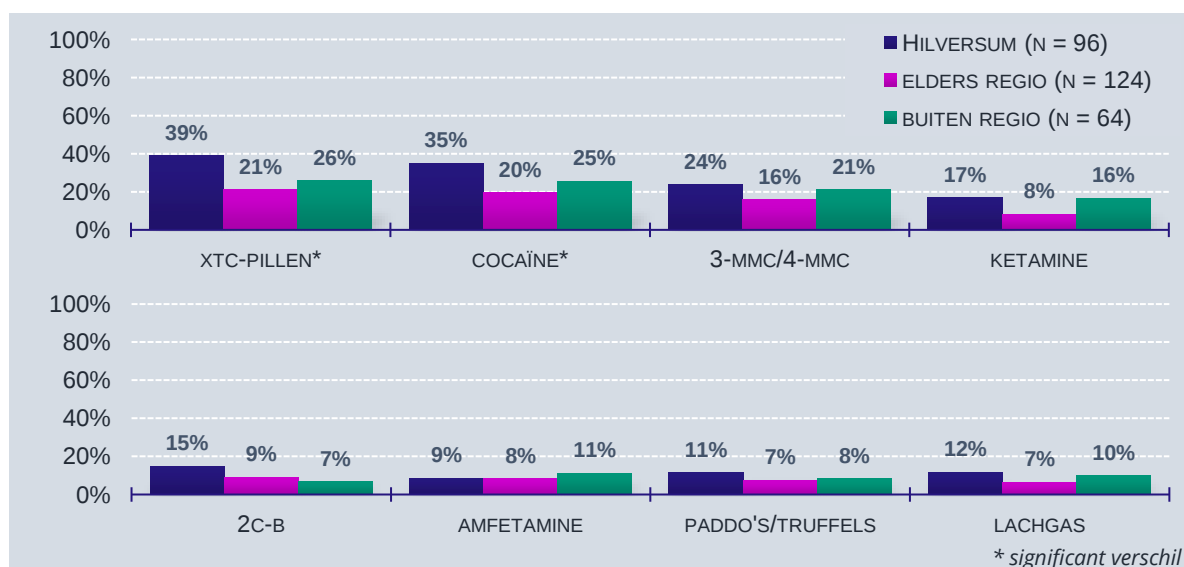
⁵⁹ Scholier/student = gaat naar school of studeert, eventueel met bijbaan; werkend = volgt momenteel geen opleiding en heeft betaald werk; niet werkzaam = volgt momenteel geen opleiding en heeft geen betaald werk (werkloos of niet behorend tot de beroepsbevolking).

Er is geen enkel verschil in drinken, roken (of vaperen) en blowen tussen uitgaanders uit Hilversum of andere gemeenten in Gooi en Vechtstreek en degenen die van buiten de regio komen.

Figuur IV.31: Huidig (laatste 4 weken) gebruik van alcohol, tabak en cannabis naar woonplaats

Het aandeel recente gebruikers van xtc en cocaïne is het grootst onder Hilversumse uitgaanders en het kleinst onder uitgaanders uit andere gemeenten in de regio; uitgaanders van buiten Gooi en Vechtstreek zitten daar tussenin. Een soortgelijk beeld (maar dan niet significant) zien we bij 3-MMC/4-MMC, ketamine, paddo's/ truffels en lachgas. Tijdens de vorige caféavond gebruikten uitgaanders uit Hilversum ook vaker drugs dan de andere uitgaanders (23% vs. 15-16%). Recent gebruik van medicijnen en gokken verschilt niet naar woonplaats.

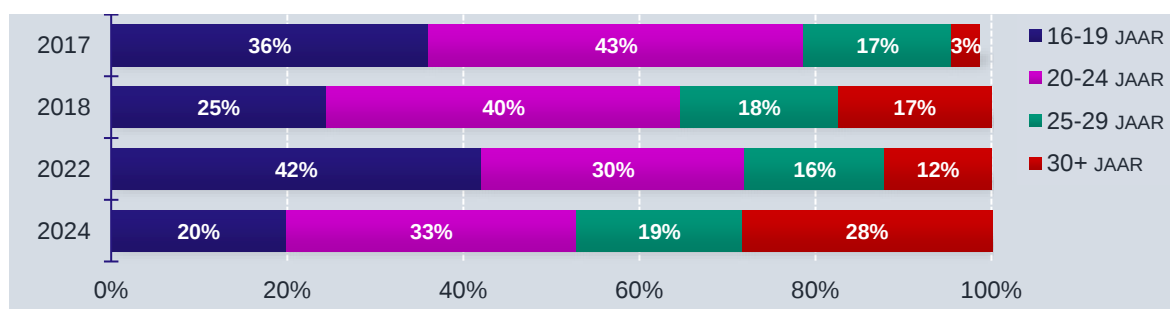
Figuur IV.32: Recent (laatste 12 maanden) druggebruik naar woonplaats

4 Trends

In Antenne wordt inmiddels gedurende zeven jaar middelengebruik door uitgaanders in Gooi en Vechtstreek onderzocht. In 2017 lag de focus op dansgelegenheden (clubs, feestcafés en poppodia), maar 2018, 2022 en 2024 is een breder uitgaanspubliek onderzocht van cafébezoekers en andere uitgaanders.

In de vergelijking van het onderzochte uitgaanspubliek in de verschillende jaargangen, valt vooral op dat in 2024 meer oudere uitgaanders zijn onderzocht dan in eerdere edities (Figuur IV.33). Ook valt op dat in 2022

een groot aandeel 16-19-jarige uitgaanders deelnam aan de survey. Het percentage minderjarigen was in 2022 (11%) twee keer zo groot als in 2024 (6%).

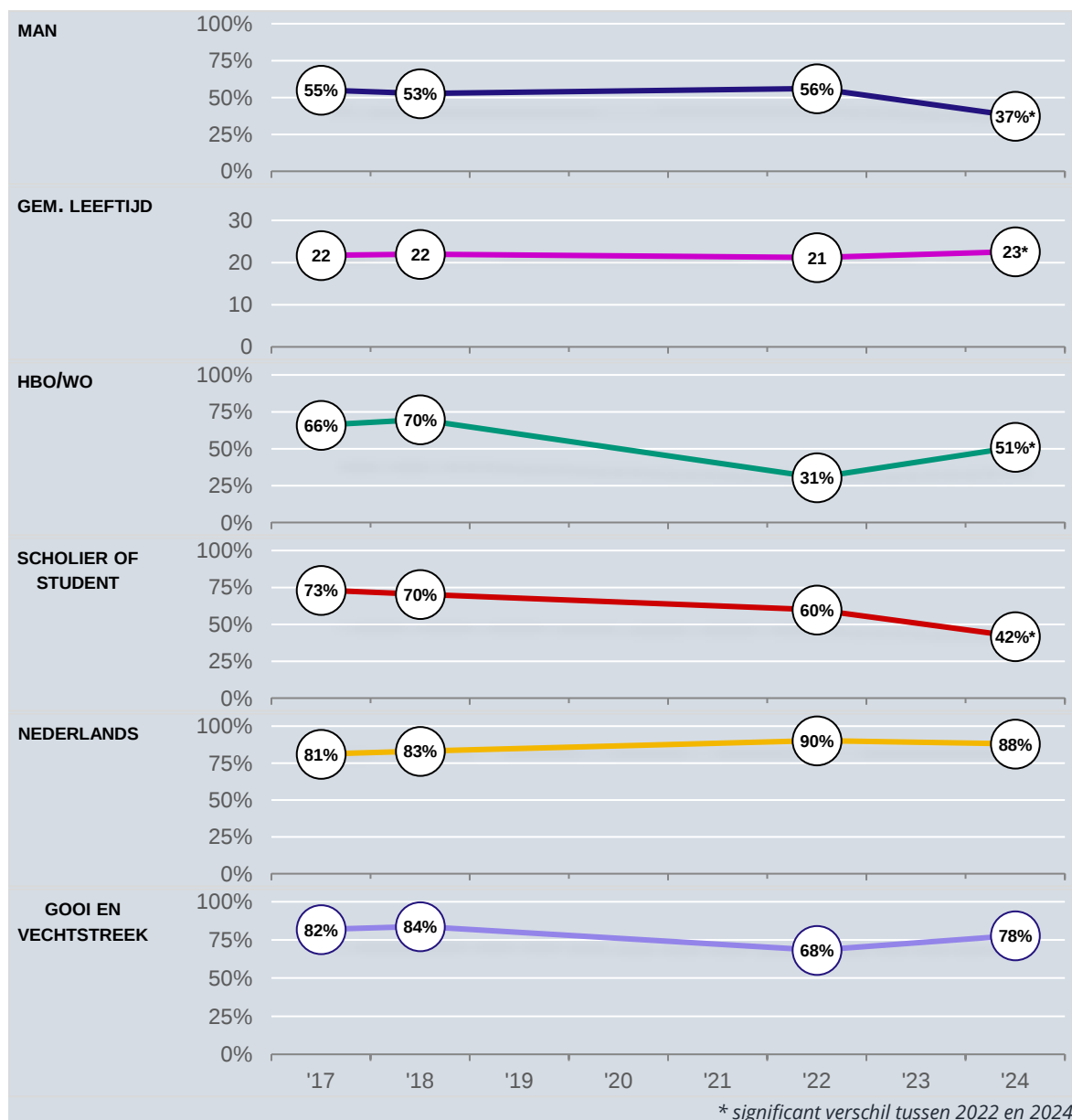
Figuur IV.33: Leeftijd van onderzochte uitgaanders 2017-2024

Was 2022 een uitzonderlijk jaar, waarin na twee jaar uitgaansbeperkingen wegens de coronapandemie vooral de jongste garde weer volop uitging? Is het uitgaanspubliek in 2024 ouder dan in 2022 omdat uitgaan door de 12% prijsstijging in restaurants, cafés en dansgelegenheden voor een deel van de jongeren onbetaalbaar is geworden?⁶⁰ Hoe dan ook bemoeilijkt het verschil in onderzocht uitgaanspubliek de vergelijking tussen de verschillende jaargangen, omdat middelengebruik vaak samenhangt met leeftijd. Daarom is ervoor gekozen om voor trends in middelengebruik te kijken naar de belangrijkste uitgaansgroep van **jongvolwassenen van 18 t/m 29 jaar**.

Ook binnen deze smallere leeftijdsrange zijn er weliswaar verschillen (Figuur IV.34), maar het algemene profiel is vergelijkbaar: een mix van jongvolwassen mannen en vrouwen, studenten en werkenden met uiteenlopende opleidingsniveaus, van voornamelijk Nederlandse afkomst en woonachtig in de regio.

Ook qua uitgaansgedrag is het profiel vergelijkbaar, in de zin dat de meeste jongvolwassen uitgaanders zowel cafés als clubs of vriendenfeesten bezoeken en een deel ook uitgaat naar dancefestivals of concerten. De jongvolwassen uitgaanders van 2024 gingen de laatste 4 weken wel vaker uit (minimaal 4 keer, 74% vs. 47-57%). Dat heeft waarschijnlijk met de timing van de survey te maken, die in 2024 in mei-juli plaatsvond, terwijl dat in eerdere edities in het najaar gebeurde.

⁶⁰ [Consumentenprijzen](#), CBS Statline.

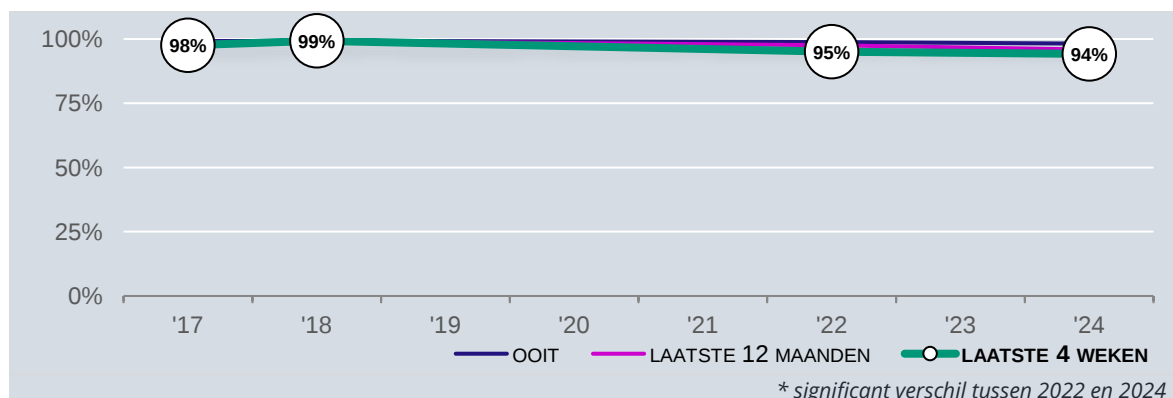
Figuur IV.34: Achtergrondkenmerken van jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar) 2017-2024

In de volgende paragrafen gaan we in op trends in middelengebruik onder jongvolwassen uitgaanders, waarbij we focussen op *huidig* gebruik (laatste 4 weken) van alcohol, tabak en cannabis, en *recent* gebruik (laatste 12 maanden) van andere drugs, en gokken. Uiteraard wordt ook gekeken naar gebruik van drank en/of drugs tijdens het uitgaan. Voor zover beschikbaar worden afgeronde percentages en gemiddelden over de periode 2017-2024 gepresenteerd. Indien van toepassing, worden in figuren significante verschillen tussen 2024 en de voorgaande survey onder uitgaanders uit 2022 aangegeven. Voor meer vergelijkingen en gedetailleerde cijfers zie de tabellen in VI A Bijlage survey uitgaanders (pag. 86).⁶¹

⁶¹ De tabellen bevatten eveneens resultaten van verschiltoetsen tussen 2024 en 2018.

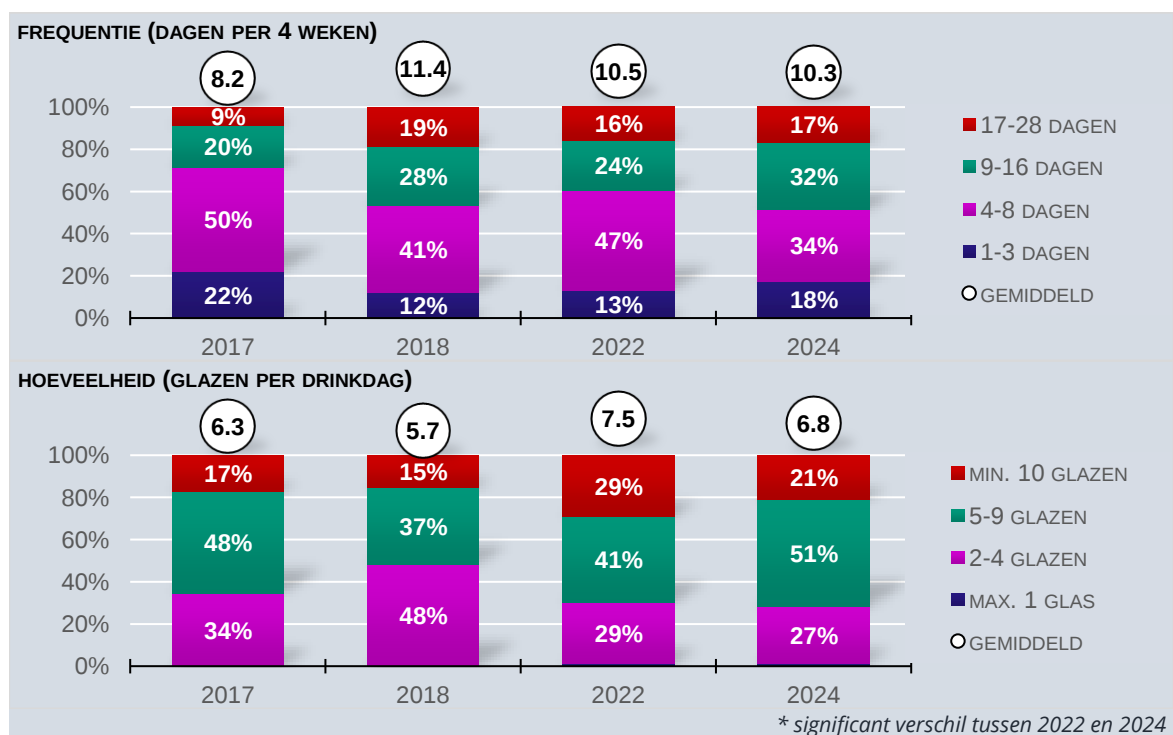
4.1 Alcohol

Bijna alle jongvolwassen uitgaanders in Gooi en Vechtstreek zijn *huidige* drinkers (laatste 4 weken). Dat beeld is de afgelopen zeven jaar grotendeels onveranderd gebleven.

Figuur IV.35: Trends alcohol jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar) 2017-2024

Binnen de groep huidige drinkers bleef de drinkfrequentie gelijk ten opzichte van de vorige survey onder uitgaanders in 2022: gemiddeld 10 dagen in de laatste 4 weken. Ook de genuttigde hoeveelheden (gem. 7 glazen per drinkdag) zijn vergelijkbaar met twee jaar geleden.

Figuur IV.36: Trends frequentie/hoeveelheid alcohol (huidige jongvolwassen drinkers) 2017-2024⁶²

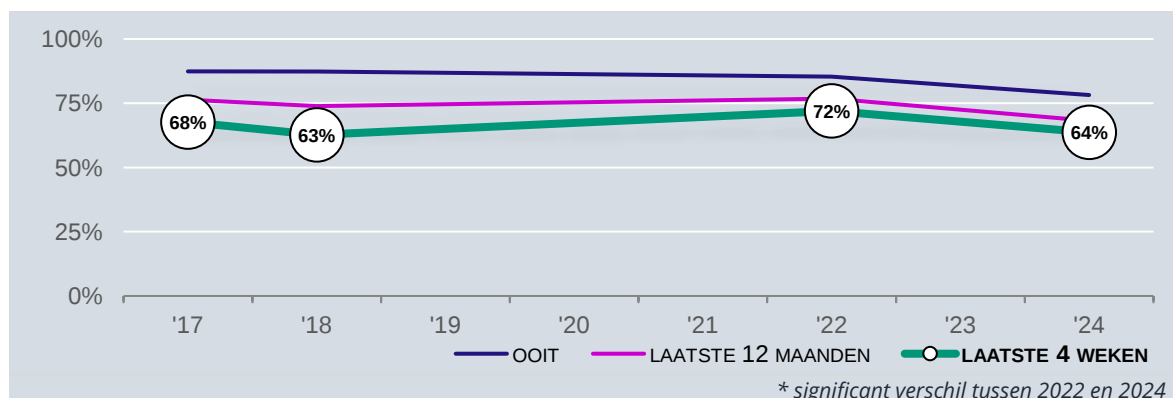
4.1.1 Alcoholvrij

Het drinken van bier of wijn zonder alcohol of andere 0.0% drankjes werd alleen in 2018 gevraagd. Destijds dronk 60% van de jongvolwassen uitgaanders de laatste 12 maanden alcoholvrije drank; in 2024 is dat met 46% veel minder.

⁶² Frequentie en hoeveelheid zijn in de loop der jaren op verschillende manieren gemeten. Zie VI A Bijlage survey uitgaanders (pag. 86).

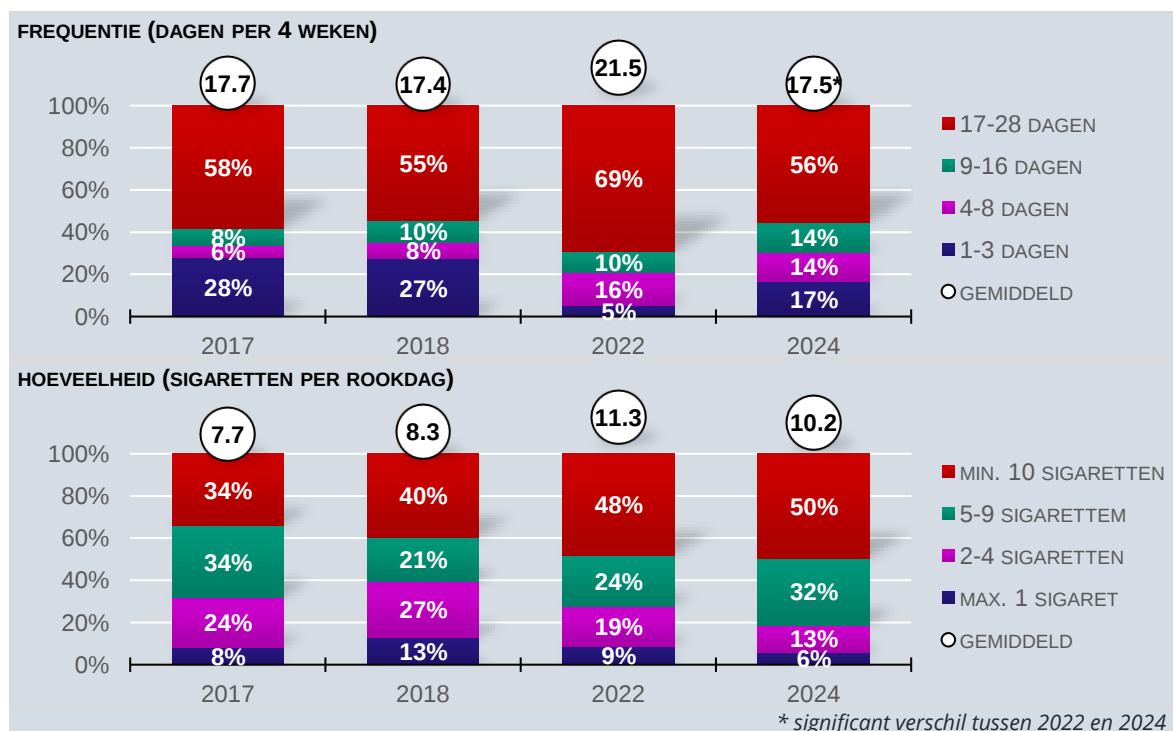
4.2 Tabak en vaperen

Kleine schommelingen daargelaten, is het aandeel *huidige* rokers (laatste 4 weken) onder jongvolwassen uitgaanders de afgelopen jaren nauwelijks veranderd. Er is ook geen significant verschil tussen 2022 en 2024.

Figuur IV.37: Trends tabak jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar) 2017-2024

Onder de huidige rokers nam het aandeel frequente rokers (17-28 dagen in de laatste 4 weken) in 2022 toe, maar twee jaar later is de gemiddelde gebruiksfrequentie weer terug op het oude niveau. Het percentage dagelijkse rokers nam ook toe van 31% in 2018 naar 46% in 2022 en keert in 2024 weer terug naar 27%. Het gemiddeld aantal sigaretten per rookdag is in 2024 echter vergelijkbaar met twee jaar daarvoor.

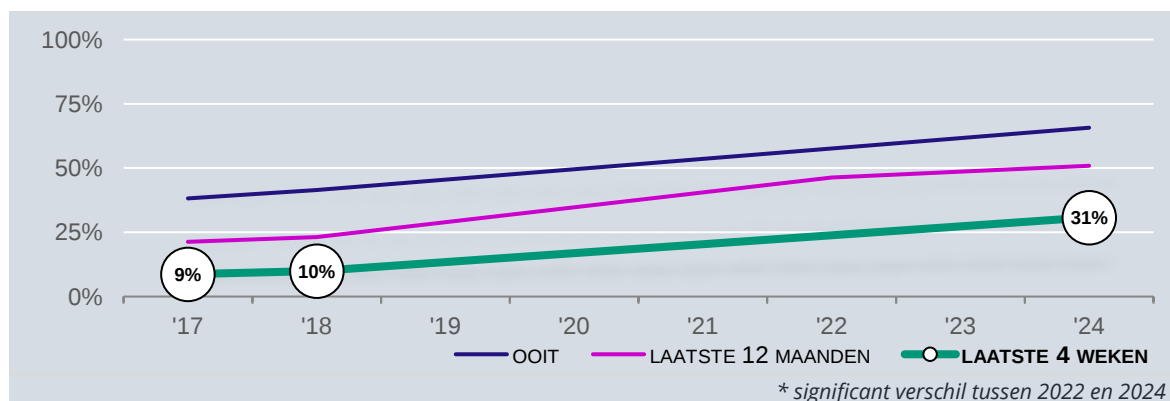

Figuur IV.38: Trends frequentie/hoeveelheid tabak (huidige jongvolwassen rokers) 2017-2024⁶³

⁶³ Frequentie en hoeveelheid zijn in de loop der jaren op verschillende manieren gemeten. Zie VI A Bijlage survey uitgaanders (pag. 86).

4.2.1 Vapen

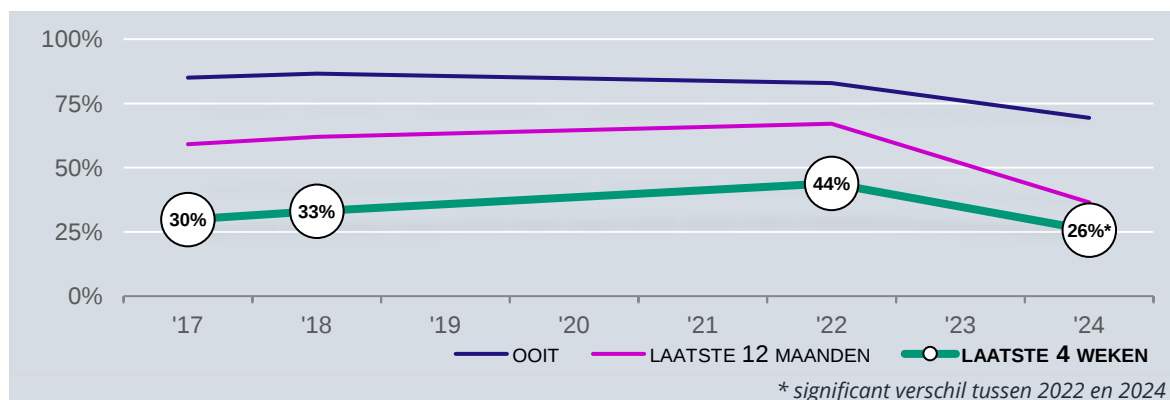
Terwijl het aandeel tabaksrokers gelijk bleef, is ten opzichte van 2018 het aandeel huidige vapers onder jongvolwassen uitgaanders verdrievoudigd.⁶⁴ Dat vapes vaak naast en niet (volledig) in plaats van traditionele sigaretten worden gebruikt, blijkt uit het feit dat het totale percentage rokers (tabak en/of vapes) tussen 2018 en 2024 gelijk bleef. Aangezien er niet minder (vaak) sigaretten worden gerookt, lijkt vaperen er bovenop te zijn gekomen en wordt er meer nicotine gebruikt.

Figuur IV.39: Trends vaperen jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar) 2017-2024

4.3 Cannabis

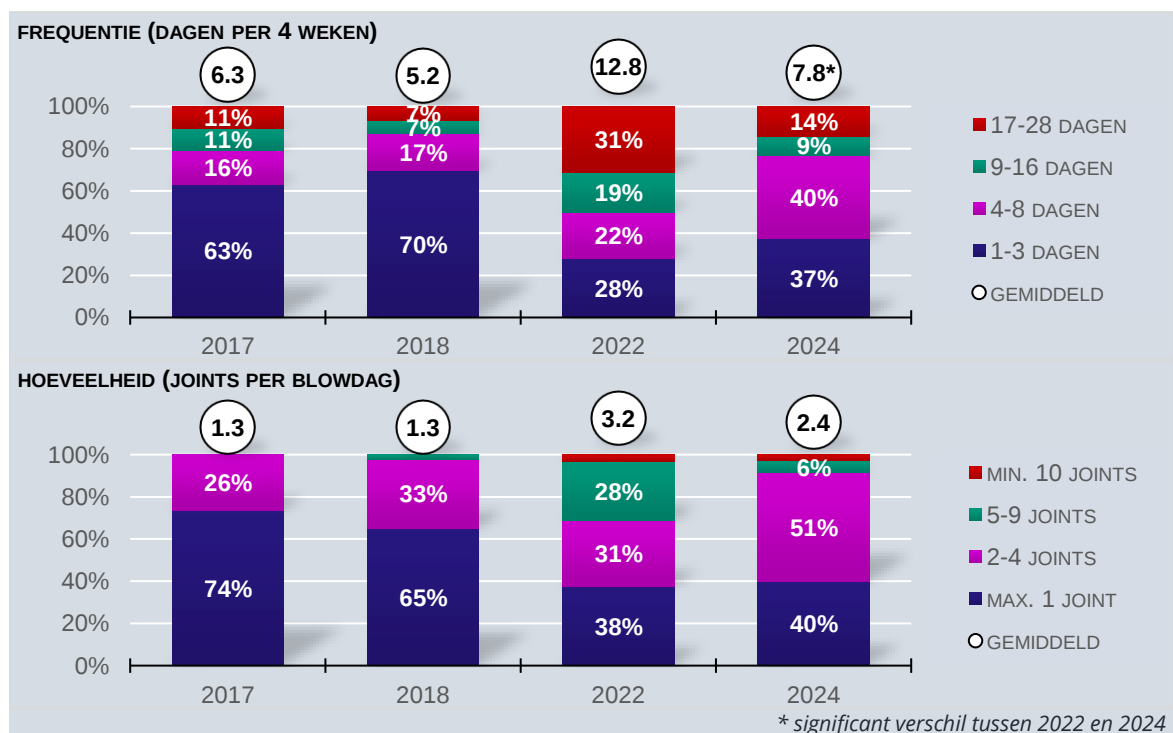
Het percentage huidige blowers onder jongvolwassen uitgaanders lag in 2022 hoger dan in voorgaande surveys. In 2024 is het percentage weer gedaald.

Figuur IV.40: Trends cannabis jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar) 2017-2024

Ook wat betreft gebruiksfrequentie en -hoeveelheid van cannabis scoorden de huidige blowers onder de jongvolwassen uitgaanders van 2022 opvallend hoger dan die van 2017-2018. Het aandeel dagelijkse blowers nam toe van 3% in 2018 naar 12% in 2022. Het gemiddeld aantal gebruiksdagen per 4 weken ligt in 2024 weer lager en ook het percentage dagelijkse blowers daalde weer naar 2%. Het gemiddeld aantal joints per blowdag daalde echter niet significant.

⁶⁴ In 2022 is alleen recent vaperen (laatste 12 maanden) gemeten. Daarin is geen verschil met 2024.

Figuur IV.41: Trends frequentie/hoeveelheid cannabis (huidige jongvolwassen blowers) 2017-2024⁶⁵

4.4 Xtc-pillen, cocaïne en amfetamine

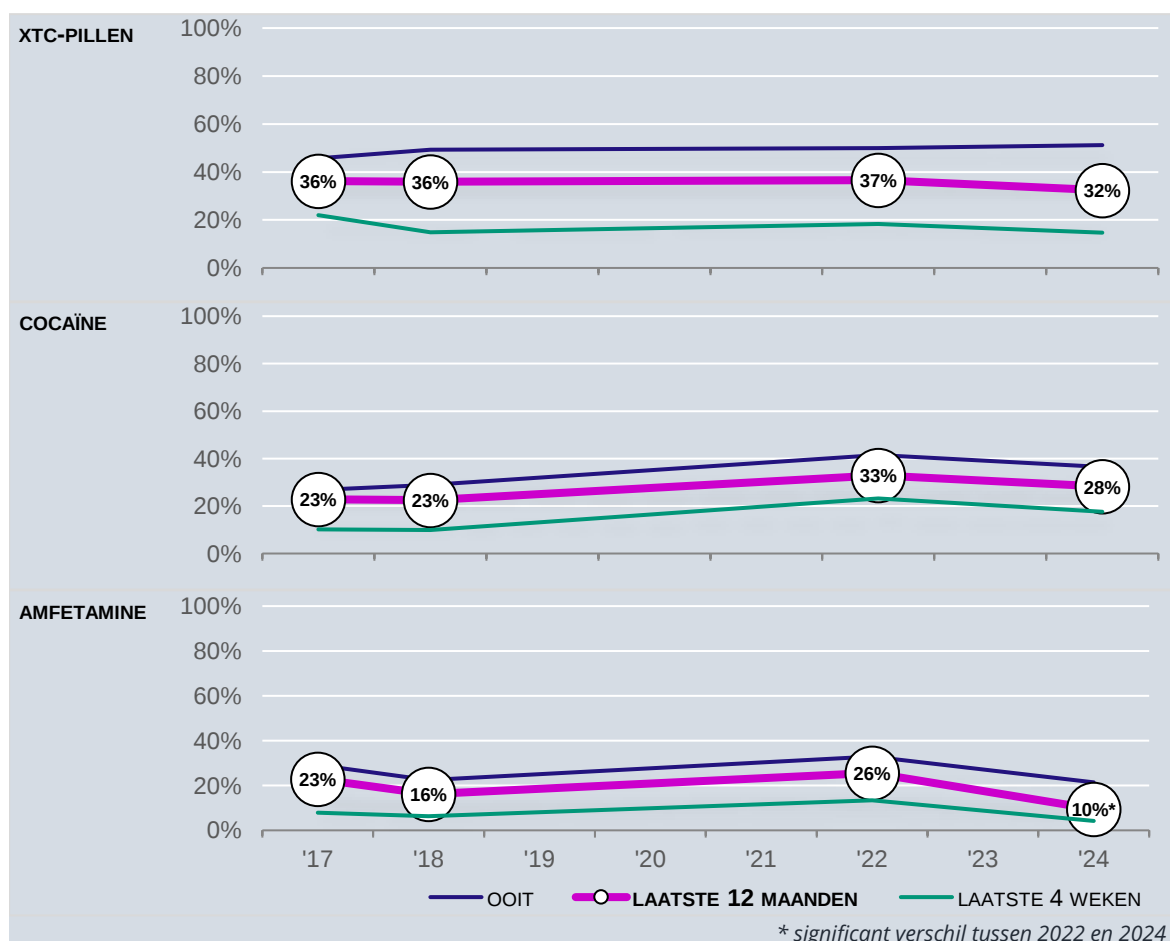
Het aandeel recente **xtc**-gebruikers (laatste 12 maanden) onder de jongvolwassen uitgaanders bleef de laatste zeven jaar nagenoeg gelijk.

Gebruik van **cocaïne** in de laatste 12 maanden nam toe tussen 2018 en 2022. In 2024 zet de stijging niet door en is sprake van een stabilisering.

Recent **amfetamine**gebruik liet een lichte stijging zien in 2022, gevolgd door een ruime halvering van het aandeel jongvolwassen uitgaanders dat amfetamine gebruikte in 2024.

De gemiddelde gebruiksfrequentie (het aantal gebruiksdagen per jaar) van xtc-pillen, cocaïne en amfetamine door recente gebruikers bleef gelijk.

⁶⁵ Frequentie en hoeveelheid zijn in de loop der jaren op verschillende manieren gemeten. Zie VI A Bijlage survey uitgaanders (pag. 86).

Figuur IV.42: Trends xtc-pillen, cocaïne en amfetamine jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar) 2017-2024

4.5 Mdma-poeder, 3-MMC/4-MMC, 4-FA en 5-APB/6-APB

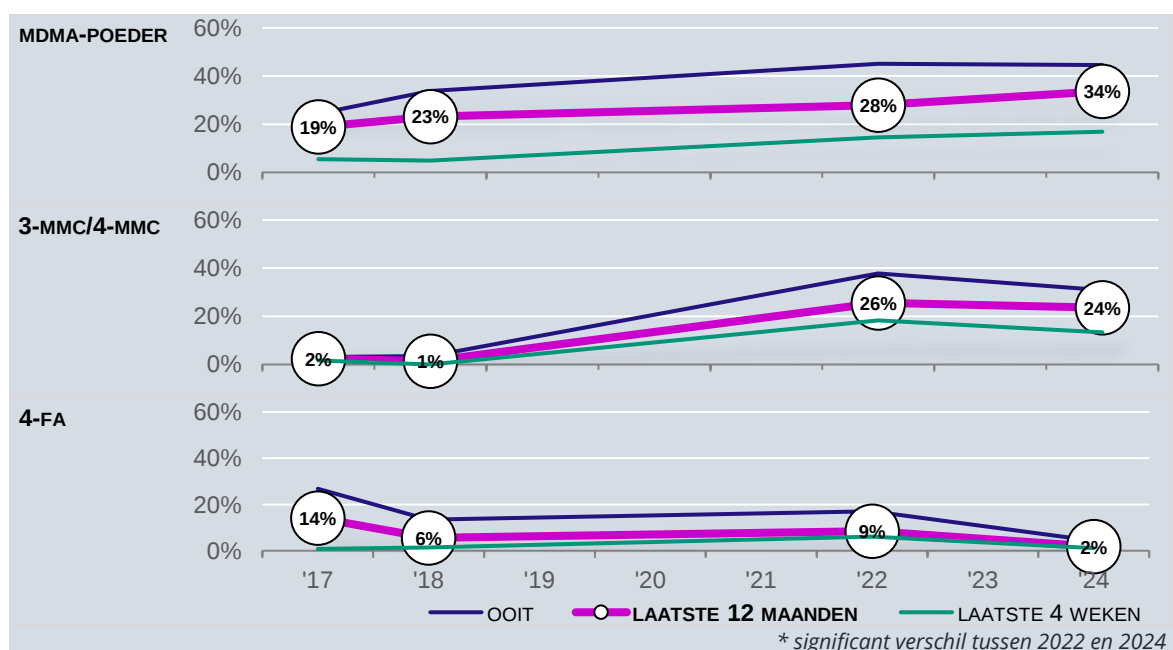
In tegenstelling tot het gebruik van xtc-pillen, bleef het recent gebruik van **mdma-poeder** niet stabiel maar nam in de afgelopen jaren geleidelijk toe. Tussen 2022 en 2024 is er weliswaar geen significant verschil, maar het percentage ligt in 2024 wel duidelijk hoger dan zeven jaar geleden. De stijging in recent gebruik van mdma-poeder is vooral te verklaren doordat meer xtc-gebruikers daarnaast ook poeder zijn gaan gebruiken, maar er kwamen ook wat meer uitgaanders die uitsluitend mdma-poeder gebruiken.

In 2017-2018 was **3-MMC** nog niet zo lang op de markt en grotendeels onbekend bij het uitgaanspubliek in Gooi en Vechtstreek. Ondanks het verbod in 2021, was recent gebruik van 3-MMC/4-MMC onder jongvolwassen uitgaanders in 2022 nog zeker niet verdwenen. Twee jaar later zien we wel een stabilisering van 3-MMC/4-MMC-gebruik.⁶⁶

Het verbod op **4-FA** in 2017 had wel direct effect op gebruik. Anno 2024 komt recent 4-FA-gebruik nauwelijks meer voor onder jongvolwassen uitgaanders.

⁶⁶ Althans, wat zij denken dat 3-MMC of 4-MMC is. Uit analyses van de testservices blijkt namelijk dat dat vaak niet het geval is (zie *V Markt*, pag. 71).

Gebruikspercentages van **5-APB/6-APB** onder jongvolwassen uitgaanders (niet in grafiek) zijn de afgelopen zeven jaar beperkt en stabiel.

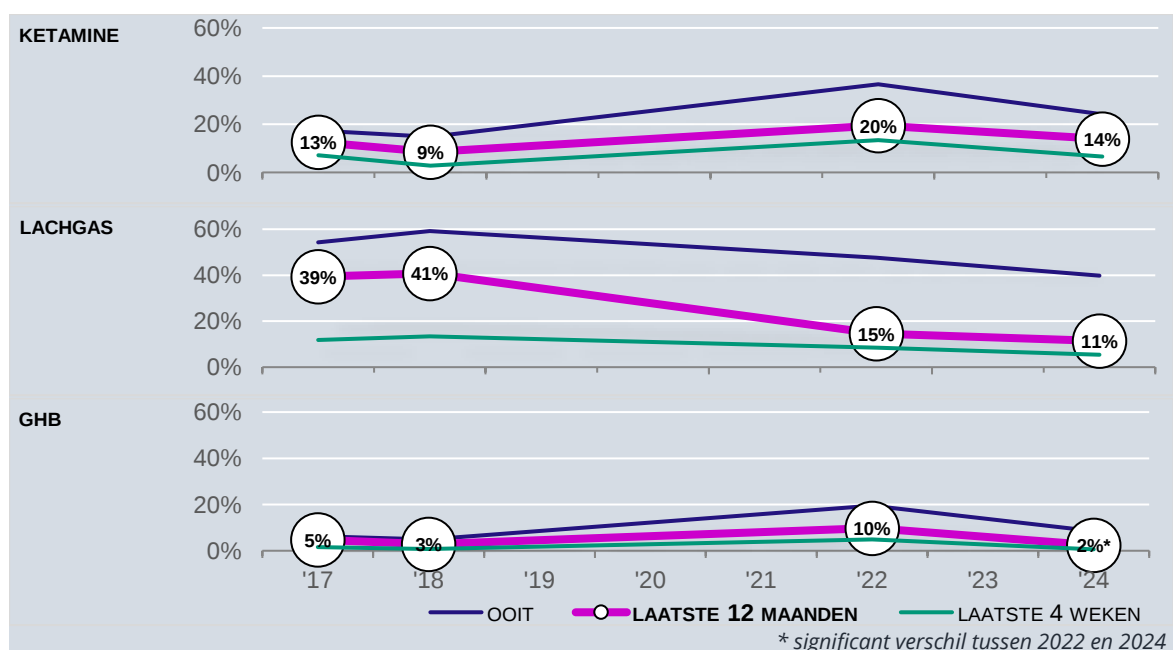
Figuur IV.43: Trends mdma-poeder, 3-MMC/4-MMC en 4-FA jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar) 2017-2024

4.6 Ketamine, lachgas en ghb

Het percentage jongvolwassen uitgaanders dat de laatste 12 maanden **ketamine** gebruikte nam toe tussen 2018 en 2022. In 2024 ligt dat percentage weer iets (maar niet significant) lager.

Recent gebruik van **lachgas** door jongvolwassen uitgaanders was in 2022 (vooruitlopend op het verbod in 2023) al flink gedaald en blijft in 2024 op hetzelfde lage niveau.

De editie van 2022 liet een piek zien in het aandeel jongvolwassen uitgaanders dat de laatste 12 maanden **ghb** gebruikte. Deze piek bleek tijdelijk, want in 2024 is recent ghb-gebruik terug op het oude peil.

Figuur IV.44: Trends ketamine, lachgas en ghb jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar) 2017-2024

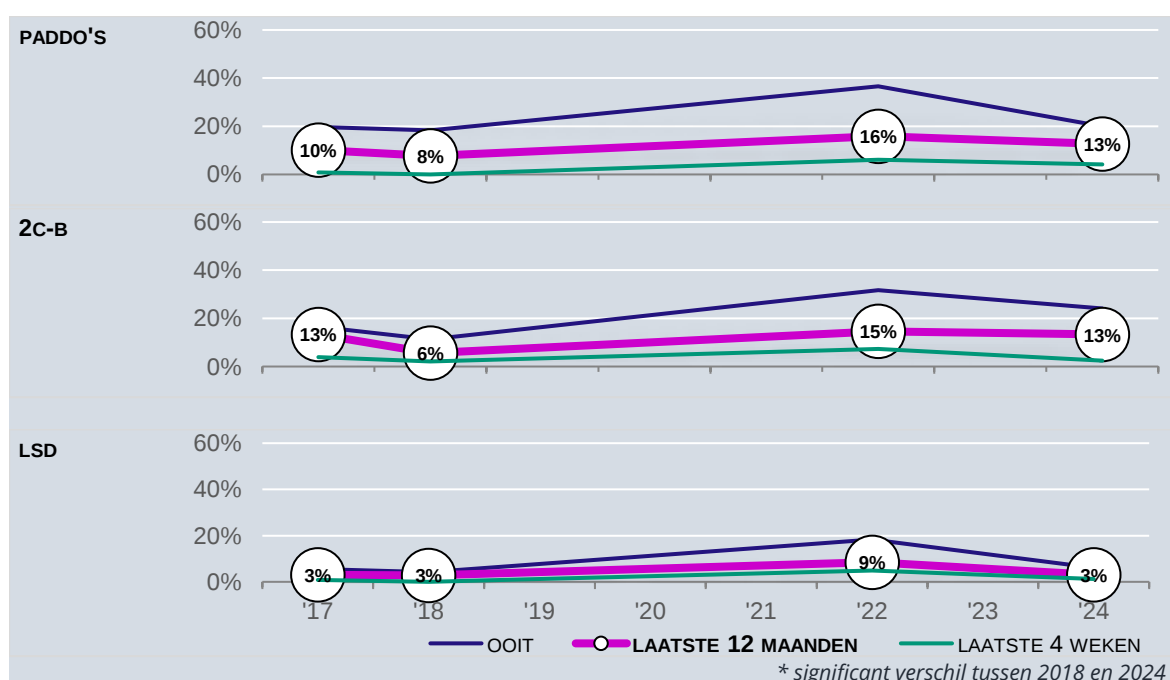
4.7 Paddo's/truffels, 2c-B, LSD en DMT

De toename in 2022 van recent gebruik van **paddo's** (of truffels) door jongvolwassen uitgaanders stabiliseert in 2024. Dat is dus nog exclusief het gebruik van paddodruppels. Paddodruppels zijn een nieuw fenomeen dat voor 2024 niet werd gemeten.

De trend in recent gebruik van **2c-B** loopt parallel aan die van paddo's: toename in 2022 gevolgd door stabilisering in 2024.

De grafiek van **lsd** lijkt een piek in 2022 te vertonen, maar gebruikscijfers zijn beperkt: het gaat telkens om minder dan tien jongvolwassen uitgaanders.

Recent gebruik van **DMT** (niet in grafiek) is de afgelopen zeven jaar niet of nauwelijks gesignaleerd.

Figuur IV.45: Trends paddo's/truffels, 2c-B en lsd jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar) 2017-2024

4.8 Crack, heroïne en methamfetamine

Als er al recente gebruikers van crack, heroïne of methamfetamine werden aangetroffen onder jongvolwassen uitgaanders in Gooi en Vechtstreek, dan betrof het hooguit drie individuen. Gebruikscijfers van deze middelen varieerden van 0% tot 2%.

4.9 Middelengebruik tijdens een caféavond

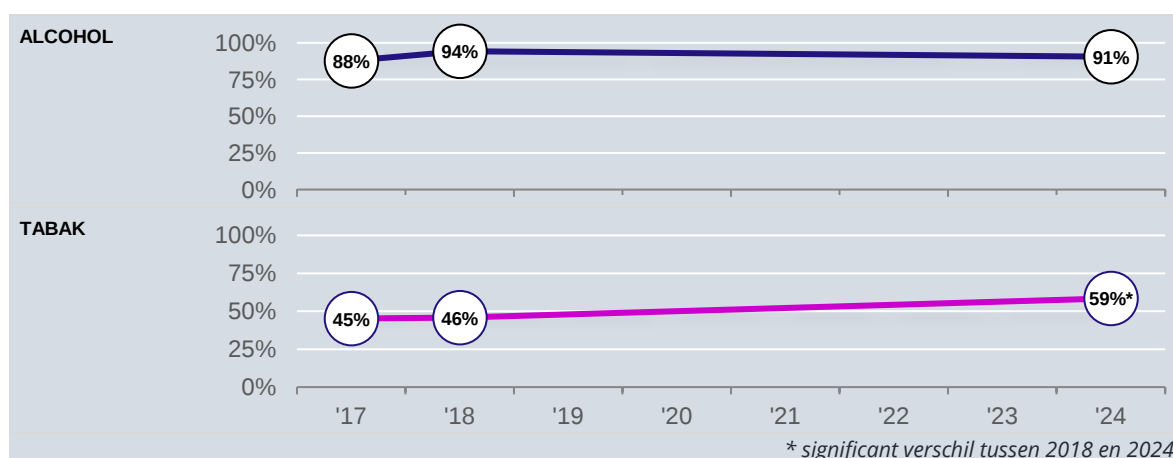
In de survey van 2024 is de wijze waarop middelengebruik tijdens het uitgaan werd gemeten gewijzigd. In eerdere edities werd uitgaanders gevraagd de vragenlijst de volgende dag in te vullen, zodat zij konden rapporteren over hun middelengebruik van die avond. Zij kregen daarvoor een flyer met QR-code naar een online vragenlijst. In 2024 werd de vragenlijst ter plekke ingevuld. Omdat dat aan het begin van de avond was, kon middelengebruik op diezelfde uitgaansavond nog niet worden gemeten, en is in plaats daarvan gevraagd naar middelengebruik tijdens het stappen op de *vorige* caféavond. We herhalen hier dat gebruik

tijdens een caféavond niet daadwerkelijk *in* een café hoeft te zijn gebeurd. Cijfers over middelengebruik tijdens het uitgaan uit 2022 laten we hier buiten beschouwing, omdat deze op een beperkt aantal uitgaanders zijn gebaseerd.⁶⁷ Er wordt dus gekeken naar verschillen tussen 2018 en 2024.

Alcohol en tabak

In elke meting dronk een ruime meerderheid van de jongvolwassen uitgaanders alcohol tijdens het stappen. Dat bleef in de zeven jaar onveranderd.

Het roken van tabak tijdens een caféavond is wel veranderd en nam toe ten opzichte van 2018. Mogelijk speelt hierbij een rol dat de survey van 2024 in mei-juli werd gedaan toen veel uitgaanders buiten op de terrassen zaten, terwijl die van 2018 in oktober plaatsvond.

Figuur IV.46: Trends drinken en roken tijdens (vorige) caféavond jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar) 2017-2024

Drugs

Hoewel gebruikscijfers van drugs door jongvolwassenen tijdens het uitgaan een stuk lager liggen, is er in 2024 een duidelijke stijging zichtbaar van cannabis- en cocaïnegebruik tijdens een caféavond. De toename van blowen hangt, net als bij roken hiervoor, misschien samen met het mooiere weer tijdens de survey van 2024. Dit verklaart echter niet de stijging in cocaïnegebruik.

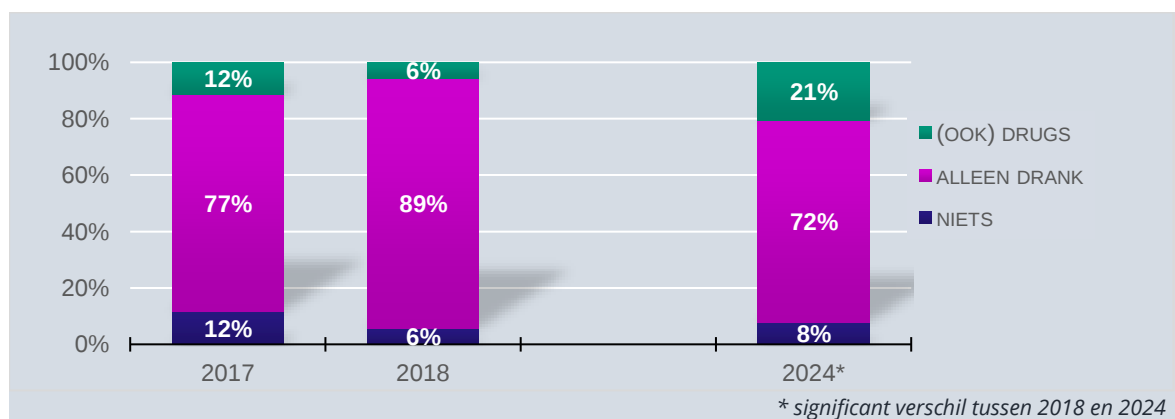
⁶⁷ In 2022 is tijdens een tweede veldwerkrondte de online vragenlijst ter plekke afgenomen en zijn vragen over middelengebruik tijdens het uitgaan achterwege gelaten omdat de uitgaansavond nog gaande was. Het aantal onderzochte jongvolwassen uitgaanders uit de eerste veldwerkrond (n = 23) is te beperkt voor zinnige vergelijkingen.

Figuur IV.47: Trends drugs tijdens (vorige) caféavond jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar) 2017-2024

Drank en/of drugs tijdens het uitgaan

Gecombineerde informatie over het gebruik van alcohol en drugs tijdens het uitgaan laat zien dat onveranderd bleef dat de meeste jongvolwassen uitgaanders alleen alcohol drinken tijdens een caféavond. Echter, ten opzichte van 2018 gebruikten in 2024 meer uitgaanders (ook) drugs. Zoals hiervoor duidelijk werd, betreft dit vooral een toename in blowen en cocaïnegebruik tijdens de (vorige) caféavond.

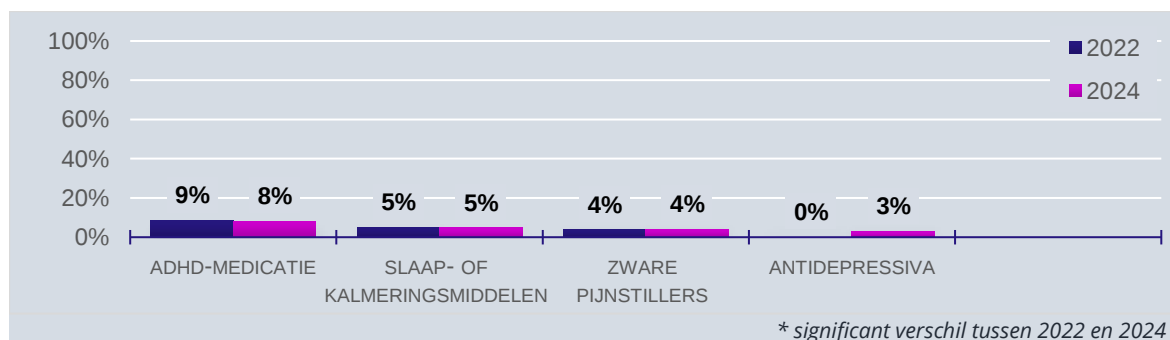

Figuur IV.48: Trends drank en/of drugs tijdens (vorige) caféavond jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar) 2017-2024⁶⁸

⁶⁸ Drugs = cannabis, xtc/mdma, cocaïne, amfetamine of andere drugs. Nicotine buiten beschouwing gelaten.

4.10 Medicijnen

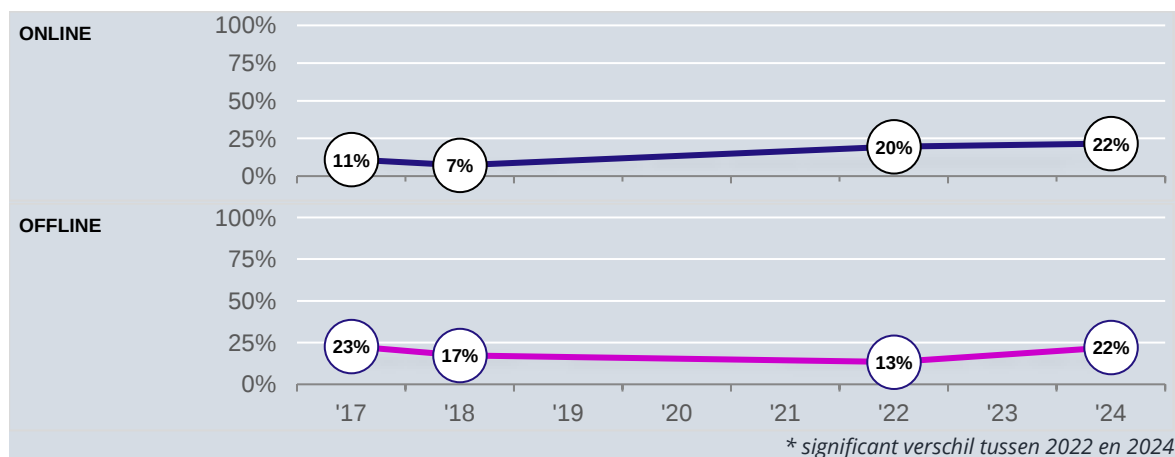
Het gebruik van adhd-medicatie en slaap- of kalmeringsmiddelen zonder recept is vanaf 2022 gemeten. Twee jaar later is recreatief medicijngebruik door jongvolwassen uitgaanders onveranderd.

Figuur IV.49: Trends recent (laatste 12 maanden) medicijngebruik zonder recept jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar) 2022-2024

4.11 Gokken

Er zijn geen significantie verschillen in gokken tussen 2022 en 2024. Deelname aan traditionele (offline) gokspelletjes door jongvolwassen uitgaanders bleef de afgelopen zeven jaar ook min of meer gelijk. Echter, het percentage online gokkers ligt sinds de legalisering van online gokken in Nederland (2021) duidelijk hoger. Het totale aandeel uitgaanders dat geld uitgeeft aan gokken (online en offline) is in 2024 (36%) daardoor ook beduidend groter dan in 2018 (19%).

Figuur IV.50: Trends recent (laatste 12 maanden) betaald gokken jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar) 2017-2024

5 Samenvatting

Bij acht verschillende cafés in Hilversum, Bussum en Laren en op straat in het uitgaansgebied de Groest hebben teams van veldwerkers cafébezoekers en andere uitgaanders benaderd om mee te doen met een onderzoek naar uitgaan, drank en drugs. In totaal vulden **284** uitgaanders ter plekke een anonieme papieren vragenlijst in.

Het onderzochte uitgaanspubliek is een mix van mannen (43%) en vrouwen (55%), scholieren en studenten (36%) en werkenden (60%), met uiteenlopende opleidingsniveaus (52% hbo/universiteit, 27% mbo, 21%

voortgezet onderwijs). De meesten zijn twintigers (52%), wonen in Gooi en Vechtstreek (77%) en gaan regelmatig uit naar cafés, clubs, festivals of vriendenfeesten. Qua identiteit (90% hetero) en achtergrond (89% Nederlands) is het publiek weinig divers.

Drinken en roken

Bijna alle uitgaanders drinken alcohol (laatste 4 weken, 95%) en ruim de helft rookt sigaretten (56%). Naast sigaretten worden ook vapes gerookt (25%). Met de nadruk op naast, want vapes worden vaker ter afwisseling van sigaretten dan volledig in plaats van sigaretten gebruikt. Het totale percentage huidige rokers (tabak en/of vapes) is 59%. Snus-gebruik (nicotine en poedervorm) komt weinig voor (3%).

Dagelijks gebruik van alcohol (6% van de totale groep) komt niet vaak voor en bijna de helft van de huidige drinkers drinkt alleen op vrije dagen (in het weekend of tijdens vakantie). Als wel op doordeweekse dagen wordt gedronken, dan ligt het gemiddeld aantal glazen alcohol (3) ook lager dan op vrije dagen (8).

Desondanks scoren de uitgaanders hoog op riskant alcoholgebruik en is het aandeel overmatige drinkers (33%) en zware drinkers (63%) veel groter dan in de algemene bevolking.⁶⁹ Percentages drinkers verschillen niet of nauwelijks tussen subgroepen, maar gebruikshoeveelheden liggen wat lager onder vrouwen, dertigplussers en uitgaanders met een hbo- of universitaire opleiding. Een kwart van de huidige drinkers (26%) zou willen stoppen of minderen met alcohol. Alcoholvrije varianten worden ook wel gedronken; vooral omdat er nog gereden moet worden, maar ook wel om te minderen.

Roken gebeurt meestal zowel doordeweeks als op vrije dagen, maar dagelijkse rokers (27% tabak en/of vapes) zijn in de minderheid. Opvallend genoeg vinden we de meeste rokers en vapers onder de jongste uitgaansgroep en neemt dat af met leeftijd. Markant resultaat is ook dat de meeste huidige sigarettenrokers (58%) zouden willen stoppen of minderen. Ook met vaperen wil een deel stoppen of minderen (17%).

Cannabis en andere drugs

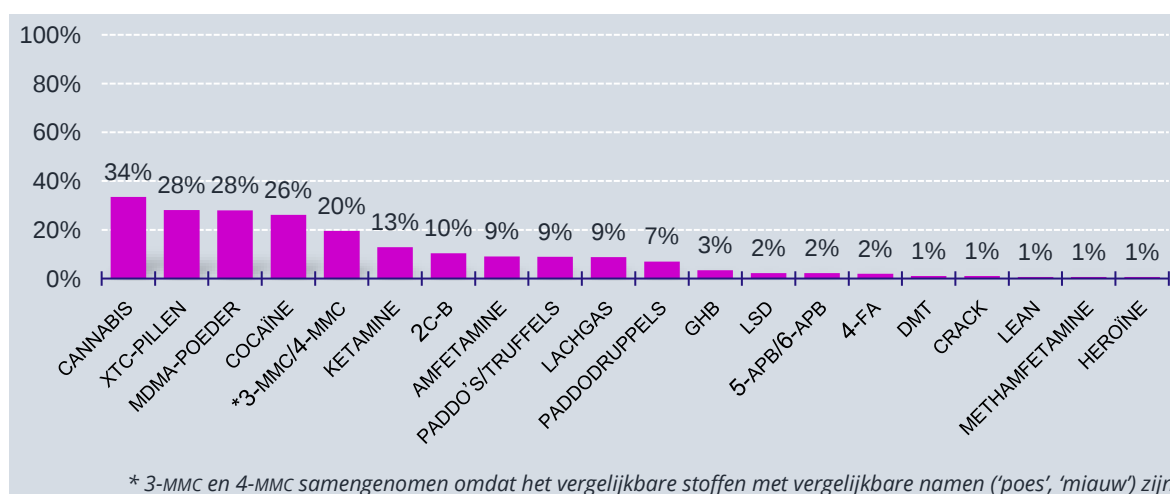
Cannabis staat op de eerste plaats, maar wordt op de voet gevolgd door xtc-pillen en mdma-poeder (*Figuur IV.19*). Sterker nog, gebruik van mdma in de vorm van pillen of poeder (in totaal 35% laatste 12 maanden) is feitelijk net zo populair als blowen (hoewel mdma minder frequent wordt gebruikt). Cocaïne staat op plek vier en wordt gevolgd door relatieve nieuwkomer 3-MMC/4-MMC. Ketamine en 2C-B kennen meer gebruikers dan de klassieke speed. Paddo's/truffels en lachgas completeren de top 10. De nieuwe paddodruppels sluiten daar vlak achter aan. Ghb en andere middelen werden de laatste 12 maanden elk door minder dan tien onderzochte uitgaanders gebruikt (3% of minder). In totaal gebruikte 45% van de uitgaanders de laatste 12 maanden drugs anders dan cannabis; drie keer zoveel als onder leeftijdsgenoten in de algemene bevolking.

⁶⁹ Cijfers leeftijdsgenoten (18 t/m 34 jaar) in de algemene bevolking in Gooi en Vechtstreek:

Overmatig drinken = meer dan 14 (vrouwen) of 21 (mannen) glazen alcohol per week = 6% (persoonlijke communicatie GGD Gooi en Vechtstreek).

Zwaar drinken = één keer per week of vaker minimaal 4 (vrouwen) of 6 (mannen) glazen alcohol op één dag = 14% ([Tabellenboek Gezondheidsmonitor 2024](#), GGD Gooi en Vechtstreek).

Tegelijkertijd lijkt het druggebruik meestal te typeren als gelegenheidsgebruik (een paar dagen per jaar). Cocaïne kent iets meer frequente gebruikers: 8% van de uitgaanders snuift vaker dan 8 dagen per jaar.

Figuur IV.51: Overzicht druggebruik laatste 12 maanden

Niet alle drugs laten verschil tussen subgroepen zien, maar als dat er wel is, dan ligt het gebruik over het algemeen wat hoger onder mannen, mbo/vo-opgeleiden en uitgaanders uit Hilversum. Maar de grootste verschillen zien we tussen leeftijdscategorieën. De 16-19-jarigen zijn het vaakst huidige blowers en recente lachgasgebruikers; recent gebruik van andere drugs komt het vaakst voor onder twintigers, waarbij xtc-pillen en 3-MMC/4-MMC het meest populair zijn onder begin-twintigers en cocaïne onder eind-twintigers.

Naast bovenstaande middelen gebruikte 16% van de uitgaanders de laatste 12 maanden medicijnen zonder recept (adhd-medicatie, slaapmiddelen, zware pijnstillers of antidepressiva). Een derde van de uitgaanders (31%) gaf de laatste 12 maanden geld uit aan (online of offline) gokken.

Middelengebruik tijdens een caféavond

Voorgaande cijfers over middelengebruik gingen over gebruik door uitgaanders in het algemeen. Gebruikscijfers van drinken en roken tijdens een caféavond zijn vergelijkbaar, maar die voor drugs liggen veel lager.⁷⁰ Wel valt op dat tijdens een caféavond (niet per se *in* het café) vaker cocaïne (9%) dan xtc/mdma (2%) wordt gebruikt, terwijl het aantal gebruikers van deze middelen in het algemeen vrijwel gelijk is. Alles bij elkaar gebruikte 18% van de uitgaanders één of meer drugs tijdens het stappen, dronk 74% alleen alcohol, en bleef 8% nuchter (geen alcohol of drugs).

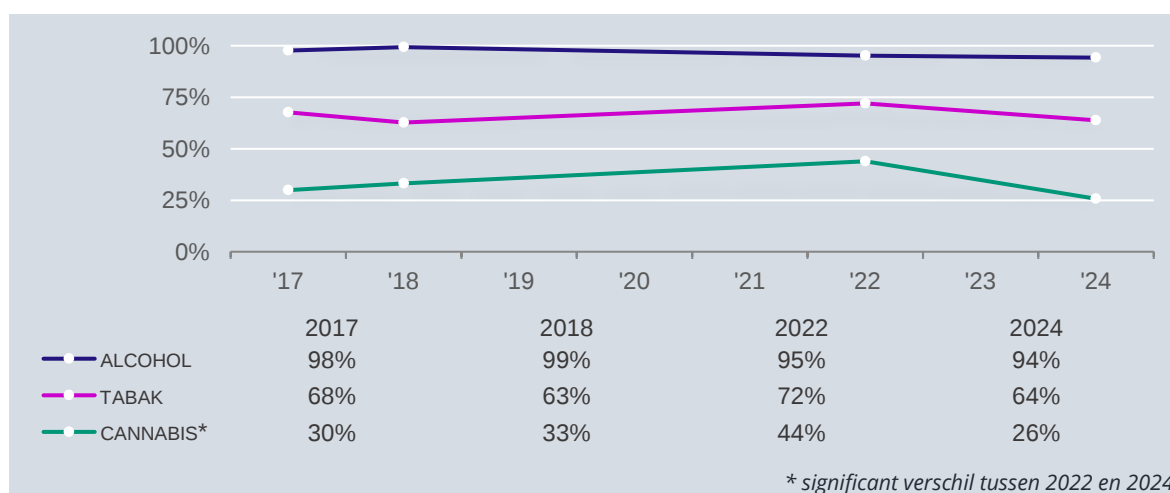
Trends 2017-2024

De Antenne survey onder uitgaanders van 2024 is de vierde editie sinds de eerste in 2017. In vergelijking met voorgaande surveys, zijn in 2024 meer oudere (30+) uitgaanders onderzocht, terwijl in 2022 juist meer jongeren (16-19 jaar) meededen. Omdat middelengebruik samenhangt met leeftijd is voor trends gekeken naar de belangrijkste uitgaansgroep van **jongvolwassenen van 18 t/m 29 jaar**.

⁷⁰ Uitgaanders werd gevraagd wat zij tijdens de *voorgaande* caféavond hadden gebruikt.

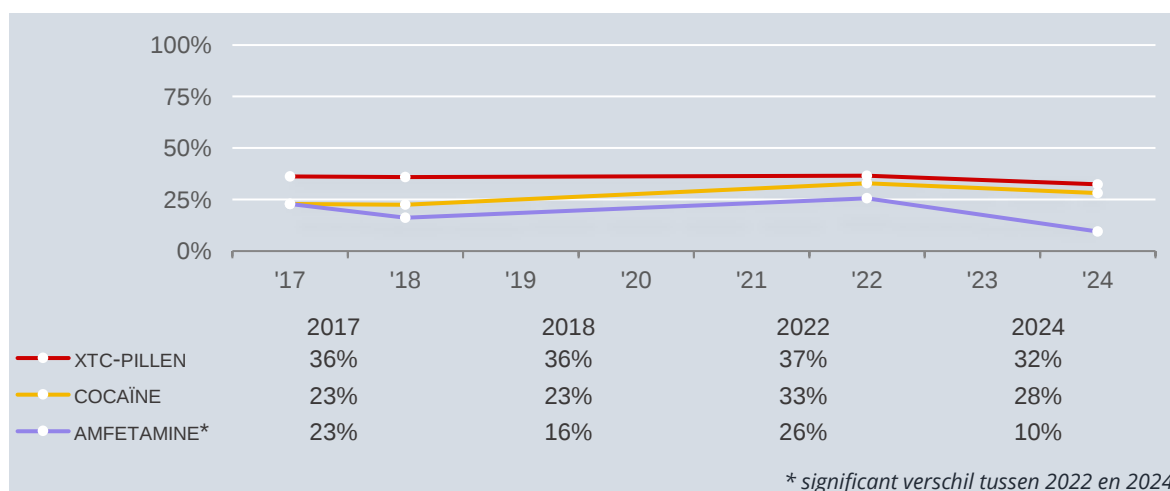
Het aandeel huidige drinkers onder de jongvolwassen uitgaanders bleef de afgelopen zeven jaar onveranderd groot (*Figuur IV.52*). Het aandeel huidige rokers laat niet-significante schommelingen zien, maar het percentage dagelijkse rokers nam duidelijk toe van 31% in 2018 naar 46% in 2022 en keert in 2024 weer terug naar 27%. Ook dagelijks blowen nam toe tussen 2018 (3%) en 2022 (12%) en ligt in 2024 (2%) weer op het oude niveau.

Terwijl het aandeel sigarettenrokers onder jongvolwassen uitgaanders min of meer gelijk bleef, verdrievoudigde het aandeel huidige vapers tussen 2018 (10%) en 2024 (31%). Dat vapes vaak naast en niet (volledig) in plaats van sigaretten worden gebruikt, blijkt uit het feit dat het totale percentage rokers (tabak en/of vapes) tussen 2018 en 2024 vrijwel gelijk bleef.

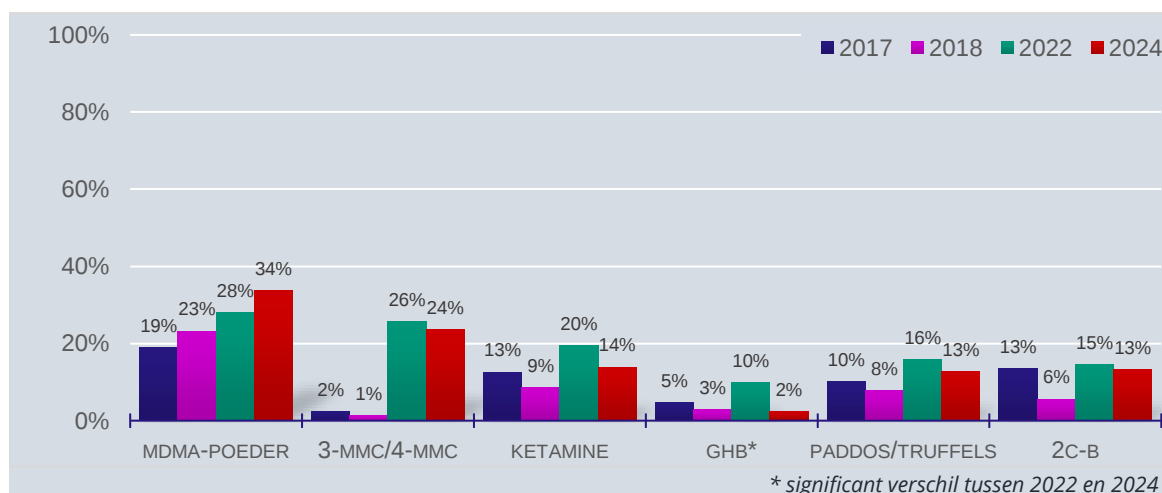
Figuur IV.52: Huidig (laatste 4 weken) gebruik van alcohol, tabak en cannabis jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar) 2017-2024

Recent (laatste 12 maanden) gebruik van xtc-pillen is stabiel sinds 2017 (*Figuur IV.54*). Cocaïnegebruik door jongvolwassen uitgaanders nam toe in 2022 en stabiliseert in 2024. De lichte stijging van amfetaminegebruik van 2022 wordt in 2024 gevolgd door een ruime halvering.

Figuur IV.53: Recent (laatste 12 maanden) gebruik van xtc-pillen, cocaïne en amfetamine jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar) 2017-2024

Gebruik van mdma-poeder door jongvolwassen uitgaanders neemt de afgelopen zeven jaar langzaam toe. Trends in recent 3-MMC/4-MMC-, ketamine-, paddo- en 2c-B-gebruik volgen hetzelfde patroon als dat van cocaïne: een toename in 2022 met een stabilisering in 2024 (Figuur IV.54). Ghb-gebruik volgt hetzelfde patroon als amfetamine, waarbij de toename in 2022 wordt gevolgd door een daling in 2024.

Figuur IV.54: Recent (laatste 12 maanden) druggebruik jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar) 2017-2024

Het verbod op 3-MMC sinds 2021 heeft dus (nog) niet geleid tot een daling in gebruik, maar gebruik van diens voorganger 4-FA (verboden sinds 2017) is wel gedaald, evenals dat van lachgas (sinds 2023 verboden). Aan de andere kant ligt sinds de legalisering van online gokken in Nederland (2021) het percentage recente online gokkers onder jongvolwassen uitgaanders duidelijk hoger (7% in 2018, 22% in 2024).

Opvallende trend is de toename van cannabis- en vooral cocaïnegebruik *tijdens een caféavond* (niet per se in het café) van 3% in 2017-2018 naar 11% in 2024. Bij andere drugs zien we die toename niet.

Bij de vorige survey onder uitgaanders in 2022 ontstond de indruk dat het uitgaanspubliek in Gooi en Vechtstreek na corona veranderd was en stevigere gebruikspatronen liet zien dan in 2018. Twee jaar later lijkt de toename in dagelijks roken en blowen en het gebruik van amfetamine en ghb onder jongvolwassen uitgaanders tijdelijk te zijn geweest, maar andere gebruikscijfers zijn niet teruggekeerd naar het oude niveau. Dat geldt voor 3-MMC dat in 2018 nog nauwelijks op de markt was en voor online gokken dat in 2018 nog niet legaal was, maar ook voor cocaïne, mdma-poeder, ketamine, paddo's en 2c-B.

V MARKT

1	Drugsmenu's	72
2	Testservice	73
2.1	Aangeboden monsters	75
2.2	Ecstasy	76
2.2.1	Testresultaten xtc-pillen.....	76
2.2.2	Testresultaten mdma-poeders	78
2.3	3MMC/4-MMC	78
2.4	Overige monsters	79
2.4.1	Cocaïne.....	79
2.4.2	Amfetamine	80
2.4.3	Ketamine.....	80
2.4.4	2C-B	81
3	Surveys uitgaanders	81
3.1	Xtc-pillen	81
3.2	Cocaïne	82
3.3	Amfetamine	82
4	Samenvatting	83

Antenne focust primair op gebruikers van genotmiddelen, maar verzamelt daarnaast ook informatie over de marktzijde van middelengebruik. Door bestudering van **drugsmenu's** wordt het aanbod op de regionale drugsmarkt belicht. Testuitslagen van de **testservice** geven daarnaast een beeld van de zuiverheid, dosering en prijzen van drugs. Prijsinformatie is tevens afkomstig uit **surveys uitgaanders**.

1 Drugsmenu's

De zuiverheid en prijzen van (illegale) middelen veranderen continu. Niet alleen in Amsterdam waar de Antenne monitor de markt al langer volgt, maar evengoed in Gooi en Vechtstreek en elders in Nederland. In de afgelopen jaren is vooral de markt van designerdrugs (ook wel nieuwe psychoactieve stoffen) flink in beroering, met een zich telkens herhalend patroon. Na een verbod op het ene middel, komt er vaak een ander vergelijkbaar middel voor in plaats dat zijn weg vindt in gebruikerskringen. Als antwoord daarop is er een wetsvoorstel aangenomen om hele stofgroepen in één keer te verbieden.⁷¹ Deze generieke wetgeving is per 1 juli 2025 van kracht. Het is gissen wat de gevolgen zullen zijn op de aanbodkant van vooral de cathinonen (o.a. 2-, 3-, en 4-MMC), die het meest populair zijn bij gebruikers.

We schreven eerder al dat de meer georganiseerde drugsbezorgers en -diensten gebruikmaken van drugsmenu's die via sociale media (Snapchat, Signal of WhatsApp) worden verspreid. Deze vorm van marketing en verkoop (meestal levering aan huis) bestaat al jaren in Amsterdam – en volgens stappers die weleens uitgaansdrugs langs deze weg hebben aangeschaft ook in Gooi en Vechtstreek.⁷²

Om meer inzicht te krijgen in de markt voor designerdrugs (vóór invoering van generieke wetgeving), is in november 2024 een oproep gedaan in verschillende netwerken (preventie-instellingen en peer-projecten) om in het hele land drugsmenu's te verzamelen. Ook in Gooi en Vechtstreek werden enkele WhatsApp-drugsmenu's die onder consumenten rouleren onderschept door preventiewerkers. Aan de hand hiervan komen we meer te weten over aanbod en prijzen in de regio. Qua design zijn de drugsmenu's verschillend, maar niet wat betreft de prijszetting, die meestal met elkaar overeenkomt. Aanbieders geven vaak kwantumkorting (de prijs per stuk of gram daalt bij grotere afname).

Hasj en wiet

Prijzen op de drugsmenu's beginnen bij 2 gram voor €25. In tegenstelling tot de maximumhoeveelheid in coffeeshops (5 gram) kan er bij bezorgdiensten meer worden besteld, oplopend tot 20 gram voor €180.

⁷¹ Eerste Kamer der Staten-Generaal, [Tegengaan productie van en de handel in nieuwe psychoactieve stoffen en enkele andere wijzigingen](https://www.eerstekamer.nl), [eerstekamer.nl](https://www.eerstekamer.nl).

⁷² In Antenne Amsterdam vertelt een panellid dat op haar WhatsApp-drugsmenu ook nummers van bezorgers in het Gooi staan.

Cocaïne

Er wordt onderscheid gemaakt tussen 'normale' en 'premium' cocaïne. De 'normale' kost per pakje (grammen worden niet vermeld) €50. Bij meer pakjes krijgt de koper korting: 4 pakjes voor €180 en 8 pakjes voor €340. De 'premium' kwaliteit is duurder: één pakje kost dan €60, 4 pakjes €220 en 8 pakjes €420.

Xtc en mdma

Er wordt onderscheid gemaakt tussen xtc-pillen en mdma-poeder. Xtc-pillen kosten per stuk €5; 10 stuks kosten €40, 50 stuks €175 en 100 stuks €240. Mdma-poeder wordt in pakjes of grammen geadverteerd. Eén pakje mdma-poeder kost €25; bij grotere afname wordt een pakje de helft goedkoper (10 pakjes voor €120).

Amfetamine (speed)

Eén pakje speed (gedroogd) kost €10, voor 10 pakjes wordt €80 gevraagd en voor 20 pakjes €140.

Ketamine

Eén pakje ketamine kost €30 en voor 10 pakjes wordt €180 betaald. De koper kan kiezen uit de ketamine S of R variant.

Designerdrugs

Er worden verschillende varianten aangeboden. Een deel ervan is al verboden, een ander deel wordt per 1 juli 2025 onder de generieke wetgeving geschaard. 3-MMC wordt aangeboden voor €25 per gram of €5 per pil (100 pillen voor €340). 4-MMC kost eveneens €25 per gram (12 gram voor €120). We zien ook een 4-FA-pil voor €7 (10 pillen €60, 40 pillen €180) en een gram 4-FMP voor €25.

Psychedelica

Het standaardaanbod bestaat uit 2C-B (1 pil €5, 10 pillen €40, 40 pillen €120) en lsd (5 zegels €40, 10 zegels €70, 40 zegels €200). DMT en 'shrooms' (paddo's) zijn op aanvraag.

Overige Middelen

Op de drugsmenu's staan ook ghb (1 liter voor €150) en Blue 69 (1 buisje voor €10, 10 voor €60, 40 voor €160). En medicijnen: diazepam (1 pil voor €2,50, 10 voor €20), kamagra (4 pillen voor €15) en xanax (5 pillen voor €20).

Lachgas, vapes en snus

Lachgas is een afzonderlijke markt, waarbij de verkoop via speciale lachgaskoeriers verloopt. Ook vapes en snus komen we niet tegen op de drugsmenu's. De verkoop daarvan gaat o.a. via internet en handeltjes onderling.

2 Testservice

De drugstestservice van Jellinek Preventie Gooi en Vechtstreek is onderdeel van het landelijke Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS). Gebruikers kunnen de samenstelling en zuiverheid van xtc-pillen

en andere drugs laten testen bij de testservice in Hilversum. Eerst wordt een kleurtest met het Marquis reagens gedaan, die een eerste indicatie geeft over de drug die er in zit.

Pillen worden opgemeten en alle kenmerken van de pil worden in kaart gebracht en vergeleken met een lijst van reeds in het laboratorium geanalyseerde pillen. Wordt de pil herkend, dan krijgt de gebruiker meteen een uitslag. Wordt de pil niet herkend, dan krijgt de gebruiker de mogelijkheid de pil naar het DIMS-laboratorium door te laten sturen.

Bij lsd-zegels kan een zuurtest ter plekke aangeven of het monster al dan niet lsd bevat, maar niet hoeveel. Voor kwantificering van de hoeveelheid lsd, kan de zegel worden doorgestuurd. Alle overige poeders en vloeistoffen kunnen na de Marquistest worden opgestuurd naar het landelijke DIMS-bureau, dat ze door kan sturen naar een laboratorium.

Van monsters die naar het laboratorium worden doorgestuurd, kan een week later telefonisch de uitslag opgevraagd worden. Niet alle niet-herkende pillen, poeders, zegels of vloeistoffen worden in het laboratorium geanalyseerd. Gebruikers kunnen ervan afzien hun monster op te laten sturen omdat ze het dan kwijt zijn. Daarnaast kunnen gebruikers maximaal 3 monsters per keer laten testen, maar er kan slechts 1 monster per persoon worden opgestuurd. Voor lsd-zegels geldt een maandelijks landelijk maximum; is dat aantal bereikt, dan kan geen lsd meer worden opgestuurd. En tot slot kan het gebeuren dat landelijk meer monsters worden opgestuurd dan de laboratoriumcapaciteit aan kan. Het teveel aan monsters wordt in dat geval door het DIMS-bureau tegengehouden en niet doorgezonden naar het laboratorium voor analyse.

Wanneer testresultaten wijzen op riskante middelen of vervuilingen, kan een landelijke waarschuwing worden uitgevaardigd, zoals recent gebeurde voor namaak-oxycodonpillen.⁷³ Via de Red Alert app blijven gebruikers op de hoogte van waarschuwingen en een zwarte lijst met gevaarlijke pillen.

De testresultaten van drugs die door gebruikers bij de testservices worden aangeboden zijn op zich niet representatief voor de gehele Gooise drugsmarkt. De informatie is afkomstig van een selecte groep gebruikers omdat niet iedereen zijn of haar drugs laat testen. Uit de Antenne Gooi en Vechtstreek 2018 survey bleken de meeste kopers van xtc, cocaïne en amfetamine hun koopwaar niet bij de testservice te laten testen.⁷⁴ Toch kunnen de testresultaten wel aanwijzingen verschaffen over (ontwikkelingen op) de drugsmarkt.

Testresultaten (en bij herkende pillen de testuitslag van eerdere analyse) worden in verschillende categorieën gerapporteerd:

- Het monster bevat **uitsluitend de werkzame stof** waarvoor het is gekocht.
- Het monster bevat **voornamelijk de werkzame stof** waarvoor het is gekocht.

⁷³ [Waarschuwing: Namaak-oxycodonpillen met het levensgevaarlijke isotonitazepijne in omloop](#), Trimbo.nl, 18 maart 2025.

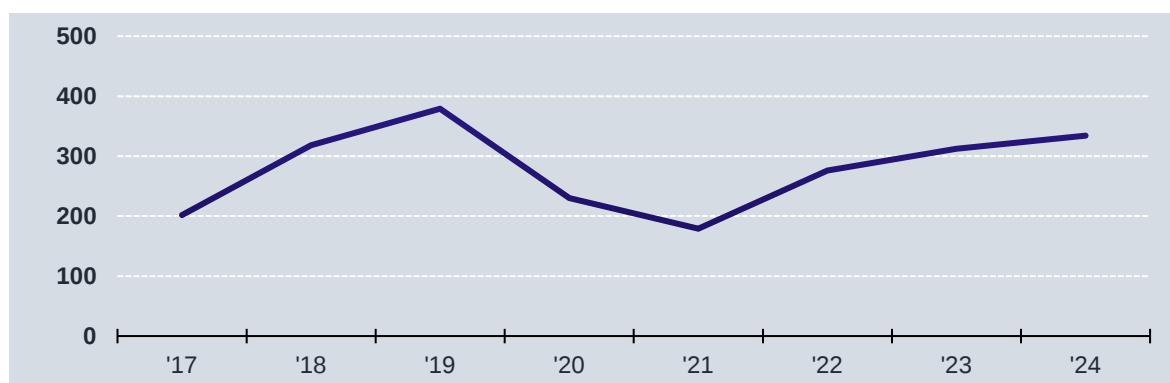
⁷⁴ Korf DJ, Benschop A & Nabben T (2019) *Antenne Gooi en Vechtstreek 2018: Zicht op middelengebruik onder jonge mensen in de regio*. UvA/HvA/Jellinek.

- Het monster bevat voornamelijk of uitsluitend een **ander hoofdbestanddeel**.
- Het monster bevat (1) de werkzame stof waarvoor het is gekocht plus andere werkzame stoffen, maar het is niet mogelijk om vast te stellen wat het hoofdbestanddeel is omdat de dosering van (een van) beide niet werd gekwantificeerd, of (2) geen enkele werkzame stof. Daarom zal aan deze restcategorie **overig** in de tekst weinig aandacht worden besteed.
- Er is **geen analyse** gedaan of de testuitslag ontbreekt. Bij de berekening van percentages wordt deze categorie buiten beschouwing gelaten.

Zie VI B Bijlage markt (pag. 115) voor meer informatie over deze indeling, nadere toelichting over gehanteerde begrippen, en tabellen met gedetailleerde cijfers van de testresultaten.

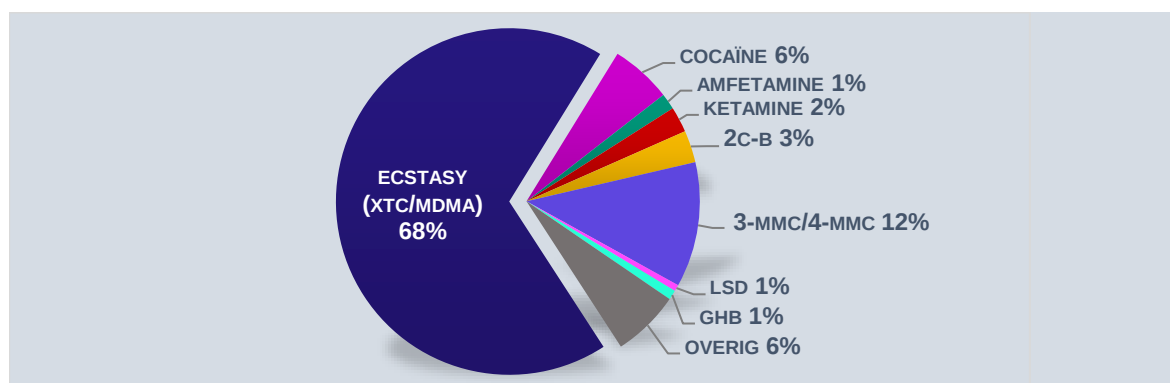
2.1 Aangeboden monsters

Tussen 2017 en 2019 nam het aantal drugsmonsters aangeboden bij de testservice in Hilversum flink toe. In de coronajaren 2020 en 2021 – toen de testservices tijdens lockdowns gesloten of beperkt open waren en het nachtleven grotendeels stil lag – zakte het aantal aangeleverde monsters ver terug. Sindsdien neemt het aanbod weer toe, maar de pre-corona aantallen worden (nog) niet gehaald. In 2024 werden **334** drugsmonsters aangeleverd.

Figuur V.1: Aantal bij de Hilversumse testservice aangeboden drugsmonsters per jaar

Het merendeel van de in 2024 bij de testservices aangeboden monsters was gekocht als ecstasy (xtc of mdma), op afstand gevolgd door andere monsters. De andere monsters betroffen in voorgaande jaren meestal cocaïne, amfetamine, ketamine en/of 2C-B, maar in 2024 was dat meestal 3-MMC/4-MMC.

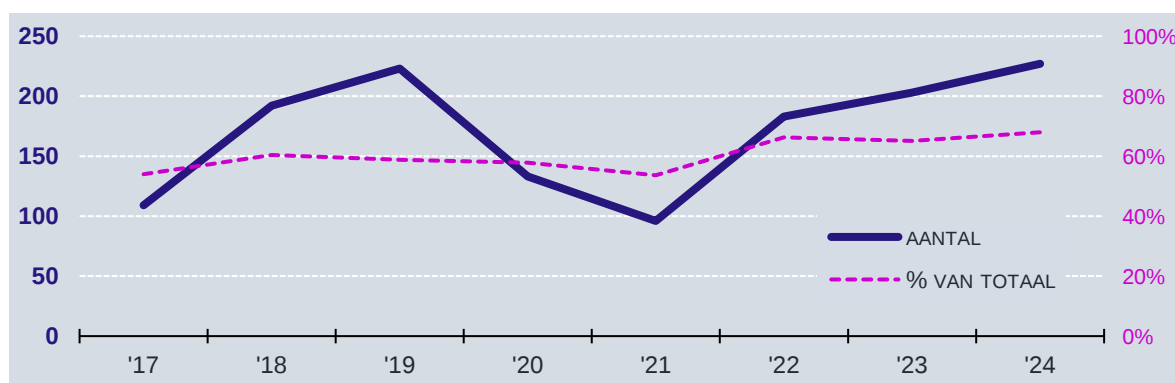

Figuur V.2: Aangeboden drugsmonsters gekocht als

In de komende paragrafen wordt beschreven in hoeverre deze monsters ook daadwerkelijk deze drugs bevatten.

2.2 Ecstasy

Na de corona-dip in 2020-2021, is het aanbod van ecstasymonsters weer toegenomen en terug op het oude niveau. Er werden **227** als xtc of mdma gekochte monsters aangeboden in 2024.

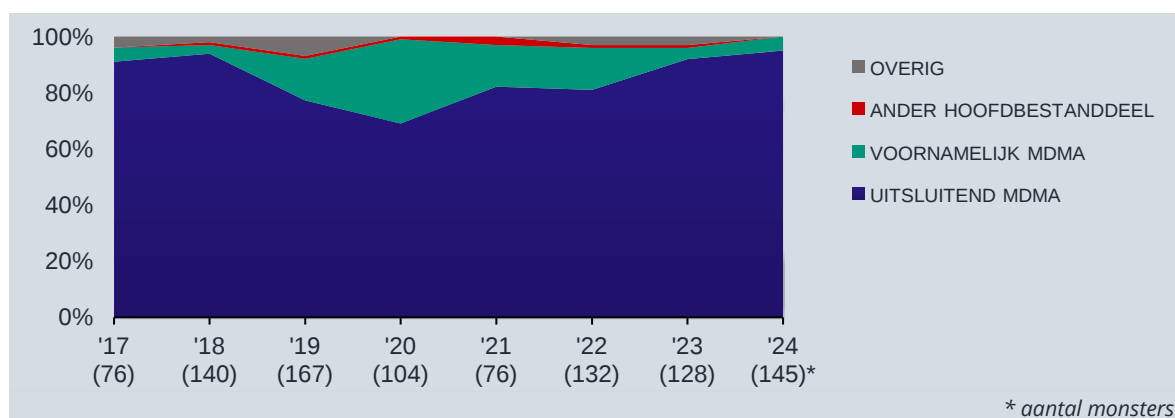

Figuur V.3: Aangeboden ecstasymonsters

De meeste ecstasymonsters waren xtc-pillen (86%). De laatste twee jaar worden wat meer mdma-poeders of -kristallen aangeboden (14%). Van de 195 aangeboden xtc-pillen werden er 145 herkend of in het laboratorium geanalyseerd. Van 50 xtc-pillen is er geen testuitslag, voornamelijk omdat de klant geen interesse had om het monster op te laten sturen. Van de 32 aangeboden mdma-poeders werden er 29 geanalyseerd.

2.2.1 Testresultaten xtc-pillen

Het grootste deel, namelijk **95%**, van de in 2024 geteste xtc-pillen was zuiver; het hoogste percentage ooit. Mdma was in die pillen de enige werkzame stof. In de overige **5%** van de pillen was mdma het belangrijkste bestanddeel (met daarnaast een beperkte hoeveelheid andere stoffen of relatief onschuldige bijproducten). Er zijn in 2024 geen xtc-pillen aangetroffen die iets anders bleken te zijn (**0%**).

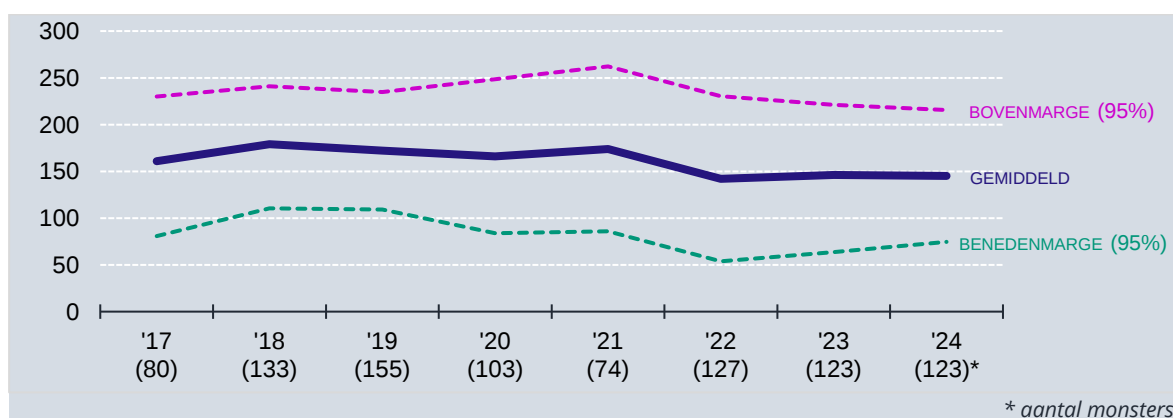

Figuur V.4: Werkzame stof in xtc-pillen

Naast eventuele bijproducten, waren cafeïne (5x) en amfetamine (1x) de enige vervuilende werkzame stoffen die in 2024 voorkwamen. In totaal werden dus in 6 xtc-pillen vervuilingen aangetroffen (maar dus in beperkte hoeveelheden naast mdma als belangrijkste bestanddeel).

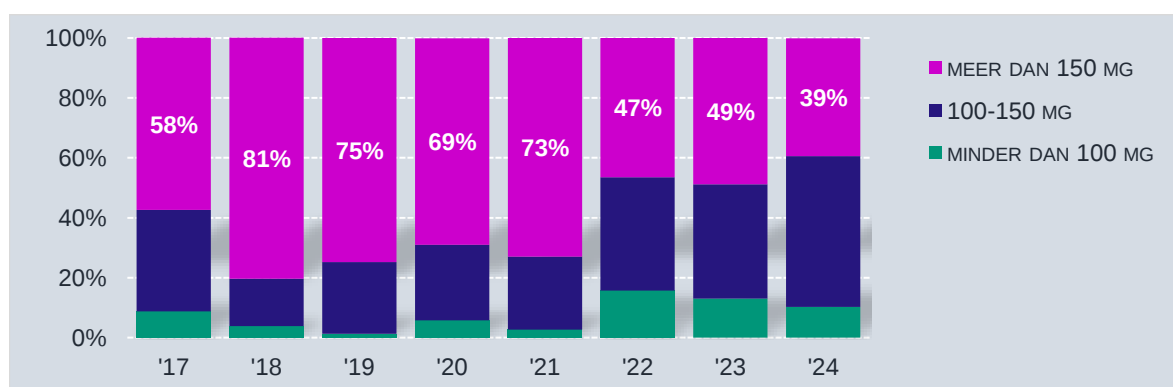
Dosering

Xtc-pillen met uitsluitend of voornamelijk mdma bevatten in 2024 gemiddeld **145 mg** mdma. De gemiddelde dosering is de laatste drie jaar stabiel. De variatie in dosering wordt iets smaller: 95% van de pillen van 2024 bevatte tussen 74 en 216 mg mdma per pil.

Figuur V.5: Dosering (milligrammen) xtc-pillen

Tot 2021 lag de gemiddelde dosering van xtc-pillen hoger, wat gepaard ging met een groot aandeel pillen met meer dan 150 mg mdma.⁷⁵ De gemiddelde hoeveelheid mdma per xtc-pil ligt sindsdien lager en uitschieters van meer dan 300 mg mdma worden niet meer aangetroffen. Toch blijft nog een flink deel van de xtc-pillen hoog gedoseerd (39%).

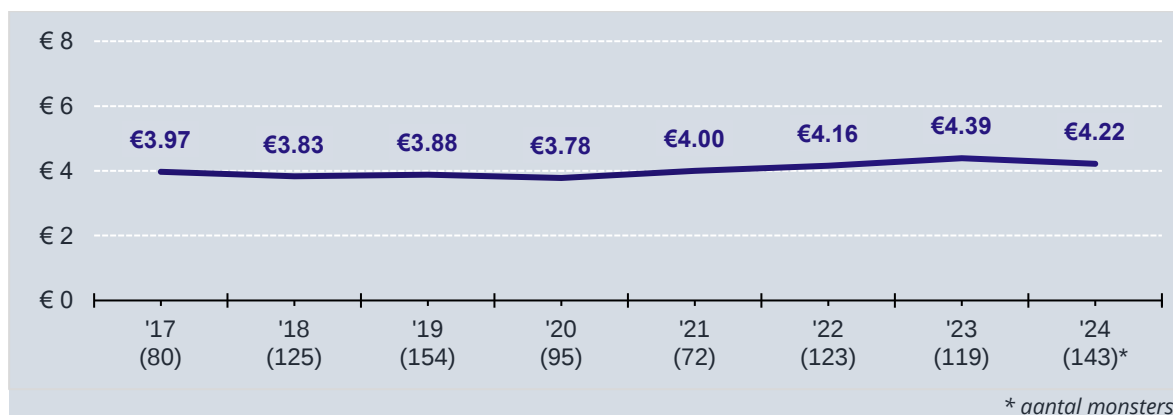

Figuur V.6: Hoog gedoseerde xtc-pillen

⁷⁵ Meer dan 150 mg mdma wordt gezien als een hoge dosering omdat daarmee een gemiddelde twintiger van 75 kilogram bij gebruik van een hele pil ruim boven de recreatieve dosis van 1 à 1,5 mg mdma per kg lichaamsgewicht uitkomt.

Prijs

Aanleveraars betaalden tussen de €1 en €7,50 per xtc-pil met mdma als hoofdbestanddeel. De prijs ligt de afgelopen drie jaar iets boven gemiddeld **€4** per pil. De prijs van een xtc-pil hangt niet samen met de dosering.⁷⁶ Een 'sterke' pil van rond de 200 mg mdma kost dus evenveel als een 'slappe' van 100 mg.

Figuur V.7: Gemiddelde prijs per xtc-pil

2.2.2 Testresultaten mdma-poeders

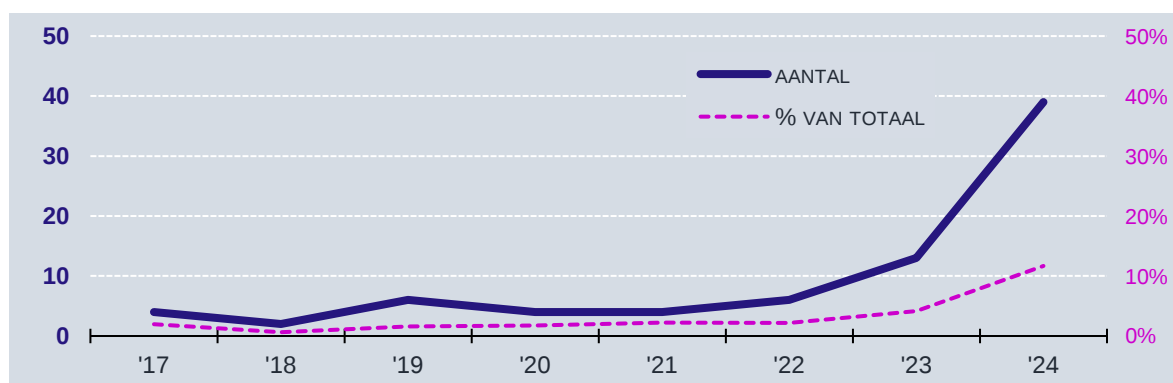
Tot 2023 werden elk jaar minder dan twintig mdma-poeders aangeleverd bij de Hilversumse testservice, maar de laatste twee jaar zijn het er meer. In 2024 ging het om **32** stuks, waarvan er 29 werden geanalyseerd. In al deze poeders was mdma de enige werkzame stof (**100%**); er werden geen vervuilingen aangetroffen.

Dosering en prijs

Voor de poeders met mdma als hoofdbestanddeel werd gemiddeld €22 per gram betaald en deze waren met 76% mdma behoorlijk zuiver (het maximaal haalbare volumepercentages is 84%).

2.3 3MMC/4-MMC

Het aantal aangeleverde monsters dat werd gekocht als 3-MMC of 4-MMC is sinds 2022 van hooguit 6 stuks per jaar meer dan verzesvoudigd naar **39** in 2024.

Figuur V.8: Aangeboden 3-MMC/4-MMC-monsters

⁷⁶ Regressiecoëfficiënt B = .003 (p=.274).

Alle 3-MMC/4-MMC-monsters betroffen poeders: 36 waren gekocht als 3-MMC, 3 als 4-MMC. Van 16 van deze poeders ontbreekt een testuitslag, voornamelijk omdat het monster wegens te veel aanbod door het DIMS-bureau werd tegengehouden en niet doorgezonden voor laboratoriumanalyse. De overige 23 monsters werden wel geanalyseerd.

Zowel 3-MMC als 4-MMC worden niet gekwantificeerd, waardoor testresultaten niet op dezelfde wijze kunnen worden gepresenteerd als voorgaande middelen. In plaats daarvan is van de geanalyseerde 3-MMC/4-MMC-poeders een driedeling gemaakt:

- Twee poeders bevatten uitsluitend de stof waarvoor het was gekocht (**9%**).
- Eén poeder bevatte zowel de stof waarvoor het was gekocht alsook een andere stof (**4%**).
- De overige twintig poeders bevatten uitsluitend (een) andere stof(fen) (**87%**).

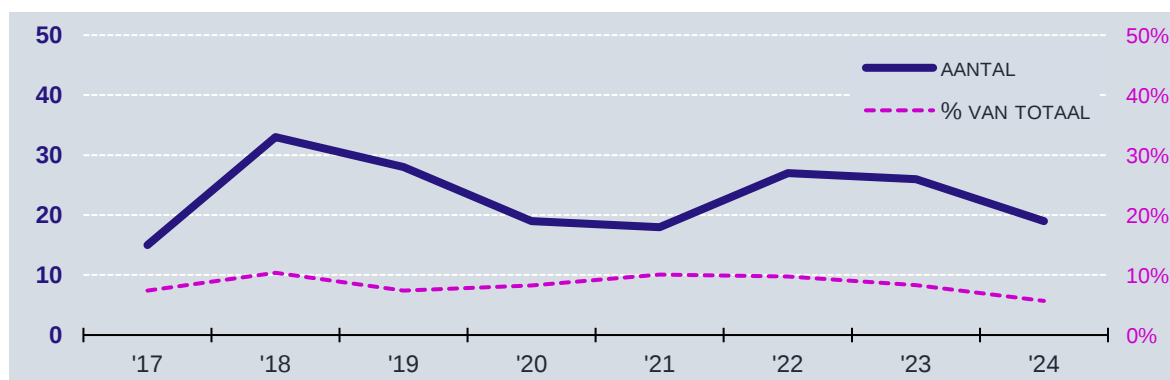
Verreweg de meeste 3-MMC/4-MMC bleek dus iets anders te zijn. Vervuilingen in 3-MMC waren in 2023 aanleiding voor een Red Alert, wat de toeloop van aanlevers bij de testservice kan verklaren.⁷⁷ Dat jaar kwam vervuiling met 3-CMC het vaakst voor; een variant die in september 2023 werd verboden. In 2024 kwam 3-CMC-vervuiling nog wel voor (7x), maar waren de meeste vervuilingen het nog niet verboden 2-MMC (11x).⁷⁸ Gemiddeld betaalden aanlevers €20 voor een gram 3-MMC/4-MMC (wat het dus vaak niet bleek te zijn).

2.4 Overige monsters

Van cocaïne, amfetamine, ketamine en 2C-B werden elk minder dan twintig monsters aangeleverd. Van deze middelen worden daarom hieronder kort testresultaat, dosering en prijs genoemd. Daarnaast werden 26 monsters van diverse andere middelen aangeboden, waarvan een overzicht van de testresultaten is te vinden in de tabellen in *VI B Bijlage markt* (pag. 115).

2.4.1 Cocaïne

Het aanbod van cocaïne nam in eerste instantie weer toe na de corona-dip, maar stagneerde in 2023 en is in 2024 gedaald naar **19** monsters.

Figuur V.9: Aangeboden cocaïnemonsters

⁷⁷ [Steeds vaker vervuilingen gevonden in 3-MMC](https://drugsredalert.nl/), drugsredalert.nl.

⁷⁸ Daarnaast bleek 1 monster ketamine te bevatten, 1 monster mdma en 1 monster niets.

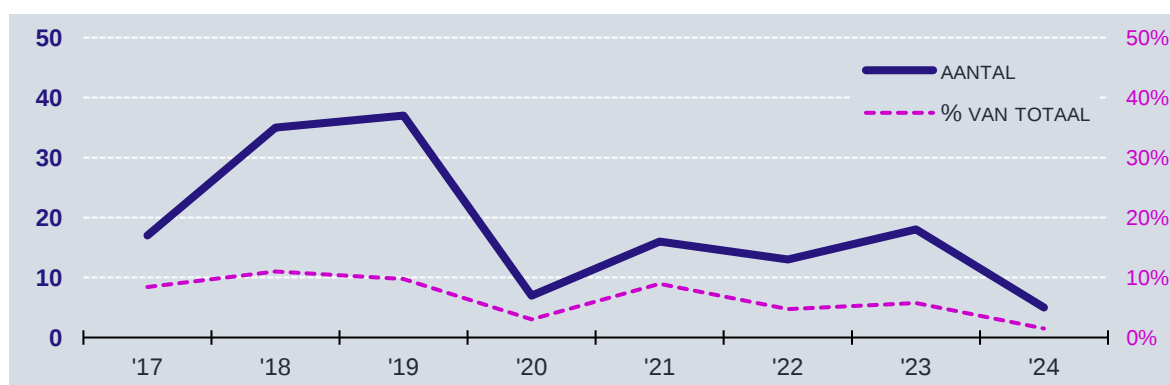
Cocaïne werd aangeleverd als poeder, waarvan er 17 werden geanalyseerd. Zes cocaïnepoeders waren volledig zuiver (35%) en eveneens zes bevatten voornamelijk cocaïne met beperkte versnijdingen of bijproducten (35%). De overige vijf monsters bevatten voornamelijk andere stoffen of niet-gekwantificeerde stoffen.

Voorheen was levamisol de belangrijkste cocaïnevervuiler, maar in 2024 was dat procaïne, waarvoor ook landelijk werd gewaarschuwd.⁷⁹ Procaïne is goedkoper, maar niet per se gevaarlijker dan cocaïne. Zeven monsters waren versneden met procaïne en vier met levamisol.⁸⁰

De gemiddelde dosering van poeders met cocaïne als hoofdbestanddeel was 74 volumepercent en aanleveraars betaalden gemiddeld €57 per gram.

2.4.2 Amfetamine

Ook het aanbod van amfetamine daalde in 2024 naar slechts **5** stuks.

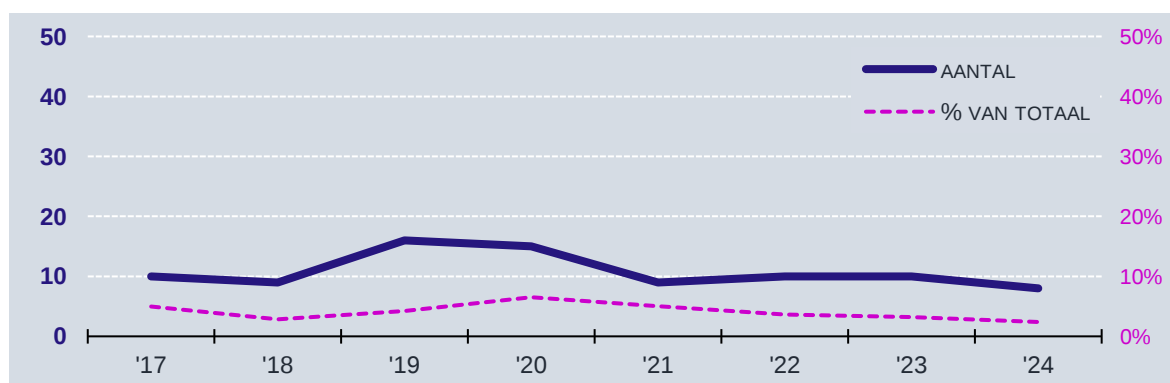

Figuur V.10: Aangeboden amfetaminemonsters

De vijf amfetaminepoeders waren volledig zuiver of versneden met een kleine hoeveelheid cafeïne. De gemiddelde dosering was 74 volumepercent en aanleveraars betaalden gemiddeld €7 per gram.

2.4.3 Ketamine

Het aanbod van ketamine bleef min of meer gelijk op een laag niveau: **8** monsters.

Figuur V.11: Aangeboden ketaminemonsters

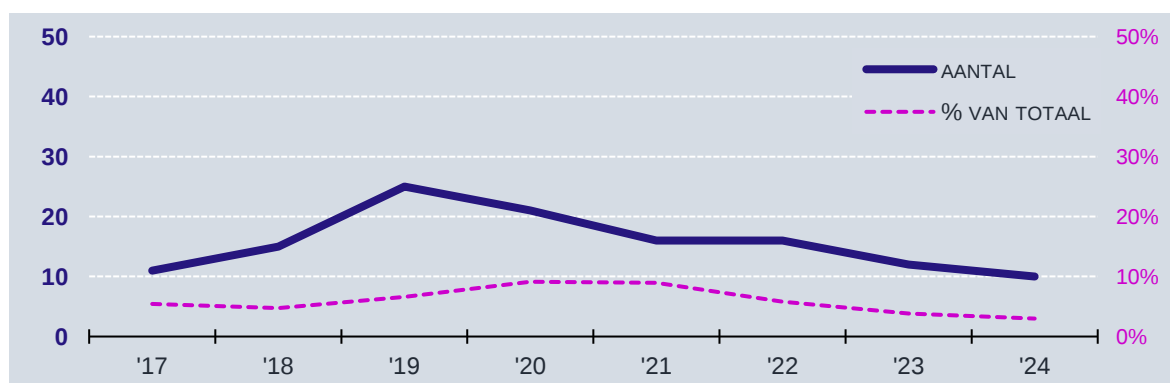
⁷⁹ [Procaïne in cocaïne](#), drugsredalert.nl.

⁸⁰ Andere vervuilingen waren cafeïne (2x), lidocaïne (2x) en ketamine (1x).

Vijf aangeleverde ketaminepoeders bleken volledig zuiver, één bleek vervuild met een grote hoeveelheid levamisol, één bleek 2-MMC te zijn en de laatste werd niet geanalyseerd. De gemiddelde dosering van de poeders met ketamine als hoofdbestanddeel was 82 volumeprocent en aanleveraars betaalden gemiddeld €24 per gram.

2.4.4 2c-B

Het aanbod van 2c-B bij de testservice in Hilversum daalt sinds 2019 en kromp in 2024 verder naar **10** monsters.

Figuur V.12: Aangeboden 2c-B-monsters

Vijf 2c-B-pillen werden herkend of geanalyseerd, waarvan er vier zuiver bleken en één licht vervuild met mdma. Van vier andere 2c-B-pillen ontbreekt een testuitslag. Het laatste 2c-B-monster was een poeder. De gemiddelde dosering van de pillen was 8 mg 2c-B en de gemiddelde aanschafprijs €4.

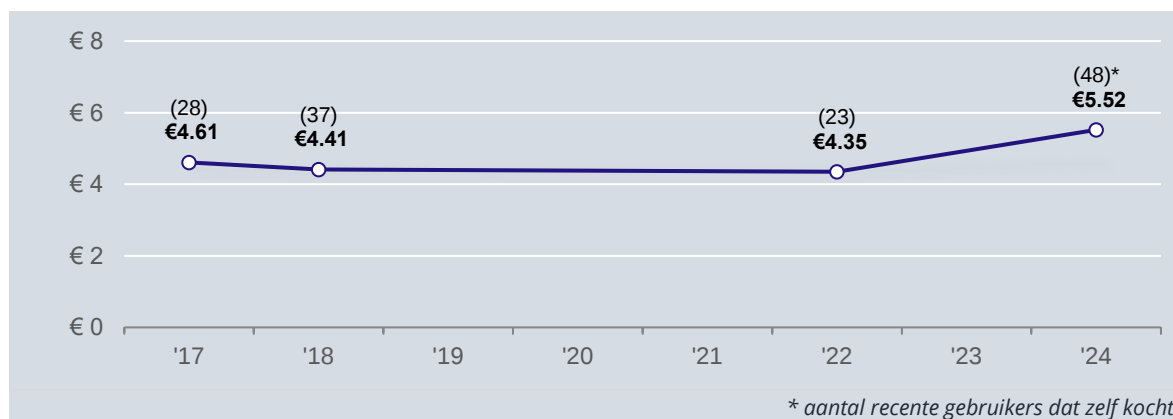
3 Surveys uitgaanders

In de surveys onder uitgaanders in Gooi en Vechtstreek wordt informatie verzameld over kopen en prijzen van xtc, cocaïne en amfetamine. De gemiddelde prijzen per pil of gram die in de verschillende edities werden gerapporteerd worden in grafieken achter elkaar gezet. Gedetailleerde cijfers zijn te vinden in de tabellen in *VI B Bijlage markt* (pag. 115) in *VI Bijlagen*.

3.1 Xtc-pillen

Onder de recente xtc-gebruikers (laatste 12 maanden) in de survey uitgaanders van 2024 kocht 68% zelf xtc-pillen. Dat is wat meer dan de 59-62% die in voorgaande surveys onder uitgaanders werd gerapporteerd. In 2024 kostte een xtc-pil tussen €0,30 en €20, maar meestal werd €5 betaald. De gemiddelde prijs per pil was **€5,52**. Ten opzichte van voorgaande surveys is dat een prijsstijging van 20%, die weinig onderdoet voor de inflatie in de afgelopen zeven jaar (+28%).⁸¹

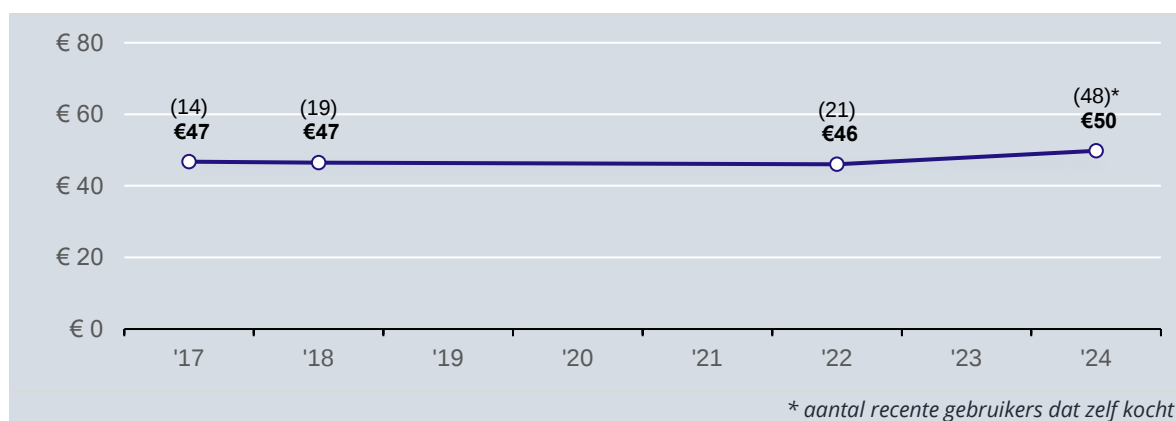
⁸¹ [Prijzen toen en nu](#), cbs.nl.

Figuur V.13: Trends prijs xtc per pil 2017-2024

3.2 Cocaïne

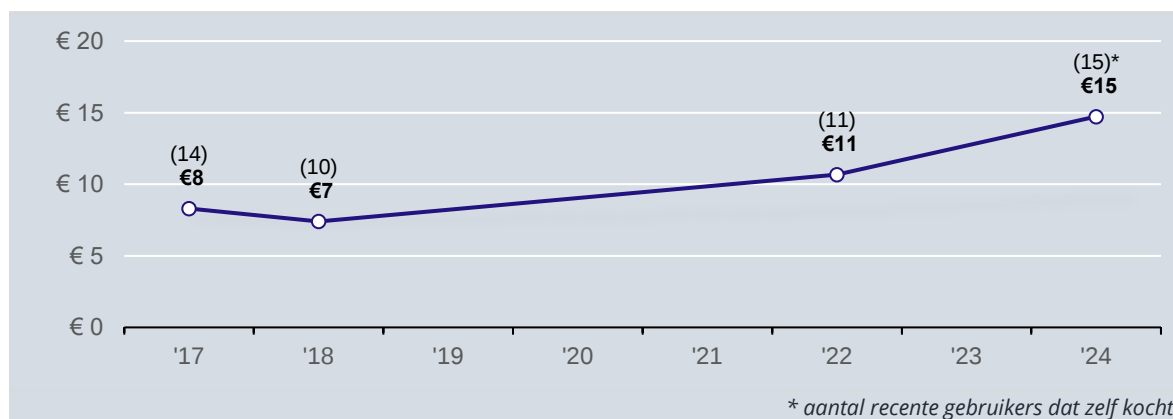
Ook cocaïne werd door recente gebruikers onder de uitgaanders van 2024 (70%) vaker zelf gekocht dan de uitgaanders in voorgaande surveys (47-57%). De meeste recente cocaïnekoopers betaalden €50 per gram. De gemiddelde prijs van 2024 komt uit op **€49,79** per gram; zo'n drie euro meer dan eerder werd gerapporteerd. Deze prijsstijging (+7%) blijft onder het inflatieniveau.

Figuur V.14: Trends prijs cocaïne per gram 2017-2024

3.3 Amfetamine

Voor amfetamine geldt hetzelfde als voor xtc en cocaïne: recente gebruikers kochten in 2024 (65%) vaker zelf dan voorheen (36-48%). De aanschafprijs was in 2024, net als in eerdere surveys onder uitgaanders, vaak €10 per gram. Er werden echter ook wel prijzen van €20 per gram of meer gerapporteerd. De gemiddelde prijs lag daarmee in 2024 met **€14,73** per gram flink hoger dan in voorgaande jaren. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat de prijsinformatie afkomstig is van een beperkt aantal uitgaanders.

Figuur V.15: Trends prijs amfetamine per gram 2017-2024

4 Samenvatting

Dit hoofdstuk focust op de marktzijde van middelengebruik in Gooi en Vechtstreek. Dit is gedaan door bestudering van drugsmenu's, op basis van cijfers van de testservice over drugs die gebruikers vrijwillig komen laten testen, en vanuit de survey onder uitgaanders waarin vragen zijn gesteld over aanschaf en prijzen van xtc, cocaïne en amfetamine.

Drugsmenu's

Bezorgdiensten van drugs maken gebruik van menu's die via sociale media (Snapchat, Signal of WhatsApp) worden verspreid. Een aantal van deze drugmenu's is verzameld om het aanbod en de prijzen van drugs in de regio in kaart te brengen. Er wordt geadverteerd met verschillende soorten drugs. Aanbieders geven vaak kwantumkorting (de prijs per stuk of gram daalt bij grotere afname). Lachgas en vapes zien we niet terug op de menu's, de verkoop daarvan loopt via andere kanalen. Sociale media dragen tegenwoordig substantieel bij aan de toegankelijkheid van drugs onder jongeren. Dat is terug te zien in de survey onder uitgaanders, waarin gebruikers hun drugs steeds vaker zelf blijken aan te schaffen en dus minder afhankelijk zijn van anderen om dat voor hen te doen.

Ecstasy

Bij de Hilversumse testservice is het aanbod van ecstasy, na een flinke dip tijdens de coronajaren, weer terug op het oude niveau. De aangeleverde xtc-pillen waren in 2024 zuiverder (95% zonder enige vervuiling), maar wel minder sterk (gem. 145 mg mdma) dan drie jaar geleden. Klanten van de testservices betaalden gemiddeld iets meer dan €4 voor een xtc-pil. Recente gebruikers onder de onderzochte uitgaanders rapporteerden een hogere gemiddelde prijs (€5). Op de drugsmenu's wordt een enkele xtc-pil ook voor €5 aangeboden, maar bij afname van 100 stuks betaal je per pil nog maar €2,40. Het lijkt erop dat er ook op de xtc-markt sprake is van prijsinflatie. Naast xtc-pillen, worden sinds twee jaar ook meer mdma-poeders aangeboden bij de testservices. Ook hiervan is de zuiverheid hoog. Testers betaalden gemiddeld €22 per gram mdma-poeder; bij een bezorgdienst kost een pakje €25, dalend naar €12 als er meer wordt aangeschaft.

Cocaïne

De aanlevering van cocaïne, amfetamine, ketamine en 2c-B bij de testservice neemt af. Van elk van deze drugs werden in een jaar tijd minder dan twintig monsters aangeboden. Op de drugsmenu's staat 'gewone' (€50 per pakje) en 'premium' (€60 per pakje) cocaïne. Uitgaanders die zelf cocaïne kochten, betaalden in 2024 gemiddeld €50 per gram. Dat is zo'n drie euro meer dan in voorgaande jaren, maar de prijsstijging blijft onder het inflatieniveau. Aan de andere kant blijkt uit testresultaten dat een deel van cocaïne op de markt is versneden met (een beperkte hoeveelheid) goedkopere procaïne.

3-MMC

Het aantal bij de testservice aangeleverde monsters die werden gekocht als 3-MMC of 4-MMC ('poes' of 'miauw') is in twee jaar tijd juist verzesvoudigd. Gemiddeld werd €20 per gram betaald. Drugsmenu's adverteren voor €25 per gram, met korting bij grotere afname. Analyseresultaten wijzen echter uit dat het meestal níet om 3-MMC/4-MMC gaat, maar om andere designerdrugs (87%). In 2023 kwam vervuiling met 3-CMC het vaakst voor; een variant die in september 2023 werd verboden. In 2024 betreffen de meeste vervuilingen het (nog) niet verboden 2-MMC. Als antwoord op deze substitutie op de markt van designerdrugs, waarbij telkens een verboden middel wordt vervangen door een nog niet verboden variant, is een wetsvoorstel aangenomen om hele stofgroepen in één keer te verbieden. Het is gissen wat de gevolgen van deze generieke wetgeving zullen zijn op de aanbodkant.

VI

BIJLAGEN

VI A	Bijlage survey uitgaanders	86
A.1	Surveymethode en definities	88
A.2	Tabellen survey uitgaanders	94
VI B	Bijlage markt	115
B.1	Analysemethode testservice	116
B.2	Tabellen testservice	119
B.3	Tabellen surveys uitgaanders	123

VI A Bijlage survey uitgaanders

A.1	Surveymethode en definities	88
A.1.1	Veldwerk	88
A.1.2	Achtergrond	89
A.1.3	Ooit-, recente en huidige gebruikers	89
A.1.4	Frequentie	90
A.1.5	Hoeveelheid	90
A.1.6	Risikant gebruik	91
A.1.7	Analyse	92
A.2	Tabellen survey uitgaanders	94
A.2.1	Uitgaanspubliek	94
Tabel A.1	gender, identiteit en leeftijd	94
Tabel A.2	achtergrond en woonplaats	94
Tabel A.3	opleiding	95
Tabel A.4	werk en voornaamste bezigheid	95
Tabel A.5	uitgaan	95
A.2.2	Middelengebruik	96
Tabel A.6	alcohol	96
Tabel A.7	alcohol naar subgroep	96
Tabel A.8	frequentie en hoeveelheid alcohol	97
Tabel A.9	frequentie en hoeveelheid alcohol naar subgroep	97
Tabel A.10	alcoholvrij	98
Tabel A.11	tabak en/of vaperen	99
Tabel A.12	tabak en vaperen naar subgroep	99
Tabel A.13	frequentie en hoeveelheid tabak en vaperen	100
Tabel A.14	frequentie en hoeveelheid tabak naar subgroep	100
Tabel A.15	cannabis	101
Tabel A.16	cannabis naar subgroep	101
Tabel A.17	frequentie en hoeveelheid cannabis	102
Tabel A.18	xtc-pillen, cocaïne en amfetamine	103
Tabel A.19	xtc-pillen, cocaïne en amfetamine naar subgroep	103
Tabel A.20	frequentie xtc-pillen, cocaïne en amfetamine naar subgroep	103
Tabel A.21	mdma-poeder, 3-MMC/4-MMC, 4-FA en 5-APB/6-APB	104
Tabel A.22	mdma-poeder, 3-MMC/4-MMC, 4-FA en 5-APB/6-APB naar subgroep	104
Tabel A.23	ketamine, lachgas, ghb en lean	105
Tabel A.24	ketamine, lachgas en ghb naar subgroep	105
Tabel A.25	paddo's/truffels, paddodruppels en 2c-B	106
Tabel A.26	paddo's/truffels, paddodruppels en 2c-B naar subgroep	106
Tabel A.27	lsd, dmt, crack, heroïne en methamfetamine	106
Tabel A.28	middelengebruik tijdens een caféavond	107
Tabel A.29	drank en/of drugs tijdens een caféavond naar subgroep	107
Tabel A.30	medicijnen en gokken	108
Tabel A.31	uitgave en risikant gokken	108
Tabel A.32	medicijnen en gokken naar subgroep	108
A.2.3	Trends jongvolwassen uitgaanders 2017-2018-2022-2024	109
Tabel A.33	achtergrondkenmerken	109
Tabel A.34	uitgaan	109
Tabel A.35	alcohol	110
Tabel A.36	alcoholvrij	110
Tabel A.37	tabak	110
Tabel A.38	vaperen	111
Tabel A.39	cannabis	111
Tabel A.40	xtc-pillen	111
Tabel A.41	cocaïne	111
Tabel A.42	amfetamine	112
Tabel A.43	mdma-poeder, 3-MMC/4-MMC, 4-FA en 5-APB/6-APB	112

Tabel A.44 ketamine, lachgas en ghb	112
Tabel A.45 paddo's, 2c-B, lsd en DMT	113
Tabel A.46 crack, heroïne en methamfetamine	113
Tabel A.47 middelengebruik tijdens een caféavond	113
Tabel A.48 medicijnen en gokken	114

A.1 Surveymethode en definities

In *IV Survey uitgaanders* is de manier waarop de data werden verzameld kort beschreven. Deze bijlage gaat meer gedetailleerd in op het veldwerk onder uitgaanders. Ook wordt ingegaan op gehanteerde definities en analyse.

A.1.1 Veldwerk

Zoals gebruikelijk in de Antenne surveys is de doelgroep persoonlijk benaderd middels veldwerk op locatie (i.t.t. online benadering of gebruikmaking van een bestaand respondentenpanel).

Drie student-assistenten organiseerden het veldwerk. Zij maakten een (online) inventarisatie van 37 cafés in Blaricum, Bussum, Hilversum en Huizen. Samen met uit hun omgeving gerekruteerde studenten, gingen de student-assistenten in duo's op zeven verschillende avonden (wo-za) in mei-juli 2024 de cafés langs.⁸² Daar meldden zij zich bij het personeel en vroegen toestemming om aanwezige bezoekers te benaderen. Zij legden doel en onderzoeksopzet uit, waarbij werd benadrukt dat het een anoniem onderzoek was, dat het geen nalevingsonderzoek van het rook- of schenkbeleid van cafés betrof en dat deelnemende cafés niet zouden worden genoemd in de rapportage. Bij maar liefst 22 cafés werden zij afgewezen, waaronder alle cafés in Blaricum en Huizen. Ook buiten bij de deur of op het terras mocht geen veldwerk worden verricht. Nog eens 6 cafés waren (grotendeels) leeg.⁸³ En in 1 café vond een besloten feest plaats. Bij de resterende 8 cafés was het veldwerkteam wel welkom en enkele daarvan zijn twee of drie keer bezocht. Daarnaast heeft een veldwerkduo gedurende een avond op de Groest in Hilversum bezoekers van de vele cafés en clubs in het uitgaansgebied op straat benaderd.

Uitgaanders werden persoonlijk aangesproken met de vraag of zij wilden meedoen met een onderzoek naar uitgaan, drank en drugs en een anonieme papieren vragenlijst wilden invullen, waarbij duidelijk werd gemaakt dat deelname ook mogelijk was als ze geen drank of drugs gebruikten. Veldwerkers waren geïnstrueerd om te streven naar een afspiegeling van het bezoekerspubliek, variatie in uitgaanders en een leeftijdsgrens van maximaal 35 jaar. Bij mooi weer vond veldwerk ook buiten op de caféterrassen plaats. Het veldwerk startte rond 20:30 en eindigde tussen 23:00 en middernacht, wanneer de alcohol het invullen van een vragenlijst mogelijk lastig begon te maken.

In veldwerknootities wordt het uitgaanspubliek omschreven als een mix van mannen en vrouwen, meestal twintigers en dertigers en vaak 'kakkers'. De bereidheid van uitgaanders om mee te doen was wisselend – de ene keer werd geïnteresseerd gereageerd, de ander keer was de respons matig – maar het betrof nooit een specifieke groep die weigerde mee te doen.

⁸² Enkele cafés zijn vooraf per mail op de hoogte gesteld van het onderzoek, maar vaak was geen mailadres beschikbaar of bleek bij aankomst de mail niet gelezen.

⁸³ Soms afgezien van een paar oudere stamgasten of etende gezinnen die buiten de doelgroep van de survey vallen.

AVG

Voor dit onderzoek zijn de richtlijnen van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) gevolgd.

Invullen van de vragenlijst was vrijwillig en stoppen kon elk moment, zonder opgaaf van reden en zonder enig gevolg. De vragenlijst was anoniem; er werden geen naam of andere direct identificerende gegevens gevraagd.

De papieren vragenlijsten zijn door de student-assistenten ingevoerd in Qualtrics (surveyprogramma). Het resulterende databestand is opgeslagen op het beveiligde netwerk van de HvA, is alleen toegankelijk voor de onderzoeker en wordt niet gedeeld met derden. In deze rapportage worden uitsluitend geaggregeerde, niet tot individuele personen herleidbare resultaten gepresenteerd.

Bij de start van de vragenlijst werd het onderzoek toegelicht, benadrukt dat deelname anoniem en vrijwillig was, en uitgelegd wat met de geleverde informatie werd gedaan. Door de vragenlijst in te vullen gaven deelnemers toestemming hun antwoorden te gebruiken voor het onderzoek. Er werd een minimumleeftijd van 16 jaar gehanteerd, waardoor geen ouderlijke toestemming nodig was.

A.1.2 Achtergrond

Voorheen werden in Antenne resultaten gepresenteerd naar etniciteit. Die werd bepaald volgens de toen geldende standaardclassificatie op basis van iemands geboorteland (eerste generatie migranten) en die van diens ouders (tweede generatie migranten). Kleinkinderen van migranten (derde generatie), wier ouders in Nederland zijn geboren, werden volgens deze procedure geclassificeerd als zijnde Nederlands.

Tegenwoordig wordt de respondenten zélf gevraagd hun (familie)achtergrond of afkomst in te vullen, waarbij migranten zich als Nederlands kunnen identificeren, en kleinkinderen van migranten hun buitenlandse achtergrond of opvoeding kunnen aangeven. Antwoordcategorieën zijn: Nederlands, Surinaams-Nederlands, Antilliaans/Arubaans-Nederlands, Turks-Nederlands, Marokkaans-Nederlands, en overig (te specificeren in een open invoerveld). Op basis hiervan zijn vijf subgroepen gemaakt, waarbij is aangesloten bij de nieuwe indeling naar herkomst van het CBS op basis van werelddelen en klassieke migratielanden.⁸⁴

- Nederlands
- Surinaams of Antilliaans (Aruba, Curaçao, Sint-Maarten, Bonaire, Sint Eustatius, Saba)
- Turks of Marokkaans
- Europees
- Overig

A.1.3 Ooit-, recente en huidige gebruikers

Er wordt onderscheid gemaakt tussen middelengebruik ooit, de laatste 12 maanden, en de laatste 4 weken.

Ooit-gebruikers hebben ooit in hun leven een middel geconsumeerd, zelfs al was het maar een enkele keer.

Recente gebruikers zijn degenen die de *laatste 12 maanden* een middel gebruikten en *huidige gebruikers* deden dit de *laatste 4 weken*. Van de huidige drinkers, rokers en blowers worden frequentie en hoeveelheid van

⁸⁴ Statistics Netherlands, *Nieuwe indeling bevolking naar herkomst*, cbs.nl, 16 februari 2022. De toevoeging “-Nederlands” wordt bij de naamgeving achterwege gelaten. Bij de indeling is uitgegaan van niveau 2, maar is het aantal klassieke migratielanden teruggebracht naar twee categorieën en Indonesië onder ‘overig’ (buiten Europa) geschaard.

gebruik besproken. In de tabellen in *A.2 Tabellen* (pag. 94) wordt bij tabellen gebaseerd op een selectie van huidige gebruikers het betreffende aantal vermeld.

Bij xtc-pillen, cocaïne en amfetamine, die over het algemeen minder frequent worden gebruikt, is de gebruiksfrequentie van *recente gebruikers* (laatste 12 maanden) gevraagd. Ook hier wordt het betreffende aantal gerapporteerd in de tabellen.

A.1.4 Frequentie

Voor gebruiksfrequentie van alcohol, tabak en cannabis is gevraagd naar het aantal gebruiksdagen in de laatste 4 weken. Daarbij is een frequentie van 28 dagen in de laatste 4 weken aangemerkt als dagelijks gebruik. Voor xtc-pillen, amfetamine en cocaïne is gevraagd naar het aantal gebruiksdagen in de laatste 12 maanden.

Trendanalyses

Vorige Antenne café-surveys bevatten voor alcohol, tabak en cannabis iets andere frequentievragen. In 2017 en 2018 werden vaste antwoordcategorieën gehanteerd: 1) dagelijks, 2) 5-6 dagen per week, 3) 3-4 dagen per week, 4) 1-2 dagen per week, en 5) minder dan 1 dag per week. Voor de vergelijking van de gemiddelde gebruiksfrequentie met 2024 is dit omgezet naar een (benadering van het) aantal dagen in de laatste 4 weken, namelijk achtereenvolgens: 28, 22, 14, 6 en 2 dagen. In 2022 is eerst gevraagd of iemand dagelijks, wekelijks, maandelijks of jaarlijks gebruikt, waarna in de laatste drie gevallen een vraag volgde naar het aantal dagen per week/maand/jaar. Voor de vergelijking van de gemiddelde gebruiksfrequentie van huidige gebruikers met 2024 is het aantal gebruiksdagen per 4 weken voor dagelijkse gebruikers gesteld op 28, voor wekelijkse gebruikers op het aantal gerapporteerde weekdays maal vier, voor maandelijks gebruikers op het aantal gerapporteerde dagen per maand, en voor jaarlijkse gebruikers (die wel de afgelopen maand gebruikten) op 1.

A.1.5 Hoeveelheid

Informatie over gebruikshoeveelheden van alcohol, tabak en cannabis is afzonderlijk verzameld voor 'gewone' doordeweekse dagen (ma, di, wo, do) en dagen in het weekend (vr, za, zo) of andere vrije dagen (bijv. vakantie).⁸⁵ Wanneer in de tekst wordt gesproken van een aantal glazen/sigaretten/joints per dag, dan wordt bedoeld op een aantal per (betreffende) gebruiksdag. Bij de berekening van een gemiddelde hoeveelheid per dag, worden dagen waarop niet wordt gebruikt buiten beschouwing gelaten.

⁸⁵ Wanneer gebruikers op zowel doordeweekse als vrije dagen aangeven 0 glazen/sigaretten/joints te gebruiken, bleken dit vaak incidentele gebruikers te zijn (1 á 2 keer de laatste 4 weken). Daarom gingen we ervan uit dat dit gebruikers waren die op een speciale gelegenheid, die we aanmerken als vrije dag, een onbekende hoeveelheid hebben gebruikt.

Bij alcohol is de gebruikshoeveelheid gemeten in ‘glazen’ en niet expliciet in standaardglazen.⁸⁶ Bij cannabis is de gebruikshoeveelheid in joints gemeten. Degenen die geen joints roken, maar cannabis op een andere wijze gebruiken (vaporizer, waterpijp, edibles, etc.) konden de vraag overslaan.

Gerapporteerde onwaarschijnlijk grote hoeveelheden alcohol en tabak zijn geïnterpreteerd als “veel” en daarom niet buiten beschouwing gelaten, maar afgekapt rond het 97.5ste percentiel. Hoeveelheden zijn daardoor voor de analyses voor doordeweekse dagen gemaximeerd op 10 glazen alcohol en 20 sigaretten of shaggies. Voor vrije dagen zijn de maxima 20 glazen alcohol en 25 sigaretten of shaggies. Het aantal gerapporteerde joints is niet gemaximeerd.

Trendanalyses

In de Antenne surveys onder uitgaanders van 2017-2018 werd geen onderscheid gemaakt tussen gebruikshoeveelheden op doordeweekse en vrije dagen. Daarom is voor trendanalyses de gemiddelde gebruikshoeveelheid van doordeweekse dagen en vrije dagen genomen. De hiervoor genoemde maximering van hoeveelheden is daarbij voor alle jaren gehanteerd.

A.1.6 Riskant gebruik

Bij alcohol, tabak en cannabis worden indicatoren voor riskant gebruik gerapporteerd. Er is bewust niet gekozen voor de term problematisch gebruik omdat de indicatoren uitsluitend zijn gebaseerd op frequenties en hoeveelheden, en in de vragenlijst geen informatie werd verzameld over ondervonden problemen. Alleen bij alcohol en tabak bestaan er (inter)nationale definities voor overmatig of zwaar gebruik op basis van frequentie en hoeveelheid:

- *Overmatig drinken* = meer dan 14 (vrouwen) of 21 (mannen) glazen alcohol per week⁸⁷
- *Zwaar drinken* = één keer per week of vaker minimaal 4 (vrouwen) of 6 (mannen) glazen alcohol op één dag⁸⁸
- *Zwaar roken* = minstens 20 sigaretten per dag⁸⁹

Bij alcohol is (tevens) een overschrijding van geadviseerde maximale hoeveelheid gehanteerd als indicator van riskant gebruik:

⁸⁶ Een standaardglas is een wetenschappelijke maat voor 10 gram pure alcohol en vaak geen dagelijkse werkelijkheid (*Hoeveel alcohol zit er in een glas?*, alcoholinfo.nl).

⁸⁷ *Cijfers alcohol*, Trimbos-instituut. Het aantal glazen per week is berekend door het aantal gebruiksdagen de laatste 4 weken te delen door vier en dat te vermenigvuldigen met de gemiddelde gebruikshoeveelheid op doordeweekse en vrije dagen.

⁸⁸ *Cijfers alcohol*, Trimbos-instituut. Eén keer per week of vaker is geoperationaliseerd als minimaal 4 dagen in de laatste 4 weken. Voor het aantal glazen is gekeken naar de maximale gebruikshoeveelheid op doordeweekse en vrije dagen.

⁸⁹ Reep-van den Bergh CMM, Harteloh PPM & Croes EA (2017) *Doodsoorzaak nr. 1 bij jonge Nederlanders: de sigaret*, *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, 161: D1991. Het aantal sigaretten per dag is berekend als de gemiddelde gebruikshoeveelheid op doordeweekse en vrije dagen.

- *Te veel drinken* = meer dan maximaal één glas alcohol per dag⁹⁰

Bij cannabis wordt sinds 1995 in Antenne een eigen definitie gehanteerd:

- *Risikant blowen* = elke dag blowen (ongeacht hoeveelheid) of een paar keer per week meer dan één joint blowen⁹¹

Net als voor cannabis, bestaan er voor overige drugs, medicijnen en gokken geen (inter)nationale standaardmaten of adviezen met betrekking tot frequentie of hoeveelheid van gebruik. Weliswaar zijn er meerdere diagnostische vragenlijsten en screeners voor problematisch gebruik of afhankelijkheid, maar geen van die instrumenten hanteert een afkappunt voor frequentie of hoeveelheid.

Bij overige drugs moet alle gebruik als riskant worden gezien. Om de risico's bij gebruik te beperken, wordt bij cocaïne en amfetamine geadviseerd om alleen af en toe of bij een speciale gelegenheid te gebruiken.⁹² Bij ecstasy wordt geadviseerd om niet vaker dan eens in de 6 tot 8 weken te gebruiken, hetgeen neerkomt op maximaal 8 keer per jaar.⁹³ Daarom is voor xtc-pillen, cocaïne en amfetamine een gebruiksfrequentie van meer dan 8 dagen in de laatste 12 maanden aangemerkt als indicatie van (extra) riskant gebruik.

De zelf-gerapporteerde wens om te stoppen of minderen wordt gezien als een overschrijding van de eigen norm voor frequentie of hoeveelheid en daarmee als aanvullende indicatie voor riskant gebruik of gokken.

A.1.7 Analyse

Daar waar bij digitale vragenlijsten de mogelijkheid bestaat tot verplichte invoer, zijn bij papieren vragenlijsten missende antwoorden onoverkomelijk. Deze worden bij de berekening van percentages en gemiddelden buiten beschouwing gelaten. Over het algemeen betreft het enkele missende antwoorden en in alle gevallen is er geen grond om aan te nemen dat het om selectieve non-respons gaat waardoor de berekende percentages en gemiddelden niet valide zouden zijn.

Gehanteerde statistische verschiltoetsen bij vergelijkingen van *percentages* zijn Chi-kwadraat of Fisher's Exact, en bij vergelijkingen van *gemiddelden* T-test of Anova. In de tabellen wordt niet de exacte p-waarde van de uitkomst van deze toetsen vermeld, maar is de significantie aangegeven met symbolen: **n.s.** (geen significant verschil), * ($p \leq .05$), ** ($p \leq .01$), *** ($p \leq .005$), **** ($p \leq .001$). Bij te kleine aantallen gebruikers ($n < 20$) is vergelijking naar subgroep weinig zinvol en daarom achterwege gelaten.

⁹⁰ [Alcoholgebruik volwassenen: wat is het advies?](#), Alcoholinfo.nl.

⁹¹ Een paar keer per week is geoperationaliseerd als minimaal 8 dagen in de laatste 4 weken. Voor het aantal joints is gekeken naar de gemiddelde gebruikshoeveelheid op doordeweekse en vrije dagen.

⁹² [Alcohol- en drugsinfo: Cocaïne](#), Jellinek.nl | [Alcohol- en drugsinfo: Speed/amfetamine](#), Jellinek.nl

⁹³ [Alcohol- en drugsinfo: XTC/MDMA](#), Jellinek.nl

Bij gemiddelden wordt in de tabellen tevens de mediaan (doorsnee) weergegeven (het ‘middelste’ getal, waar de helft onder en de helft boven scoort). Bij kleine aantallen, extreme uitschieters en scheve verdelingen is de mediaan meer valide dan het gemiddelde.

A.2 Tabellen survey uitgaanders

A.2.1 Uitgaanspubliek

Tabel A.1 *gender, identiteit en leeftijd*

	TOTAAL (n = 284)
gender	
man	43.3%
vrouw	54.6%
overig	1.8%
zeg ik liever niet	0.4%
identiteit	
heteroseksueel	90.0%
homoseksueel/lesbisch	2.5%
biseksueel	6.0%
overig	1.1%
zeg ik liever niet	0.4%
leeftijd	
16-19 jaar	19.9%
20-24 jaar	33.0%
25-29 jaar	18.8%
30+ jaar	28.4%
min-max	16-64
gemiddeld (sd)	27.9 (11.0)
mediaan	24

Tabel A.2 *achtergrond en woonplaats*

	TOTAAL (n = 284)
achtergrond⁹⁴	
Nederlands	89.4%
Surinaams/Antilliaans	1.8%
Turks/Marokkaans	1.8%
Europees	4.0%
overig	2.9%
woonplaats	
Hilversum	33.8%
Gooise Meren	18.7%
Laren	8.5%
Huizen	6.7%
andere gemeente in de regio	9.9%
buiten de regio	22.5%

⁹⁴ Zelf-gerapporteerde (familie)achtergrond of afkomst. Zie A.1.2 *Achtergrond* (pag. 89).

Tabel A.3 *opleiding*

	TOTAAL (n = 284)
huidige opleiding	
vmbo	1.8%
havo/vwo	6.4%
mbo	6.8%
hbo/universiteit	18.5%
n.v.t. (geen opleiding volgend)	66.5%
afgeronde opleiding	
vmbo	4.0%
havo/vwo	8.5%
mbo	20.6%
hbo/universiteit	35.7%
n.v.t. (nog in opleiding)	31.3%
opleidingsniveau⁹⁵	
vmbo/havo/vwo	21.0%
mbo	26.8%
hbo/universiteit	52.2%

Tabel A.4 *werk en voornaamste bezigheid*

	TOTAAL (n = 284)
betaalde (bij)baan	
geen	9.6%
minder dan 12 uur p.w.	11.4%
12-35 uur p.w.	28.9%
minimaal 36 uur p.w.	50.0%
voornaamste bezigheid⁹⁶	
scholieren en studenten ⁹⁷	35.6%
werkenden	59.8%
niet-werkzaam	4.6%

Tabel A.5 *uitgaan*

	TOTAAL (n = 284)
uitgaansgelegenheden (laatste 4 weken)	
café, kroeg of bar	100%
club of discotheek	54.8%
optreden/concert van een artiest/band	38.1%
kleinschalig dancefestival (<5.000 bezoekers)	21.4%
grootschalig dancefestival (>5.000 bezoekers)	21.4%
(illegale) rave	7.1%
door vrienden of vereniging georganiseerd feest	50.9%
uitgaansfrequentie (laatste 4 weken)	
gemiddeld (sd)	6.3 (4.6)
mediaan	5

⁹⁵ Huidige opleiding of (indien momenteel geen opleiding volgend) hoogste afgeronde opleiding.

⁹⁶ Studenten = volgen een opleiding. Werkenden = volgen geen opleiding, hebben betaald werk. Niet werkzaam = volgen geen opleiding en hebben geen betaald werk.

⁹⁷ Dit percentage is wat hoger dan het totale aandeel uitgaanders dat een opleiding volgt in de vorige tabel (33.5%). Dit wordt veroorzaakt doordat een deel van de respondenten de vraag over werk heeft overgeslagen. Hierdoor kan van degenen die geen scholier of student zijn niet worden bepaald of zij werkend of niet-werkzaam zijn. Het percentage werkenden en niet-werkzamen wordt daarmee wegens missende waarden lager en het percentage scholieren en studenten navenant hoger.

A.2.2 Middelengebruik

Tabel A.6 alcohol

	TOTAAL (n = 284)
prevalentie	
ooit	98.6%
laatste 12 maanden	96.8%
laatste 4 weken	95.4%
elke dag	6.4%

Tabel A.7 alcohol naar subgroep

	ooit	laatste 12 maanden	laatste 4 weken
gender	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
man	98.4%	97.5%	97.5%
vrouw	99.4%	96.8%	94.2%
identiteit	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
hetero	98.8%	97.2%	95.6%
lhbti+	96.3%	92.6%	92.6%
leeftijd	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
16-19 jaar	98.0%	96.1%	94.1%
20-24 jaar	98.8%	96.5%	95.3%
25-29 jaar	98.0%	95.9%	93.9%
30+ jaar	98.6%	97.3%	95.9%
opleidingsniveau	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
vo/mbo	99.2%	98.4%	95.3%
hbo/wo	97.9%	95.1%	95.1%
bezigheid	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
scholier of student	97.6%	94.0%	94.0%
werkend	98.6%	97.2%	95.8%
achtergrond	***	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
Nederlands	99.6%	97.5%	95.9%
overig	89.7%	89.7%	89.7%
woonplaats	*	**	<i>n.s.</i>
Hilversum	99.0%	97.9%	95.8%
elders regio	100%	99.2%	97.6%
buiten regio	95.3%	90.6%	90.6%

Tabel A.8 frequentie en hoeveelheid alcohol

Huidige drinkers (laatste 4 weken)

	huidige drinkers (n = 270)
frequentie (dagen laatste 4 weken)	
gemiddeld (sd)	10.6 (7.5)
mediaan	9
drinkdagen	
alleen weekend (vr-zo) of andere vrije dagen	45.1%
(ook) gewone doordeweekse dagen (ma-do)	54.9%
hoeveelheid doordeweekse dag (n = 147)	
maximaal 1 glas	22.4%
2-4 glazen	57.1%
5-9 glazen	15.0%
minimaal 10 glazen	5.4%
gemiddeld (sd)	3.2 (2.3)
mediaan	3
hoeveelheid vrije dag (n = 268)	
maximaal 1 glas	2.3%
2-4 glazen	23.7%
5-9 glazen	42.7%
minimaal 10 glazen	31.3%
gemiddeld (sd)	8.0 (4.8)
mediaan	7
indicatie riskant gebruik (meerdere mogelijk)	
meer dan geadviseerd ⁹⁸	97.3%
overmatige drinker ⁹⁹	34.6%
zware drinker ¹⁰⁰	66.1%
willen stoppen/minderen	26.3%

Tabel A.9 frequentie en hoeveelheid alcohol naar subgroep

Huidige drinkers (laatste 4 weken)

	gem. aantal dagen laatste 4 weken (sd)	drinkt (ook) doordeweeks	gem. hoeveelheid doordeweekse dag (sd)	gem. hoeveelheid vrije dag (sd)
gender	****	n.s.	n.s.	****
man	12.4 (8.1)	60.2%	3.6 (2.6)	9.4 (5.2)
vrouw	9.0 (6.5)	51.0%	2.8 (2.0)	6.8 (3.9)
identiteit	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
hetero	10.3 (7.3)	52.3%	3.2 (2.5)	7.9 (4.7)
lhbt+	12.1 (8.4)	72.0%	3.3 (1.6)	8.1 (4.6)
leeftijd	n.s.	n.s.	n.s.	***
16-19 jaar	11.4 (6.7)	62.5%	3.2 (2.7)	9.2 (3.2)
20-24 jaar	10.3 (7.2)	58.0%	3.0 (1.7)	8.2 (4.4)
25-29 jaar	9.0 (6.7)	41.3%	3.4 (2.4)	8.7 (6.1)
30+ jaar	11.3 (8.6)	52.9%	3.3 (2.5)	6.1 (4.5)
opleidingsniveau	****	***	n.s.	****
vo/mbo	12.1 (8.0)	64.2%	3.3 (2.4)	9.2 (4.8)
hbo/wo	9.2 (6.5)	46.6%	2.9 (2.1)	7.1 (4.6)
bezigheid	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
scholier of student	10.6 (6.6)	60.3%	2.7 (1.6)	8.5 (4.0)
werkend	10.4 (7.7)	50.7%	3.2 (2.5)	7.8 (5.1)
achtergrond	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Nederlands	10.6 (7.4)	53.4%	3.3 (2.4)	7.9 (4.7)
overig	9.0 (8.1)	65.4%	2.5 (1.8)	9.0 (5.4)
woonplaats	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
Hilversum	9.7 (7.5)	48.9%	3.3 (2.4)	8.2 (4.6)
elders regio	10.8 (7.5)	58.0%	3.3 (2.6)	7.7 (4.7)
buiten regio	11.5 (7.2)	57.9%	3.0 (1.8)	8.1 (5.3)

⁹⁸ Meer dan één glas alcohol per dag.⁹⁹ Meer dan 14 (vrouwen) of 21 (mannen) glazen alcohol per week.¹⁰⁰ Eén keer per week of vaker minimaal 4 (vrouwen) of 6 (mannen) glazen alcohol op één dag.

Tabel A.10 alcoholvrij

	TOTAAL (n = 284)
prevalentie	
laatste 12 maanden	48.4%
redenen ¹⁰¹	
ter vervanging van alcohol	41.0%
ter vervanging van frisdrank	17.2%
voor de afwisseling	22.4%
nog moeten rijden	50.0%
nog moeten werken	23.1%
alcoholvrije periode	9.0%
willen minderen met drinken	14.9%
willen stoppen met drinken	1.5%
zwangerschap, borstvoeding	0%
anders	14.9%

¹⁰¹ Van toepassing op recente (laatste 12 maanden) drinkers van alcoholvrije drank (n = 135). Meerdere antwoorden mogelijk.

Tabel A.11 tabak en/of vaperen

	TOTAAL (n = 284)
prevalentie tabak	
ooit	78.6%
laatste 12 maanden	60.7%
laatste 4 weken	55.9%
elke dag	24.4%
prevalentie vaperen	
ooit	54.8%
laatste 12 maanden	41.6%
laatste 4 weken	24.7%
elke dag	3.7%
prevalentie tabak en/of vaperen	
ooit	85.4%
laatste 12 maanden	68.2%
laatste 4 weken	59.1%
elke dag	27.3%

Tabel A.12 tabak en vaperen naar subgroep

	tabak			vaperen		
	ooit	laatste 12 maanden	laatste 4 weken	ooit	laatste 12 maanden	laatste 4 weken
gender	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
man	84.0%	63.9%	60.8%	51.7%	35.6%	20.3%
vrouw	74.2%	57.4%	51.0%	56.8%	45.8%	27.7%
identiteit	<i>n.s.</i>	**	*	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	**
hetero	77.1%	57.8%	53.6%	53.6%	39.6%	22.4%
lhbti+	88.9%	85.2%	74.1%	69.2%	57.7%	46.2%
leeftijd	<i>n.s.</i>	****	****	****	****	****
16-19 jaar	78.4%	68.6%	66.7%	90.2%	80.4%	51.0%
20-24 jaar	77.9%	68.6%	64.0%	64.3%	45.2%	25.0%
25-29 jaar	79.2%	66.7%	59.2%	51.0%	38.8%	24.5%
30+ jaar	73.6%	37.5%	30.6%	16.4%	12.3%	8.2%
opleidingsniveau	**	****	****	****	****	***
vo/mbo	86.0%	76.7%	73.6%	70.8%	53.1%	33.1%
hbo/wo	72.7%	46.8%	40.0%	40.9%	30.7%	17.5%
bezigheid	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	***	*	<i>n.s.</i>
scholier of student	73.8%	61.9%	59.5%	72.3%	53.0%	31.3%
werkend	79.4%	58.9%	53.5%	51.4%	39.4%	24.6%
achtergrond	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
Nederlands	77.6%	60.2%	54.5%	54.2%	40.8%	24.2%
overig	82.8%	72.4%	72.4%	69.0%	48.3%	34.5%
woonplaats	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
Hilversum	75.5%	58.5%	52.6%	55.3%	39.4%	24.5%
elders regio	78.0%	58.5%	56.9%	56.1%	43.9%	25.2%
buiten regio	84.1%	68.3%	58.7%	51.6%	38.7%	24.2%

Tabel A.13 frequentie en hoeveelheid tabak en vaperen

Huidige rokers/vapers (laatste 4 weken)

	huidige rokers (n = 157)	huidige vapers (n = 69)
frequentie (dagen laatste 4 weken)		
gemiddeld (sd)	17.7 (10.8)	9.1 (9.7)
mediaan	20	4
rookdagen		
alleen weekend (vr-zo) of andere vrije dagen	21.3%	-
(ook) gewone doordeweekse dagen (ma-do)	78.7%	
hoeveelheid doordeweekse dag (n = 122)		
maximaal 1 sigaret	4.9%	-
2-4 sigaretten	31.1%	
5-9 sigaretten	23.8%	
minimaal 10 sigaretten	40.2%	
gemiddeld (sd)	8.4 (6.2)	
mediaan	6	
hoeveelheid vrije dag (n = 155)		
maximaal 1 sigaret	4.2%	-
2-4 sigaretten	9.0%	
5-9 sigaretten	23.6%	
minimaal 10 sigaretten	63.2%	
gemiddeld (sd)	12.5 (7.3)	
mediaan	10	
indicatie riskant gebruik (meerdere mogelijk)		
zware roker ¹⁰²	10.8%	-
willen stoppen/minderen	58.0%	17.4%

Tabel A.14 frequentie en hoeveelheid tabak naar subgroep

Huidige rokers (laatste 4 weken)

	gem. aantal dagen per 4 weken (sd)	rookt (ook) doordeweeks	gem. hoeveelheid doordeweekse dag (sd)	gem. hoeveelheid vrije dag (sd)
gender	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	*	<i>n.s.</i>
man	18.6 (11.0)	77.8%	9.5 (6.0)	13.4 (7.5)
vrouw	16.5 (10.6)	79.5%	7.1 (5.9)	11.4 (7.0)
identiteit	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
hetero	17.9 (10.5)	78.9%	8.3 (6.1)	12.1 (7.2)
lhbti+	16.6 (12.2)	78.9%	8.7 (6.8)	14.1 (8.1)
leeftijd	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
16-19 jaar	18.1 (9.6)	82.4%	5.8 (5.3)	11.2 (7.0)
20-24 jaar	17.6 (10.9)	74.1%	8.8 (6.5)	13.2 (7.5)
25-29 jaar	17.1 (11.8)	75.0%	8.8 (4.6)	12.1 (7.0)
30+ jaar	18.7 (11.5)	86.4%	10.5 (7.1)	13.4 (8.9)
opleidingsniveau	<i>n.s.</i>	*	<i>n.s.</i>	*
vo/mbo	19.1 (10.6)	84.0%	9.3 (6.5)	13.9 (7.3)
hbo/wo	15.8 (10.8)	69.1%	6.9 (5.5)	10.5 (7.1)
bezigheid	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	*	<i>n.s.</i>
scholier of student	19.2 (9.4)	84.0%	6.7 (6.1)	12.2 (7.0)
werkend	17.9 (11.2)	77.0%	9.3 (5.9)	13.1 (7.5)
achtergrond	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	*	*
Nederlands	17.4 (10.9)	78.5%	7.9 (5.9)	12.0 (7.2)
overig	20.2 (9.7)	85.7%	11.4 (7.0)	15.6 (7.8)
woonplaats	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
Hilversum	16.7 (11.8)	70.0%	9.4 (6.7)	14.2 (7.4)
elders regio	17.9 (10.0)	83.8%	7.6 (5.6)	11.7 (7.3)
buiten regio	18.6 (11.0)	81.1%	8.8 (6.6)	11.6 (7.1)

¹⁰² Minimaal 20 sigaretten per dag.

Tabel A.15 cannabis

	TOTAAL (n = 284)
prevalentie	
ooit	68.0%
laatste 12 maanden	33.5%
laatste 4 weken	22.7%
elke dag	1.8%

Tabel A.16 cannabis naar subgroep

	ooit	laatste 12 maanden	laatste 4 weken
gender	<i>n.s.</i>	***	*
man	73.3%	42.5%	28.1%
vrouw	63.2%	25.2%	16.8%
identiteit	*	****	****
hetero	65.7%	29.9%	19.4%
lhbt+	88.9%	70.4%	55.6%
leeftijd	<i>n.s.</i>	****	****
16-19 jaar	73.1%	55.8%	42.3%
20-24 jaar	72.9%	42.4%	27.1%
25-29 jaar	62.5%	16.7%	14.3%
30+ jaar	56.2%	16.4%	8.2%
opleidingsniveau	**	****	****
vo/mbo	76.9%	44.6%	33.1%
hbo/wo	61.2%	23.7%	14.3%
bezigheid	<i>n.s.</i>	*	*
scholier of student	71.4%	44.0%	32.1%
werkend	65.5%	31.0%	18.2%
achtergrond	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
Nederlands	67.8%	32.2%	21.4%
overig	69.0%	48.3%	34.5%
woonplaats	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
Hilversum	72.9%	32.3%	21.9%
elders regio	63.9%	34.4%	22.0%
buiten regio	68.3%	33.3%	25.4%

Tabel A.17 frequentie en hoeveelheid cannabis

Huidige blowers (laatste 4 weken)

	huidige blowers (n = 64)
frequentie (dagen laatste 4 weken)	
gemiddeld (sd)	7.7 (8.7)
mediaan	4
drinkdagen	
alleen weekend (vr-zo) of andere vrije dagen	44.6%
(ook) gewone doordeweekse dagen (ma-do)	55.4%
hoeveelheid doordeweekse dag (n = 31)	
maximaal 1 joint	54.8%
2-4 joints	38.7%
5-9 joints	6.5%
minimaal 10 joints	0%
gemiddeld (sd)	1.9 (1.3)
mediaan	1
hoeveelheid vrije dag (n = 56)	
maximaal 1 joint	40.4%
2-4 joints	44.7%
5-9 joints	12.8%
minimaal 10 joints	2.1%
gemiddeld (sd)	2.7 (2.3)
mediaan	2
indicatie riskant gebruik (meerdere mogelijk)	
riskante blower ¹⁰³	25.8%
willen stoppen/minderen	14.1%

¹⁰³ Dagelijks blowen (ongeacht hoeveelheid) of een paar keer per week meer dan één joint blowen. Deze definitie wordt (bij gebrek aan standaardmaten of adviezen) sinds 1995 in Antenne gehanteerd.

Tabel A.18 xtc-pillen, cocaïne en amfetamine

	xtc-pillen	cocaïne	amfetamine
prevalentie			
ooit	46.3%	35.7%	21.9%
laatste 12 maanden	28.1%	26.1%	9.0%
laatste 4 weken	10.7%	15.7%	3.2%

Tabel A.19 xtc-pillen, cocaïne en amfetamine naar subgroep

	xtc-pillen			cocaïne			amfetamine		
	ooit	laatste 12 maanden	laatste 4 weken	ooit	laatste 12 maanden	laatste 4 weken	ooit	laatste 12 maanden	laatste 4 weken
gender	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	*	<i>n.s.</i>	
man	50.4%	31.4%	9.9%	38.3%	29.2%	18.3%	26.9%	10.1%	~
vrouw	42.2%	24.7%	10.4%	33.1%	22.7%	13.0%	17.0%	7.2%	
identiteit	**	*	<i>n.s.</i>	*	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	*	
hetero	43.6%	25.6%	9.6%	32.9%	23.7%	14.5%	20.6%	7.7%	~
lhbt+	70.4%	48.1%	18.5%	55.6%	40.7%	22.2%	37.0%	22.2%	
leeftijd	***	*	<i>n.s.</i>	****	*	*	*	<i>n.s.</i>	
16-19 jaar	26.9%	21.2%	13.5%	11.8%	9.8%	5.9%	7.8%	5.9%	
20-24 jaar	52.4%	39.3%	14.3%	37.6%	29.4%	16.5%	20.5%	12.0%	~
25-29 jaar	61.2%	24.5%	14.3%	49.0%	36.7%	26.5%	30.6%	6.1%	
30+ jaar	43.8%	20.5%	4.1%	34.2%	21.9%	13.7%	21.9%	8.2%	
opleidingsniveau	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	*	
vo/mbo	45.3%	31.3%	14.1%	37.5%	29.7%	17.2%	25.8%	13.3%	~
hbo/wo	49.6%	27.0%	8.5%	34.3%	22.9%	14.3%	19.6%	5.1%	
bezigheid	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	***	*	<i>n.s.</i>	*	<i>n.s.</i>	
scholier of student	38.8%	29.4%	11.8%	21.7%	18.1%	9.6%	13.4%	7.3%	~
werkend	51.8%	27.7%	10.6%	43.0%	31.0%	19.0%	24.8%	9.2%	
achtergrond	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	
Nederlands	47.5%	28.5%	9.9%	36.1%	26.6%	15.4%	23.0%	9.2%	~
overig	34.5%	20.7%	6.9%	31.0%	20.7%	13.8%	17.2%	6.9%	
woonplaats	*	*	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	*	*	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	
Hilversum	56.8%	38.9%	16.8%	43.6%	35.1%	22.3%	23.7%	8.6%	
elders regio	37.1%	21.0%	7.3%	29.3%	19.5%	9.8%	17.2%	8.2%	~
buiten regio	48.4%	25.8%	8.1%	36.5%	25.4%	17.5%	28.6%	11.1%	

~ aantal gebruikers te klein voor zinnige vergelijking naar subgroep

Tabel A.20 frequentie xtc-pillen, cocaïne en amfetamine naar subgroep

Recente gebruikers (laatste 12 maanden)

	xtc-pillen (n = 79)	cocaïne (n = 73)	amfetamine (n = 25)
frequentie (dagen laatste 12 maanden)			
gemiddeld (sd)	8.8 (41.9)	11.9 (26.4)	6.3 (11.1)
mediaan	2	4	2
indicatie riskant gebruik (meerdere mogelijk)			
vaker dan 8 keer per jaar	9.2%	31.9%	20.0%
willen stoppen/minderen ¹⁰⁴	2.6%	8.2%	8.0%

¹⁰⁴ Percentage gebaseerd op aantal recente gebruikers dat rapporteerde te willen stoppen/minderen met drugs en daarbij in een open invoeveld het betreffende middel specificerde. Voor xtc-pillen inclusief willen stoppen/minderen met 'mdma'.

Tabel A.21 mdma-poeder, 3-MMC/4-MMC, 4-FA en 5-APB/6-APB

mdma-poeder		3-MMC/4-MMC		4-FA	5-APB/6-APB
prevalentie					
ooit	38.0%		27.6%	4.9%	3.3%
laatste 12 maanden	28.0%		19.5%	1.9%	2.2%
laatste 4 weken	11.4%		9.2%	0.7%	1.5%

Tabel A.22 mdma-poeder, 3-MMC/4-MMC, 4-FA en 5-APB/6-APB naar subgroep

	mdma-poeder			3-MMC/4-MMC			4-FA	5-APB/6-APB
	ooit	laatste 12 maanden	laatste 4 weken	ooit	laatste 12 maanden	laatste 4 weken	ooit	ooit
gender	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>		
man	40.5%	30.2%	12.1%	32.8%	19.0%	6.0%	~	~
vrouw	34.9%	25.5%	10.1%	22.7%	18.7%	10.7%		
identiteit	*	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	*	*		
hetero	35.5%	26.4%	11.2%	25.6%	17.8%	7.4%	~	~
lhbt+	60.0%	44.0%	12.0%	42.3%	34.6%	23.1%		
leeftijd	*	*	*	*	*	*		
16-19 jaar	25.0%	20.8%	14.6%	16.3%	14.3%	8.2%		
20-24 jaar	45.2%	36.9%	15.5%	34.9%	27.7%	15.7%	~	~
25-29 jaar	49.0%	30.6%	16.3%	29.2%	18.8%	10.4%		
30+ jaar	28.2%	16.9%	1.4%	16.7%	8.3%	1.4%		
opleidingsniveau	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>		
vo/mbo	40.2%	28.7%	14.8%	29.3%	19.5%	11.4%	~	~
hbo/wo	38.4%	29.7%	9.4%	27.5%	20.3%	8.0%		
bezigheid	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>		
scholier of student	33.3%	29.6%	11.1%	23.5%	18.5%	7.4%	~	~
werkend	42.1%	30.0%	14.3%	28.8%	18.7%	10.1%		
achtergrond	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>		
Nederlands	39.2%	29.3%	11.2%	27.9%	19.7%	9.4%	~	~
overig	27.6%	17.2%	10.3%	27.6%	20.7%	10.3%		
woonplaats	*	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>	*	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>		
Hilversum	47.7%	33.0%	14.8%	37.1%	23.6%	11.2%	~	~
elders regio	29.5%	23.0%	10.7%	19.8%	15.7%	9.1%		
buiten regio	41.0%	31.1%	8.2%	29.0%	21.0%	6.5%		

~ aantal gebruikers te klein voor zinvolle vergelijking naar subgroep

Tabel A.23 ketamine, lachgas, ghb en lean

	ketamine	lachgas	ghb	lean
prevalentie				
ooit	23.5%	34.6%	10.8%	3.3%
laatste 12 maanden	12.9%	8.8%	3.4%	0.7%
laatste 4 weken	5.1%	3.7%	1.1%	0.7%

Tabel A.24 ketamine, lachgas en ghb naar subgroep

	ketamine			lachgas			ghb	lean
	ooit	laatste 12 maanden	laatste 4 weken	ooit	laatste 12 maanden	laatste 4 weken	ooit	ooit
gender	***	n.s.		n.s.	n.s.		n.s.	
man	30.8%	16.2%	~	37.4%	10.4%	~	13.3%	~
vrouw	16.8%	10.1%		31.1%	6.6%		7.4%	
identiteit	n.s.	n.s.		*	n.s.		n.s.	
hetero	21.8%	12.3%	~	32.2%	8.3%	~	9.6%	~
lhbt+	36.0%	20.0%		53.8%	15.4%		20.0%	
leeftijd	***	n.s.		****	*		*	
16-19 jaar	4.2%	4.2%		22.4%	16.3%		2.1%	
20-24 jaar	28.6%	16.7%	~	33.7%	9.6%	~	7.2%	~
25-29 jaar	28.6%	14.3%		55.1%	6.1%		14.6%	
30+ jaar	18.1%	8.3%		22.5%	1.4%		15.7%	
opleidingsniveau	n.s.	n.s.		n.s.	*		n.s.	
vo/mbo	28.5%	16.3%	~	37.1%	13.7%	~	14.9%	~
hbo/wo	21.0%	10.9%		33.6%	5.1%		8.1%	
bezigheid	n.s.	n.s.		n.s.	n.s.		n.s.	
scholier of student	16.3%	10.0%	~	28.4%	12.3%	~	6.3%	~
werkend	25.0%	12.1%		38.3%	5.7%		12.2%	
achtergrond	n.s.	n.s.		n.s.	n.s.		n.s.	
Nederlands	24.5%	12.9%	~	35.2%	8.6%	~	11.8%	~
overig	20.7%	13.8%		34.5%	6.9%		6.9%	
woonplaats	*	n.s.		*	n.s.		n.s.	
Hilversum	32.6%	16.9%	~	43.7%	11.5%	~	10.5%	~
elders regio	17.2%	8.2%		25.8%	6.5%		10.7%	
buiten regio	23.0%	16.4%		39.3%	9.8%		11.5%	

~ aantal gebruikers te klein voor zinnige vergelijking naar subgroep

Tabel A.25 paddo's/truffels, paddodruppels en 2c-b

	paddo's/truffels	paddodruppels	2c-b
prevalentie			
ooit	19.3%	13.3%	19.6%
laatste 12 maanden	8.9%	7.0%	10.4%
laatste 4 weken	2.6%	3.0%	1.5%

Tabel A.26 paddo's/truffels, paddodruppels en 2c-b naar subgroep

	paddo's/truffels			paddodruppels			2c-b		
	ooit	laatste 12 maanden	laatste 4 weken	ooit	laatste 12 maanden	laatste 4 weken	ooit	laatste 12 maanden	laatste 4 weken
gender	***	*		***	*		n.s.	*	
man	30.4%	13.0%	~	20.9%	11.3%	~	23.5%	14.8%	~
vrouw	10.7%	6.0%		7.3%	4.0%		16.1%	6.7%	
identiteit	n.s.	n.s.		n.s.	n.s.		*	*	
hetero	18.3%	8.7%	~	11.6%	6.6%	~	17.0%	8.7%	~
lhbt+	28.0%	12.0%		24.0%	12.0%		40.0%	24.0%	
leeftijd	*	*		*	****		***	*	
16-19 jaar	4.3%	4.3%		4.3%	2.1%		6.3%	2.1%	
20-24 jaar	18.8%	14.1%	~	17.6%	14.1%	~	26.2%	16.7%	~
25-29 jaar	31.3%	14.6%		24.5%	12.2%		30.6%	14.3%	
30+ jaar	20.0%	2.9%		10.0%	0%		12.7%	5.6%	
opleidingsniveau	n.s.	n.s.		n.s.	n.s.		n.s.	n.s.	
vo/mbo	20.3%	8.1%	~	16.4%	5.7%	~	22.3%	10.7%	~
hbo/wo	19.9%	10.3%		11.7%	8.8%		17.4%	10.1%	
bezigheid	*	n.s.		n.s.	n.s.		n.s.	n.s.	
scholier of student	10.0%	7.5%	~	11.3%	7.5%	~	13.8%	7.5%	~
werkend	24.3%	8.6%		15.7%	6.4%		21.6%	11.5%	
achtergrond	n.s.	n.s.		n.s.	n.s.		n.s.	n.s.	
Nederlands	20.7%	9.9%	~	13.8%	6.9%	~	19.0%	10.0%	~
overig	10.7%	3.6%		10.7%	10.7%		20.7%	13.8%	
woonplaats	n.s.	n.s.		n.s.	n.s.		***	n.s.	
Hilversum	21.6%	11.4%		14.8%	10.2%		31.8%	14.8%	
elders regio	15.7%	7.4%	~	14.8%	7.4%	~	13.9%	9.0%	~
buiten regio	23.0%	8.2%		8.3%	1.7%		13.3%	6.7%	

~ aantal gebruikers te klein voor zinnige vergelijking naar subgroep

Tabel A.27 lsd, dmt, crack, heroïne en methamfetamine

	lsd	DMT	crack	heroïne	methamfetamine
prevalentie					
ooit	6.3%	4.4%	1.8%	1.8%	1.1%
laatste 12 maanden	2.2%	1.1%	1.1%	0.7%	0.7%
laatste 4 weken	1.1%	0.4%	1.1%	0.7%	0.4%

Tabel A.28 *middelengebruik tijdens een caféavond*

	TOTAAL (n = 284)
tijdens vorige caféavond	
alcohol	90.7%
tabak	49.8%
vapes	12.7%
cannabis	8.9%
xtc/mdma ¹⁰⁵	2.1%
cocaïne	8.9%
amfetamine	1.1%
3-MMC/4-MMC	4.4%
ketamine	0.4%
overig ¹⁰⁶	1.4%
drank en/of drugs ¹⁰⁷	
niets	8.2%
alleen drank	74.1%
(ook) drugs	17.7%

Tabel A.29 *drank en/of drugs tijdens een caféavond naar subgroep*

	niets	alleen drank	(ook) drugs
gender			*
man	10.7%	67.2%	22.1%
vrouw	5.8%	81.8%	12.3%
identiteit			n.s.
hetero	8.4%	76.5%	15.1%
lhbt+	7.4%	51.9%	40.7%
leeftijd			n.s.
16-19 jaar	5.8%	78.8%	15.4%
20-24 jaar	8.1%	69.8%	22.1%
25-29 jaar	6.3%	72.9%	20.8%
30+ jaar	12.3%	76.7%	11.0%
opleidingsniveau			n.s.
vo/mbo	6.9%	69.2%	23.8%
hbo/wo	7.9%	79.3%	12.9%
bezigheid			n.s.
scholier of student	8.2%	75.3%	16.5%
werkend	9.2%	72.5%	18.3%
achtergrond			n.s.
Nederlands	7.4%	75.3%	17.3%
overig	17.2%	62.1%	20.7%
woonplaats			*
Hilversum	8.3%	68.8%	22.9%
elders regio	4.1%	81.3%	14.5%
buiten regio	15.9%	68.3%	15.9%

¹⁰⁵ Xtc-pillen en/of mdma-poeder.¹⁰⁶ 4-PI (1x), benzo's (1x) en snus (2x).¹⁰⁷ Drugs = cannabis, xtc/mdma, cocaïne, amfetamine of andere drugs. Nicotine buiten beschouwing gelaten.

Tabel A.30 medicijnen en gokken

	TOTAAL (n = 284)
medicijnen zonder recept (laatste 12 maanden)	
adhd-medicatie	7.5%
slaap- of kalmeringsmiddelen	5.4%
zware pijnstillers	3.9%
antidepressiva	2.9%
TOTAAL	16.1%
gokken (laatste 12 maanden)	
online	18.9%
offline	17.5%
TOTAAL	31.4%

Tabel A.31 uitgave en riskant gokken

Recente gokkers (laatste 12 maanden, online en/of offline)

	recente gokkers (n = 88)
uitgave (totaal laatste 12 maanden)	
gemiddeld (sd)	€2960 (22152)
mediaan	€95
riskant gokken	
willen stoppen/minderen	11.6%

Tabel A.32 medicijnen en gokken naar subgroep

	medicijnen zonder recept totaal (laatste 12 maanden)	gokken totaal (laatste 12 maanden)
gender	<i>n.s.</i>	****
man	15.8%	47.9%
vrouw	15.6%	19.0%
identiteit	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
hetero	14.8%	30.9%
lhbt+	29.6%	33.3%
leeftijd	*	***
16-19 jaar	15.7%	25.5%
20-24 jaar	24.7%	41.9%
25-29 jaar	10.2%	38.8%
30+ jaar	6.9%	15.3%
opleidingsniveau	*	<i>n.s.</i>
vo/mbo	22.5%	35.7%
hbo/wo	11.5%	30.2%
bezigheid	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
scholier of student	19.3%	37.3%
werkend	14.1%	29.6%
achtergrond	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
Nederlands	17.0%	31.5%
overig	13.8%	34.5%
woonplaats	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
Hilversum	13.7%	30.5%
elders regio	19.7%	30.1%
buiten regio	12.7%	35.5%

A.2.3 Trends jongvolwassen uitgaanders 2017-2018-2022-2024

Tabel A.33 achtergrondkenmerken

Jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar)

	2017 (n = 127)	2018 (n = 142)	2022 (n = 92)	2024 (n = 172)	p '18-'24	p '22-'24
gender¹⁰⁸						
man	55.1%	52.8%	56.1%	37.4%	**	*
vrouw	44.9%	47.2%	40.2%	60.2%		
overig		0%	3.7%	2.3%		
leeftijd						
18-19 jaar	27.6%	24.6%	40.2%	21.5%	n.s.	***
20-24 jaar	52.0%	52.1%	39.0%	50.0%		
25-29 jaar	20.5%	23.2%	20.7%	28.5%		
gemiddeld (sd)	21.7 (3.0)	22.0 (3.0)	21.2 (3.1)	22.6 (3.3)	n.s.	***
mediaan	21	22	21	22		
opleidingsniveau¹⁰⁹						
vmbo/havo/vwo	13.4%	8.5%	29.3%	18.5%	***	***
mbo	30.5%	21.8%	40.2%	30.4%		
hbo/wo	66.1%	69.7%	30.5%	51.2%		
bezigheid¹¹⁰						
scholier of student	73.2%	70.4%	59.8%	41.8%	****	*
werkend	25.2%	28.2%	37.8%	56.5%		
niet-werkzaam	1.5%	1.4%	2.4%	1.9%		
achtergrond¹¹¹						
Nederlands	81.1%	83.1%	90.2%	88.0%	n.s.	n.s.
anders	18.9%	16.9%	9.8%	12.0%		
woonplaats						
Hilversum	64.6%	54.2%	43.9%	37.2%	*	*
elders regio	17.3%	29.6%	24.4%	40.7%		
buiten regio	18.1%	16.2%	31.7%	22.1%		

Tabel A.34 uitgaan

Jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar)

	2017	2018	2022	2024	p '18-'24	p '22-'24
uitgaansgelegenheden¹¹²						
club/discotheek		41.8%	72.0%	66.3%	n.s.	n.s.
concert/optreden		19.9%	34.1%	38.4%	****	n.s.
dancefestival/party klein		18.4%	26.8%	25.6%	n.s.	n.s.
dancefestival/party groot		12.1%	25.6%	25.6%	***	n.s.
dancefestival/party totaal		29.1%	32.9%	37.2%	n.s.	n.s.
(illegale) rave			19.5%	9.3%		*
(vrienden)feest		64.5%	52.4%	54.1%	n.s.	n.s.
uitgaansfrequentie						
1-3 keer	52.8%	43.3%	45.0%	26.0%	**	****
4-9 keer	29.9%	39.7%	48.8%	50.0%		
10 keer of vaker	17.3%	17.0%	6.3%	24.0%		

¹⁰⁸ Categorie 'overig' toegevoegd sinds 2018.

¹⁰⁹ Categorie 'vmbo/havo/vwo' t/m 2022 inclusief enkelen met alleen basisschooldiploma.

¹¹⁰ Scholier of student = volgt een opleiding (middelbare scholier, mbo-student of hbo/wo-student). Werkend = volgt geen opleiding en heeft betaald werk. Niet-werkzaam = volgt geen opleiding en heeft geen betaald werk.

¹¹¹ Tot en met 2018 bepaald aan de hand van geboorteland (zie A.1 Surveymethode en definities, pag. 88).

¹¹² In 2017 werd gevraagd naar uitgaansgelegenheden tijdens het afgelopen jaar, waardoor percentages niet vergelijkbaar zijn.

Tabel A.35 alcohol

Jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar)

	2017	2018	2022	2024	<i>p</i> '18-'24	<i>p</i> '22-'24
prevalentie alcohol						
ooit	99.2%	99.3%	98.8%	98.2%	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
laatste 12 maanden	98.4%	99.3%	97.6%	95.9%	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
laatste 4 weken	97.6%	99.3%	95.1%	94.2%	*	<i>n.s.</i>
elke dag	1.6%	12.0%	8.5%	2.9%	***	<i>n.s.</i>
frequentie (huidig)¹¹³						
1-3 dagen	22.0%	12.2%	13.2%	17.5%	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
4-8 dagen	49.6%	41.0%	47.4%	33.8%		
9-16 dagen	19.5%	28.1%	23.7%	31.9%		
17-28 dagen	8.9%	18.7%	15.8%	16.9%		
gemiddeld (sd)	8.2 (6.2)	11.4 (8.0)	10.5 (7.5)	10.3 (7.0)	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
hoeveelheid (huidig)¹¹³						
maximaal 1 glas	0%	0%	1.3%	1.3%	****	<i>n.s.</i>
2-4 glazen	34.4%	48.2%	28.9%	26.8%		
5-9 glazen	48.4%	36.5%	40.8%	51.0%		
minimaal 10 glazen	17.2%	15.3%	28.9%	21.0%		
gemiddeld (sd)	6.3 (3.8)	5.7 (3.6)	7.5 (4.3)	6.8 (3.7)	*	<i>n.s.</i>

Tabel A.36 alcoholvrij

Jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar)

	2017	2018	2022	2024	<i>p</i> '18-'24	<i>p</i> '22-'24
prevalentie alcoholvrij						
laatste 12 maanden		60.0%		45.8%	*	

Tabel A.37 tabak

Jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar)

	2017	2018	2022	2024	<i>p</i> '18-'24	<i>p</i> '22-'24
prevalentie						
ooit	87.4%	87.3%	85.4%	78.2%	*	<i>n.s.</i>
laatste 12 maanden	76.4%	73.9%	76.8%	68.2%	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
laatste 4 weken	67.7%	62.7%	72.0%	63.7%	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
elke dag	32.3%	31.0%	46.3%	27.1%	<i>n.s.</i>	***
frequentie (huidig)¹¹⁴						
1-3 dagen	27.9%	27.3%	5.2%	16.7%	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
4-8 dagen	5.8%	8.0%	15.5%	13.9%		
9-16 dagen	8.1%	10.2%	10.3%	13.9%		
17-28 dagen	58.1%	54.5%	69.0%	55.6%		
gemiddeld (sd)	17.7 (11.5)	17.4 (11.6)	21.5 (9.6)	17.5 (10.9)	<i>n.s.</i>	*
hoeveelheid (huidig)¹¹⁴						
maximaal 1 sigaret	8.2%	12.8%	8.6%	5.9%	*	<i>n.s.</i>
2-4 sigaretten	23.5%	26.7%	19.0%	12.9%		
5-9 sigarettm	34.1%	20.9%	24.1%	31.7%		
minimaal 10 sigaretten	34.1%	39.5%	48.3%	49.5%		
gemiddeld (sd)	7.7 (5.4)	8.3 (6.9)	11.3 (8.6)	10.2 (6.1)	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>

¹¹³ Frequentie (aantal drinkdagen in de laatste 4 weken) en hoeveelheid (aantal glazen op drinkdagen) zijn van toepassing op huidige drinkers (laatste 4 weken) en werden in eerdere cafésurveys op verschillende manieren gemeten (zie A.1 *Surveymethode en definities*, pag. 88).

¹¹⁴ Frequentie (aantal rookdagen in de laatste 4 weken) en hoeveelheid (aantal sigaretten op rookdagen) zijn van toepassing op huidige rokers (laatste 4 weken) en werden in eerdere cafésurveys op verschillende manieren gemeten (zie A.1 *Surveymethode en definities*, pag. 88).

Tabel A.38 *vapen*

Jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar)

	2017	2018	2022	2024	<i>p</i> '18-'24	<i>p</i> '22-'24
prevalentie vapen						
ooit	38.2%	41.5%		65.7%	****	
laatste 12 maanden	21.3%	23.2%	46.3%	50.9%	****	<i>n.s.</i>
laatste 4 weken	8.7%	9.9%		30.8%	****	
prevalentie tabak en/of vapen						
ooit	88.2%	87.3%		86.5%	<i>n.s.</i>	
laatste 12 maanden	77.2%	74.6%	79.3%	76.5%	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
laatste 4 weken	68.5%	64.1%		66.7%	<i>n.s.</i>	

Tabel A.39 *cannabis*

Jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar)

	2017	2018	2022	2024	<i>p</i> '18-'24	<i>p</i> '22-'24
prevalentie cannabis						
ooit	85.0%	86.6%	82.9%	69.4%	****	*
laatste 12 maanden	59.1%	62.0%	67.1%	36.5%	****	****
laatste 4 weken	29.9%	33.1%	43.9%	25.7%	<i>n.s.</i>	***
elke dag	1.6%	2.8%	12.2%	1.8%	<i>n.s.</i>	****
frequentie (huidig) ¹¹⁵						
1-3 dagen	63.2%	69.6%	28.1%	37.2%	*	<i>n.s.</i>
4-8 dagen	15.8%	17.4%	21.9%	39.5%		
9-16 dagen	10.5%	6.5%	18.8%	9.3%		
17-28 dagen	10.5%	6.5%	31.3%	14.0%		
gemiddeld (sd)	6.3 (7.6)	5.2 (6.9)	12.8 (11.3)	7.8 (8.3)	<i>n.s.</i>	*
hoeveelheid (huidig)						
maximaal 1 joint	73.7%	65.2%	37.5%	40.0%	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
2-4 joints	26.3%	32.6%	31.3%	51.4%		
5-9 joints	0.0%	2.2%	28.1%	5.7%		
minimaal 10 joints	0.0%	0.0%	3.1%	2.9%		
gemiddeld (sd)	1.3 (0.9)	1.3 (0.9)	3.2 (2.8)	2.4 (2.3)	*	<i>n.s.</i>

Tabel A.40 *xtc-pillen*

Jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar)

	2017	2018	2022	2024	<i>p</i> '18-'24	<i>p</i> '22-'24
prevalentie						
ooit	45.7%	49.3%	50.0%	51.2%	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
laatste 12 maanden	36.2%	35.9%	36.6%	32.4%	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
laatste 4 weken	22.0%	14.8%	18.3%	14.7%	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
frequentie (recent) ¹¹⁶						
gemiddeld (sd)	9.6 (22.6)	4.8 (5.4)	28.5 (50.0)	11.4 (50.0)	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>

Tabel A.41 *cocaïne*

Jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar)

	2017	2018	2022	2024	<i>p</i> '18-'24	<i>p</i> '22-'24
prevalentie						
ooit	26.8%	28.9%	41.5%	36.5%	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
laatste 12 maanden	22.8%	22.5%	32.9%	28.2%	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
laatste 4 weken	10.2%	9.9%	23.2%	17.6%	*	<i>n.s.</i>
frequentie (recent) ¹¹⁶						
gemiddeld (sd)	16.6 (39.4)	24.5 (57.7)	53.7 (114.2)	10.3 (14.2)	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>

¹¹⁵ Frequentie (aantal blowdagen in de laatste 4 weken) en hoeveelheid (aantal joints op blowdagen) zijn van toepassing op huidige blowers (laatste 4 weken) en werden in eerdere cafésurveys op verschillende manieren gemeten (zie A.1 *Surveymethode en definities*, pag. 88).

¹¹⁶ Frequentie (aantal gebruiksdagen in de laatste 12 maanden) is uitsluitend van toepassing op recente gebruikers.

Tabel A.42 amfetamine

Jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar)

	2017	2018	2022	2024	<i>p</i> '18-'24	<i>p</i> '22-'24
prevalentie						
ooit	29.1%	22.5%	32.9%	21.4%	<i>n.s.</i>	*
laatste 12 maanden	22.8%	16.2%	25.6%	9.5%	<i>n.s.</i>	****
laatste 4 weken	7.9%	6.3%	13.4%	4.2%	<i>n.s.</i>	**
frequentie (recent) ¹¹⁶						
gemiddeld (sd)	6.9 (12.2)	5.9 (9.8)	81.6 (126.7)	5.6 (12.1)	<i>n.s.</i>	*

Tabel A.43 mdma-poeder, 3-MMC/4-MMC, 4-FA en 5-APB/6-APB

Jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar)

	2017	2018	2022	2024	<i>p</i> '18-'24	<i>p</i> '22-'24
prevalentie mdma-poeder						
ooit	24.4%	33.8%	45.1%	44.6%	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
laatste 12 maanden	18.9%	23.2%	28.0%	33.7%	*	<i>n.s.</i>
laatste 4 weken	5.5%	4.9%	14.6%	16.9%	****	<i>n.s.</i>
prevalentie 3-MMC/4-MMC						
ooit	3.1%	3.5%	37.8%	30.9%	****	<i>n.s.</i>
laatste 12 maanden	2.4%	1.4%	25.6%	23.6%	****	<i>n.s.</i>
laatste 4 weken	1.6%	0%	18.3%	13.3%	****	<i>n.s.</i>
prevalentie 4-FA						
ooit	26.8%	13.4%	17.1%	4.3%	<i>n.s.</i>	****
laatste 12 maanden	14.2%	5.6%	8.5%	1.8%	<i>n.s.</i>	*
laatste 4 weken	0.8%	1.4%	6.1%	1.2%	<i>n.s.</i>	*
prevalentie 5-APB/6-APB						
ooit	0.8%	1.4%	7.3%	4.8%	***	<i>n.s.</i>
laatste 12 maanden	0.8%	0%	1.2%	3.6%	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
laatste 4 weken	0%	0%	1.2%	2.4%	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>

Tabel A.44 ketamine, lachgas en ghb

Jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar)

	2017	2018	2022	2024	<i>p</i> '18-'24	<i>p</i> '22-'24
prevalentie ketamine						
ooit	17.3%	14.8%	36.6%	24.1%	*	*
laatste 12 maanden	12.6%	8.5%	19.5%	13.9%	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
laatste 4 weken	7.1%	2.8%	13.4%	6.6%	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
prevalentie lachgas						
ooit	54.3%	59.2%	47.6%	39.8%	****	<i>n.s.</i>
laatste 12 maanden	39.4%	40.8%	14.6%	11.4%	****	<i>n.s.</i>
laatste 4 weken	11.8%	13.4%	8.5%	5.4%	*	<i>n.s.</i>
prevalentie ghb						
ooit	6.3%	4.9%	19.5%	8.5%	<i>n.s.</i>	*
laatste 12 maanden	4.7%	2.8%	9.8%	2.4%	<i>n.s.</i>	*
laatste 4 weken	1.6%	0.7%	4.9%	0.6%	<i>n.s.</i>	*

Tabel A.45 paddo's, 2c-B, lsd en dmt

Jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar)

	2017	2018	2022	2024	p '18-'24	p '22-'24
prevalentie paddo's						
ooit	19.7%	18.3%	36.6%	20.0%	n.s.	**
laatste 12 maanden	10.2%	7.7%	15.9%	12.7%	n.s.	n.s.
laatste 4 weken	0.8%	0%	6.1%	4.2%	*	n.s.
prevalentie 2c-B						
ooit	16.5%	11.3%	31.7%	24.1%	***	n.s.
laatste 12 maanden	13.4%	5.6%	14.6%	13.3%	*	n.s.
laatste 4 weken	3.9%	2.1%	7.3%	2.4%	n.s.	n.s.
prevalentie lsd						
ooit	5.5%	4.2%	18.3%	6.1%	n.s.	***
laatste 12 maanden	3.1%	2.8%	8.5%	3.0%	n.s.	n.s.
laatste 4 weken	0.8%	0%	4.9%	1.2%	n.s.	n.s.
prevalentie dmt						
ooit	1.6%	3.5%	7.3%	4.2%	n.s.	n.s.
laatste 12 maanden	0.8%	0%	1.2%	1.8%	n.s.	n.s.
laatste 4 weken	0%	0%	0%	0.6%	n.s.	n.s.

Tabel A.46 crack, heroïne en methamfetamine

Jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar)

	2017	2018	2022	2024	p '18-'24	p '22-'24
prevalentie crack						
ooit	2.4%	0.7%	7.3%	1.8%	n.s.	n.s.
laatste 12 maanden	0.8%	0.7%	1.2%	1.8%	n.s.	n.s.
laatste 4 weken	0%	0.7%	1.2%	1.8%	n.s.	n.s.
prevalentie heroïne						
ooit	2.4%	0.7%	3.7%	1.8%	n.s.	n.s.
laatste 12 maanden	1.6%	0%	0%	1.2%	n.s.	n.s.
laatste 4 weken	1.6%	0%	0%	1.2%	n.s.	n.s.
prevalentie methamfetamine						
ooit	0.8%	1.4%	6.1%	1.2%	n.s.	*
laatste 12 maanden	0%	0%	1.2%	1.2%	n.s.	n.s.
laatste 4 weken	0%	0%	1.2%	0.6%	n.s.	n.s.

Tabel A.47 middelengebruik tijdens een caféavond

Jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar)

	2017	2018	¹¹⁷ 2022	2024	p '18-'24	p '22-'24
tijdens (vorige) caféavond						
alcohol	87.8%	94.3%	87.0%	90.6%	n.s.	
tabak	45.2%	45.8%		58.5%	*	
cannabis	3.2%	2.8%	21.7%	10.6%	**	
xtc/mdma ¹¹⁸	1.6%	0%	0%	2.9%	n.s.	
cocaïne	3.2%	2.8%	4.3%	10.5%	**	
amfetamine	3.2%	0%	4.3%	0.6%	n.s.	
drank en/of drugs¹¹⁹						
niets	11.5%	5.7%	4.3%	7.6%	****	
alleen drank	77.0%	88.7%	60.9%	71.9%		
(ook) drugs	11.5%	5.7%	34.8%	20.5%		

¹¹⁷ In 2022 is tijdens een tweede veldwerkronde de online vragenlijst ter plekke afgenomen en zijn vragen over middelengebruik tijdens het uitgaan achterwege gelaten omdat de uitgaansavond nog gaande was. Het aantal onderzochte jongvolwassen uitgaanders uit de eerste veldwerkronde (n = 23) is te beperkt voor zinnige vergelijkingen.

¹¹⁸ Xtc-pillen en/of mdma-poeder.

¹¹⁹ Drugs = cannabis, xtc/mdma, cocaïne, amfetamine of andere drugs. Nicotine buiten beschouwing gelaten.

Tabel A.48 medicijnen en gokken

Jongvolwassen uitgaanders (18-29 jaar)

	2017	2018	2022	2024	<i>p</i> '18-'24	<i>p</i> '22-'24
medicijnen zonder recept (laatste 12 maanden)						
adhd-medicatie			8.5%	8.2%		<i>n.s.</i>
slaap- of kalmeringsmiddelen			4.9%	4.7%		<i>n.s.</i>
zware pijnstillers			3.7%	4.1%		<i>n.s.</i>
antidepressiva			0%	2.9%		<i>n.s.</i>
TOTAAL			15.9%	18.1%		<i>n.s.</i>
gokken (laatste 12 maanden)						
online	11.0%	7.2%	19.5%	21.6%	****	<i>n.s.</i>
offline	22.8%	17.4%	13.4%	22.2%	<i>n.s.</i>	<i>n.s.</i>
TOTAAL	26.8%	18.8%	28.0%	36.3%	****	<i>n.s.</i>

VI B Bijlage markt

B.1	Analysemethode testservice	116
B.1.1	Werkzame stof	116
B.1.2	Zuiverheid	117
B.1.3	Vervuilende stoffen	117
B.1.4	Dosering	117
B.1.5	Prijs	117
B.2	Tabellen testservice	119
B.2.1	Aanbod	119
Tabel B.1	soort drugsmonsters aangeboden	119
B.2.2	Ecstasy	119
Tabel B.2	vorm	119
Tabel B.3	werkzame stof xtc-pillen	119
Tabel B.4	dosering en prijs xtc-pillen	119
Tabel B.5	werkzame stof mdma-poeders	120
Tabel B.6	dosering en prijs mdma-poeders	120
B.2.3	Cocaïne	120
Tabel B.7	vorm	120
Tabel B.8	werkzame stof cocaïnepoeders	120
Tabel B.9	dosering en prijs cocaïnepoeders	120
B.2.4	Amfetamine	121
Tabel B.10	vorm	121
Tabel B.11	werkzame stof amfetaminepoeders	121
Tabel B.12	dosering en prijs amfetaminepoeders	121
B.2.5	Ketamine	121
Tabel B.13	vorm	121
Tabel B.14	werkzame stof ketaminepoeders	121
Tabel B.15	dosering en prijs ketaminepoeders	122
B.2.6	2c-B	122
Tabel B.16	vorm	122
Tabel B.17	werkzame stof 2c-B-pillen	122
Tabel B.18	dosering en prijs 2c-B-pillen	122
B.2.7	3-MMC/4-MMC	122
Tabel B.19	vorm	122
Tabel B.20	testuitslag 3-MMC/4-MMC-poeders	123
B.2.8	Overige monsters	123
Tabel B.21	werkzame stof overige monsters	123
B.3	Tabellen surveys uitgaanders	123
Tabel B.22	kopen en prijzen van xtc-pillen, cocaïne en amfetamine	123

B.1 Analysemethode testservice

Sinds 2012 worden in Antenne testresultaten (en bij herkende pillen de testuitslag van eerdere analyse) in vijf categorieën gerapporteerd.

- 1 Het monster bevat uitsluitend de werkzame stof waarvoor het is gekocht.
- 2 Het monster bevat voornamelijk de werkzame stof waarvoor het is gekocht.¹²⁰
- 3 Het monster bevat voornamelijk of uitsluitend een ander hoofdbestanddeel.¹²¹
- 4 Het monster bevat (1) de werkzame stof waarvoor het is gekocht plus andere werkzame stoffen, maar het is niet mogelijk om vast te stellen wat het hoofdbestanddeel is omdat de dosering van de stof zelf of de andere stoffen niet werd gekwantificeerd, of (2) geen enkele werkzame stof. Daarom zal aan deze restcategorie 'overig' in de tekst weinig aandacht worden besteed.¹²²
- 5 Er is geen analyse gedaan of de testuitslag ontbreekt. Bij de berekening van percentages wordt deze categorie buiten beschouwing gelaten.¹²³

Voor 3-MMC/4-MMC-poeders wordt een afwijkende indeling gebruikt omdat deze stoffen niet worden gekwantificeerd:

- poeders met uitsluitend de stof waarvoor het is gekocht¹²⁴
- poeders met zowel de stof waarvoor het is gekocht als (een) andere stof(fen)
- poeders met uitsluitend (een) andere stof(fen) of geen enkele werkzame stof

B.1.1 Werkzame stof

Werkzame stoffen zijn de actieve stoffen in een monster ('vulmiddelen' zonder werking niet meegeteld).

Monsters kunnen de werkzame stof bevatten waarvoor het middel is gekocht, maar ook werkzame stoffen waarvoor het middel niet is gekocht. Een monster kan bijvoorbeeld als mdma zijn gekocht, maar ook (of uitsluitend) MDA bevatten.

Nieuw laboratorium

Het DIMS is in 2023 overgegaan naar een nieuw laboratorium met zeer gevoelige analysemethoden, waardoor meer werkzame stoffen kunnen worden geïdentificeerd, maar ook makkelijk (en veel) sporen van onbekende

¹²⁰ Het monster bevat naast de stof waarvoor het is gekocht ook andere stoffen. Het gewicht of volumepercentage van de stof waarvoor het is gekocht is echter het grootst (of meer dan 50% bij poeders). Onder deze categorie vallen ook monsters die, naast de stof waarvoor het is gekocht, ook niet gekwantificeerde relatief onschuldige bijproducten bevatten.

¹²¹ Het monster bevat andere werkzame stoffen. Daarnaast kan het ook de stof bevatten waarvoor het is gekocht, maar het gewicht of volumepercentage van de andere stof is het grootst. Dit kan alleen bepaald worden wanneer de dosering werd gekwantificeerd.

¹²² Sinds 2024 worden poeders met niet-gekwantificeerde andere stoffen, maar met meer dan 50% van de stof waarvoor het is gekocht bij categorie 2 gerekend. Dit geldt niet met terugwerkende kracht voor de historische data, maar heeft weinig effect op trendanalyses omdat deze restcategorie bij poeders in het verleden weinig voorkwam.

¹²³ Niet-geanalyseerde monsters zijn niet-herkende pillen en overige monsters die op verzoek van de gebruiker niet werden doorgestuurd naar het laboratorium of wegens beperkte laboratoriumcapaciteit niet konden worden geanalyseerd.

¹²⁴ Een monster gekocht als 3-MMC dat ook of uitsluitend 4-MMC bevat valt hier dus niet onder.

werkzame stoffen worden aangetoond. Deze onbekende stoffen worden daarom niet geteld als vervuiling.

Voorheen werden onbekende stoffen wel meegerekend, waardoor analyseresultaten wat af kunnen wijken van die van voorgaande jaren.¹²⁵

B.1.2 Zuiverheid

Een monster is zuiver (categorie 1) wanneer een monster geen andere stof bevat dan de stof waarvoor het middel is gekocht. Monsters in categorie 2 zijn niet zuiver, maar bevatten voornamelijk de stof waarvoor het middel is gekocht en een beperkte hoeveelheid andere werkzame stoffen of bijproducten.¹²⁶

B.1.3 Vervuilende stoffen

Wanneer monsters andere werkzame stoffen bevatten dan waarvoor het middel is gekocht, wordt dit vervuiling genoemd. Dit geldt ook wanneer de andere stoffen in kleine hoeveelheden voorkomen en de stof waarvoor het gekocht is het hoofdbestanddeel vormt. Bijproducten en sporen van onbekende stoffen worden niet als vervuilende stoffen gezien.

B.1.4 Dosering

Dosering (ook wel 'sterkte') heeft betrekking op de hoeveelheid werkzame stof in een monster. Dit wordt alleen weergegeven voor monsters die uitsluitend of voornamelijk de stof bevatten waarvoor het is gekocht. 'Nep' drugs die (vooral) andere stoffen bevatten worden hierbij dus buiten beschouwing gelaten. De dosering wordt voor pillen uitgedrukt in milligram, voor vloeistoffen in milligram per milliliter, voor papertrips in microgram en voor poeders in volumepercentage. Vrijwel alle poeders bestaan uit een psychoactieve base en een inactief zout. Voor de dosering wordt alleen het psychoactieve deel gemeten. Zelfs als een poeder volledig zuiver is, is de dosering door de aanwezigheid van zout nooit 100%. In tabellen en grafieken wordt naast het gemiddelde ook een boven- en benedenmarge aangegeven waarbinnen 95% van de monsters vallen.¹²⁷

B.1.5 Prijs

Klanten wordt gevraagd wat zij voor het middel dat ze komen laten testen hebben betaald. De gemiddelde prijs wordt alleen weergegeven voor monsters die uitsluitend of voornamelijk de stof bevatten waarvoor het

¹²⁵ Het is echter niet mogelijk om met terugwerkende kracht vervuilingen met onbekende stoffen in voorgaande jaren te negeren, omdat een deel van de oude onbekende stoffen door het nieuwe laboratorium wel kan worden geïdentificeerd.

¹²⁶ Of een monster als zuiver wordt gekwalificeerd, hangt daarmee ook af van de nauwkeurigheid van de test. FT-IR heeft bijvoorbeeld een detectielimiet van 10%. Zijn er vervuilende stoffen in lagere concentratie aanwezig, dan zullen deze niet worden gedetecteerd en zal het monster als zuiver worden gekwalificeerd. Overigens bleek de inzet van FT-IR-analyses nauwelijks van invloed op het aandeel zuivere monsters.

¹²⁷ Deze marges zijn geschat op het gemiddelde plus of min 1,96 maal de standaarddeviatie. Wanneer de geschatte benedenmarge lager was dan de laagste dosering die daadwerkelijk werd aangetroffen, dan is het daadwerkelijke minimum genomen. Een soortgelijke procedure is voor de bovenmarge gevolgd. Bij monsters in poedervorm is de bovenmarge bovendien gemaximeerd op het maximaal haalbare volumepercentage.

is gekocht.¹²⁸ Bij de berekening van het gemiddelde worden gratis verkregen monsters niet meegenomen en onwaarschijnlijk hoge prijzen buiten beschouwing gelaten. Prijzen worden afgezet tegen de dosering.

¹²⁸ Als de aantallen dat toelaten wordt ter controle wel gekeken of andere monsters ('nep'-pillen en -poeders) vergelijkbaar geprijsd zijn.

B.2 Tabellen testservice

B.2.1 Aanbod

Tabel B.1 soort drugsmonsters aangeboden

	ecstasy (xtc/mdma)	cocaine	amfetamine	ketamine	2C-B	3-MMC/4-MMC	4-FA	lsd	ghb	overig	onbekend	TOTAL
2017	109	15	17	10	11	4	16	4	4	12		202
2018	192	33	35	9	15	2	0	3	4	15	10	318
2019	223	28	37	16	25	6	17	3	6	17	1	379
2020	133	19	7	15	21	4	3	7	2	14	5	230
2021	96	18	16	9	16	5	1	5	2	10	1	179
2022	183	27	13	10	16	6		4	5	9	3	276
2023	203	26	18	10	12	14	1	2	4	19		312
2024	227	19	5	8	10	39		2	3	21		334

B.2.2 Ecstasy

Tabel B.2 vorm

	pillen		poeders/kristallen		overig/onbekend	
2017	98	90%	8	7%	3	3%
2018	175	91%	16	8%	1	1%
2019	210	94%	13	6%		
2020	121	91%	10	8%	2	2%
2021	88	92%	7	7%	1	1%
2022	165	90%	18	10%		
2023	176	85%	30	15%		
2024	195	86%	32	14%		

Tabel B.3 werkzame stof xtc-pillen

	uitsluitend mdma		voornamelijk mdma		ander hoofdbestanddeel		overige monsters		geen analyse
2017	76	92%	4	5%			3	4%	16
2018	129	92%	4	3%	2	1%	5	2%	35
2019	130	78%	25	15%	1	1%	11	7%	43
2020	72	69%	31	30%	1	1%			17
2021	63	83%	11	15%	2	3%			12
2022	107	81%	20	15%	1	1%	4	3%	33
2023	118	92%	5	4%	1	1%	4	3%	48
2024	138	95%	7	5%					50

Tabel B.4 dosering en prijs xtc-pillen

Selectie van xtc-pillen met uitsluitend of voornamelijk mdma (en met prijsopgave)

	dosering mg mdma min-max gemiddeld (sd)		prijs per pil gemiddeld	
2017	80	39-230	161 (41)	80 €3,97
2018	133	74-241	179 (35)	125 €3,83
2019	155	62-235	172 (32)	154 €3,88
2020	103	68-287	166 (42)	95 €3,78
2021	74	67-311	174 (45)	72 €4,00
2022	127	1-292	142 (45)	123 €4,16
2023	123	10-221	146 (42)	119 €4,39
2024	145	37-247	145 (36)	143 €4,22

Tabel B.5 *werkzame stof mdma-poeders*

	uitsluitend mdma		voornamelijk mdma		ander hoofdbestanddeel		overige monsters		geen analyse
2017	9	90%			1	10%			9
2018	10	71%	3	21%	1	7%			10
2019	11	85%	2	15%					11
2020	6	60%	3	30%	1	10%			6
2021	6	86%					1	14%	6
2022	13	93%			1	7%			13
2023	21	70%	1	3%	5	17%	3	10%	
2024	29	100%							3

Tabel B.6 *dosering en prijs mdma-poeders*

Selectie van mdma-poeders met uitsluitend of voornamelijk mdma (en met prijsopgave)

		min-max	dosering % mdma gemiddeld (sd)	prijs per gram gemiddeld
2017	9	75-80	77 (2)	€19,14
2018	13	15-83	72 (18)	€16,42
2019	13	75-84	79 (3)	€15,58
2020	9	70-84	77 (4)	€18,75
2021	6	77-84	79 (3)	€20,33
2022	13	15-86	75 (18)	€24,27
2023	22	75-83	78 (2)	€23,32
2024	29	63-84	76 (5)2	€22,41

B.2.3 Cocaïne

Tabel B.7 *vorm*

	poeders/kristallen		overig/onbekend	
2017	15	100%	3	3%
2018	33	100%	1	1%
2019	28	100%		
2020	19	100%	2	2%
2021	18	100%	1	1%
2022	27	100%		
2023	26	100%		
2024	19	100%		

Tabel B.8 *werkzame stof cocaïnepoeders*

	uitsluitend cocaïne		voornamelijk cocaïne		ander hoofdbestanddeel		overige monsters		geen analyse
2017	3	20%	11	73%			1	7%	
2018	8	25%	21	66%			3	9%	1
2019	3	11%	23	85%			1	4%	1
2020	2	11%	14	74%	1	5%	2	11%	
2021	7	39%	10	56%			1	6%	
2022	10	48%	11	52%					6
2023	18	86%			2	10%	1	5%	5
2024	6	35%	6	35%	1	6%	4	24%	2

Tabel B.9 *dosering en prijs cocaïnepoeders*

Selectie van cocaïnepoeders met uitsluitend of voornamelijk cocaïne (en met prijsopgave)

		min-max	dosering % cocaïne gemiddeld (sd)	prijs per gram gemiddeld
2017	14	19-86	65 (18)	€46,64
2018	29	32-84	68 (13)	€48,62
2019	26	31-83	65 (13)	€48,65
2020	16	41-84	68 (15)	€52,14
2021	17	28-85	75 (14)	€52,35
2022	21	46-89	76 (13)	€49,50
2023	18	61-88	75 (9)	€51,11
2024	12	52-88	74 (11)	€57,08

B.2.4 Amfetamine

Tabel B.10 vorm

	poeders/kristallen		overig/onbekend	
2017	17	100%	3	3%
2018	34	97%	1	1%
2019	37	100%		
2020	7	100%	2	2%
2021	16	100%	1	1%
2022	13	100%		
2023	18	100%		
2024	5	100%		

Tabel B.11 werkzame stof amfetaminepoeders

	uitsluitend amfetamine		voornamelijk amfetamine		ander hoofdbestanddeel		overige monsters		geen analyse
2017	10	59%	1	6%	6	35%			
2018			10	29%	23	68%	1	3%	
2019	19	53%	6	17%	11	31%			1
2020	4	57%	1	14%	2	29%			
2021	11	69%	3	19%	2	13%			
2022	7	64%	1	9%	1	9%	2	15%	2
2023	7	41%	2	12%	6	35%	2	12%	1
2024	4	80%	1	20%					

Tabel B.12 dosering en prijs amfetaminepoeders

Selectie van amfetaminepoeders met uitsluitend of voornamelijk amfetamine (en met prijsopgave)

	dosering		prijs	
	min-max	% amfetamine gemiddeld (sd)	per gram gemiddeld	
2017	8	57-72	65 (11)	11
2018	10	45-65	54 (6)	10
2019	25	26-72	61 (14)	24
2020	5	57-74	67 (9)	5
2021	14	42-75	64 (11)	12
2022	8	48-73	66 (8)	7
2023	9	36-71	58 (12)	9
2024	5	56-71	66 (6)	5

B.2.5 Ketamine

Tabel B.13 vorm

	poeders/kristallen		overig/onbekend	
2017	10	100%		
2018	9	100%		
2019	16	100%		
2020	15	100%		
2021	9	100%		
2022	10	100%		
2023	10	100%		
2024	8	100%		

Tabel B.14 werkzame stof ketaminepoeders

	uitsluitend ketamine		voornamelijk ketamine		ander hoofdbestanddeel		overige monsters		geen analyse
2017	8	80%					2	20%	
2018	8	89%					1	11%	
2019	14	93%	1	7%					1
2020	15	100%							
2021	6	67%			1	11%	2	22%	
2022	1	90%					1	10%	
2023	9	90%			1	10%			
2024	5	71%			2	30%			1

Tabel B.15 dosering en prijs ketaminepoeders

Selectie van ketaminepoeders met uitsluitend of voornamelijk ketamine (en met prijsopgave)

		min-max	dosering % ketamine gemiddeld (sd)		prijs per gram gemiddeld
2017	8	50-83	73 (11)	8	€22,00
2018	8	52-87	78 (11)	7	€20,71
2019	15	69-87	80 (4)	14	€21,79
2020	15	41-87	81 (12)	15	€22,00
2021	6	79-87	84 (3)	6	€16,33
2022	9	76-87	81 (3)	9	€30,78
2023	9	36-83	75 (16)	9	€26,25
2024	5	81-83	82 (1)	5	€24,40

B.2.6 2c-B

Tabel B.16 vorm

	pillen		overig/onbekend	
2017	11	100%		
2018	15	100%		
2019	25	100%		
2020	20	95%	1	5%
2021	15	94%	1	6%
2022	14	88%	2	12%
2023	11	92%	1	8%
2024	9	90%	1	10%

Tabel B.17 werkzame stof 2c-B-pillen

	uitsluitend 2c-B-pillen		voornamelijk 2c-B-pillen		ander hoofdbestanddeel		overige monsters		geen analyse
2017	7	88%	1	13%					3
2018	4	36%	7	64%					4
2019	6	35%	3	18%	2	12%	6	24%	8
2020	9	53%	1	6%			7	41%	3
2021	3	21%					11	79%	1
2022	3	27%			3	27%	5	45%	3
2023	10	100%							1
2024	4	80%	1	20%					4

Tabel B.18 dosering en prijs 2c-B-pillen

Selectie van 2c-B-pillen met uitsluitend of voornamelijk 2c-B (en met prijsopgave)

		min-max	dosering mg 2c-B gemiddeld (sd)		prijs per pil gemiddeld
2017	8	8-15	11 (2)	8	€3,25
2018	11	4-15	10 (3)	11	€3,91
2019	9	7-14	11 (2)	9	€2,94
2020	10	6-13	10 (2)	10	€4,45
2021	3	7-13	10 (3)	3	€4,83
2022	3	8-18	14 (5)	2	€5,00
2023	10	7-15	11 (3)	10	€4,35
2024	5	6-10	8 (1)	5	€4,10

B.2.7 3-MMC/4-MMC

Tabel B.19 vorm

	poeders/kristallen		overig/onbekend	
2017	3	75%	1	25%
2018	1	50%	1	50%
2019	5	83%	1	17%
2020	4	100%		
2021	5	100%		
2022	5	83%	1	17%
2023	11	79%	3	21%
2024	39	100%		

Tabel B.20 testuitslag 3-MMC/4-MMC-poeders

	¹²⁹ uitsluitend 3-MMC/4-MMC		ook andere stof(fen)		uitsluitend andere stof(fen)		geen analyse
2017	1	25%	1	25%	2	50%	
2018							2
2019	5	83%	1	17%			
2020	4	100%					
2021	3	60%	2	40%			
2022	1	20%	1	20%	3	60%	1
2023	2	20%	1	10%	7	70%	1
2024	2	9%	1	4%	20	87%	16

B.2.8 Overige monsters

Tabel B.21 werkzame stof overige monsters

Aangeboden overige monsters met minimaal drie testuitslagen¹³⁰

testresultaten	
2F-DCK (3x)	2-fluor-deschloorketamine (1x) ketamine (2x)

B.3 Tabellen surveys uitgaanders

Tabel B.22 kopen en prijzen van xtc-pillen, cocaïne en amfetamine

Percentage recente gebruikers dat de laatste 12 maanden zelf kocht en gemiddelde prijs (sd) die zij betaalden

	xtc prijs per pil		cocaïne prijs per gram		amfetamine prijs per gram	
	kopen		kopen		kopen	
2017	59.6%	€4,61 (2,38)	46.7%	€46,73 (8,51)	48.3%	€8,31 (4,21)
2018	61.7%	€4,41 (1,76)	48.7%	€46,50 (10,53)	35.7%	€7,40 (3,36)
2022	59.0%	€4,35 (1,80)	56.8%	€46,03 (9,87)	45.8%	€10,68 (7,45)
2024	67.6%	€5,52 (3,19)	70.1%	€49,79 (13,02)	65.2%	€14,73 (7,81)

¹²⁹ Gekeken werd naar de specifieke stof waarvoor het gekocht is. Een monster gekocht als 3-MMC dat ook of uitsluitend 4-MMC bevat valt hier dus niet onder.

¹³⁰ Monsters waarvan slechts één of twee exemplaren werden aangeboden of getest, werden gekocht als: 2-MMC, 2C-E, 3-CMC, 4-HO-MET, 6-APB, alprazolam, amanita muscaria, blue, DMT, ghb, lsd, lsz, metizolam, 'party-pakket', THC snoep, tucibi.